

پوشش مختلط اقوام

مختلط ایران

www.sabares.info

تألیف و تدوین: حوری سلوکی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

پوشاك مملّى

اقواه مختلف ايران

تأليف و تدوين : حوري سلوکی

۱۳۸۵ فروردین

پیشکش "بهروز بنگری" به تبرستان
www.tabarestan.info

سلوکی، حوری

پوشانک محلی اقوام مختلف ایران / تألیف و تدوین حوری سلوکی .

-رشت : شهر باران ، ۱۳۸۵ .

. ۸۳ ص

ISBN : ۹۶۴ - ۰۶ - ۵۹۷۳ - ۸

فهرستنويسي بر اساس اطلاعات فبيا .

۱. پوشانک محلی اقوام مختلف ایران " بهر قز نگاری " به تبرستان

نام کتاب : پوشانک محلی اقوام مختلف ایران

تألیف و تدوین : حوری سلوکی

نوبت چاپ : اول - ۱۳۸۵

ناشر : انتشارات شهر باران ، رشت - خیابان حافظ تلفن : ۳۲۳۸۵۵۳ - ۵

شمارگان : ۳۰۰۰ جلد

ليتوگرافی : طيف رشت تلفن : ۷۷۲۲۱۷۸

چاپ و صحافی : چاپ جاوید رشت تلفن : ۷۷۲۲۵۷۹

ISBN : ۹۶۴ - ۰۶ - ۵۹۷۳ - ۸

قيمت :

* كليه حقوق اين اثر متعلق به مؤلف مي باشد.

* هرگونه استفاده از مطالب اين كتاب منوط به كسب اجازه از مؤلف است.

((تقدیم به همسرم و فرزندان عزیزم که در طی این مدت با صبر و حوصله
فراوان یاریم دادند و با تشکر از همسر مهربانم که در لیتوگرافی و چاپ
این کتاب سهم بسزایی داشته‌اند.))

www.tabarestan.info

مطلوب مجموعه حاضر با استفاده از آثار و نوشه های موجود در کتابخانه های : دانشکده هنر دانشگاه تهران - دانشکده هنر دانشگاه الزهراء تهران - مجتمع هنر تهران "موزه هنر صنایع دستی تهران و کتابخانه موزه مردم شناسی تهران و همچنین با همکاری راهنمایی های بیدریغ و صمیمانه آقای علی رفیعی مسئول کارگاه حیاطی موزه مردم شناسی تهران ، جهت تدریس به دانشجویان دوره کاردانی رشته طراحی و دوخت آموزشکده های فنی دختران و نیز استفاده سایر علاقمندان تهیه و تنظیم گردیده است که بدینوسیله از همه عزیزانی که در این امر یاریم نمودند تشکر و قدردانی می نمایم.

حوری سلوکی

دیماه ۱۳۷۵

پیشکش "بهروز بنگری" به تبرستان
www.tabarestan.info

فهرست مطالعه

ردیف		صفحه
۱	مخصری درباره نقش و اهمیت لباسهای سنتی	۱
۲	پوشак زنان و مردان روستاهای ایران	۱
۳	لباس و پوشاك زنان ساحل جنوبی دریای مازندران	۳
۴	لباس و پوشاك مردان ساحل جنوبی دریای مازندران	۷
۵	پوشاك زنان در کوهپایه و کوهستان گیلان	۱۰
۶	لباس و پوشاك مردان در کوهپایه و کوهستان گیلان	۱۹
۷	لباس و پوشاك زنان ترکمن	۲۳
۸	لباس و پوشاك مردان ترکمن	۲۷
۹	لباس و پوشاك باتوان شرق خراسان	۳۱
۱۰	لباس و پوشاك مردان در شرق استان خراسان	۳۴
۱۱	لباس و پوشاك زنان استان سیستان و بلوچستان	۳۸
۱۲	لباس و پوشاك مردان در استان سیستان و بلوچستان	۴۳
۱۳	لباس و پوشاك زنان و مردان در استان خوزستان	۴۶
۱۴	لباس و پوشاك زنان و مردان در استان زنجان	۴۸
۱۵	لباس و پوشاك زنان آذربایجان شرقی	۴۹
۱۶	لباس و پوشاك مردان آذربایجان شرقی	۵۱
۱۷	لباس و پوشاك زنان و مردان در مناطق گُرد نشین	۵۲
۱	۱ - باتوان گُرد کردستان	۵۳
۲	۲ - باتوان گُرد کرمانشاهان	۵۹
۳	۳ - باتوان گُرد آذربایجان غربی	۶۴
۴	۴ - باتوان گُرد شمال خراسان	۶۸
۱۸	پوشاك مردان در مناطق گُرد نشين	۷۲
۱	۱ - پوشاك مردان گرد مناطق سه گانه (کردستان ، کرمانشاه و آذربایجان غربی)	۷۳
۲	۲ - پوشاك مردان گرد ساكن شمال خراسان	۷۷

فهرست مطالب

صفحه	ردیف
۸۱	۱۹ لباس و پوشاك بانوان قشقایي
۸۵	۲۰ لباس و پوشاك مردان قشقایي
۸۹	۲۱ لباس و پوشاك بانوان ارمني
۹۴	۲۲ لباس و پوشاك بانوان زرتشتي
۹۷	۲۳ لباس و پوشاك بانوان گر
۱۰۱	۲۴ لباس و پوشاك مردان گر
۱۰۵	۲۵ لباس و پوشاك بانوان ايل بختاري
۱۰۹	۲۶ لباس و پوشاك مردان ايل بختاري
۱۱۲	۲۷ لباس و پوشاك بانوان استان هرمزگان « لباس بندری »
۱۱۶	۲۸ لباس و پوشاك زنان استان اصفهان « ايانه »
۱۲۰	۲۹ لباس و پوشاك مردان استان اصفهان « ايانه »
۱۲۲	۳۰ فهرست منابع و مأخذ

پرسشنامه
"بهرز نشانی"
www.tabarestan.info

« مختصری درباره نقش و اهمیت لباسهای سنتی »

هر کشوری دارای آداب و رسوم ، عادات و سنت و در مجموع فرهنگ خاصی است ، و می دانیم که : « فرهنگ مجموعه ایست از ارزشها ، هنگارها و سنتها ، عقاید ، اخلاقیات ، آداب و رسوم ، دانشها (علم ، هنر و فلسفه) و ... و حتی اوهام و خرافات یک جامعه ». باین ترتیب فرهنگ هم دارای جنبه های مثبت و هم در مواردی دارای جنبه های منفی (مانند اوهام و خرافات) می باشد ولی در مجموع مورد عنایت و قبول جامعه است .

طبعاً لباس با توجه به خصوصیات ویژگیهای که دارد یکی از نمونه های عینی و مجسم فرهنگ هر جامعه است و بعبارت دیگر همواره بخشی از فرهنگ جامعه در لباسهای مردم آن جامعه متجلی می گردد . لباس هر قوم و ملت در اصل مشخص کننده شخصیت و هویت فرهنگی آن قوم و ملت و نشانه ای از پاییندی و اعتقاد آنان به آداب و رسوم و ضمناً نوعی نشانگر علاوه شان به استقلال فرهنگی و نهایتاً استقلال سیاسی و اقتصادی است . لباسهای سنتی که در مجموعه ای از : کفش ، پوشش ، کلاه و همچنین زیورآلات و جواهرات محلی خلاصه می گردد ، گنجینه پربهای است که هر ملت وظیفه دارد در نگهداری و حفظ و سپردن نام و تمام آن به نسلهای بعدی تمامی سعی و اهتمام خود را بکار بندد .

« پوشش زنان و مردان روستاهای ایران »

هر کشوری لباسهای سنتی خاصی دارد ، چنانچه در اندونزی پارچه چاپ باتیک ، در هند لباس ساری ، در ژاپن لباس کیمونو و ... لباس سنتی مردم است ولی بدون تردید هیچ کشوری همچون کشور ما دارای تنوع فوق العاده و چشمگیر در لباسهای سنتی نبوده و نیست . علت آنکه لباسهای سنتی پس از گذشت قرنها همچنان خود را به عنوان یک پدیده نیرومند فرهنگی ثبت نموده ، آن است که در این گونه لباسها ویژگیهای خاصی وجود دارد که ذیلاً به اهم آنها اشاره می شود .

۱- داشتن تجانس و قرابت فوق العاده با فرهنگ جامعه و بیویژه با محل مورد نظر خود ، مثلاً لباس زن فشقایی در نزد عشایر قشقایی از نظر فرهنگی کاملاً تجانس و قرابت دارد ضمن آنکه در کل ، جامعه ایران با چنین لباسی انس و الفت دارد .

- ۲- راحتی لباس ، یعنی آنکه اینگونه لباسها در عین اینکه از قطعات متعدد تشکیل شده است از راحتی خاص برخوردار بوده و برای انجام اعمال روزمره انسان مناسب می باشد .
- ۳- کامل بودن لباسهای ستی از هر نظر ، چرا که لباسهای ستی شامل کفش مناسب و راحت ، البه زیورو ، کلاه مناسب و نیز در صورت لزوم زیورآلات ، شال و کمربند با رعایت خصوصیات فرهنگی جامعه است .
- ۴- زیبایی لباسهای محلی مجموعه ای متناسب و هماهنگ است که ضمناً از رنگبندی و زیبائی خاص برخوردار می باشد .
- لازم بتوضیح است که تعداد قطعات ، نازکی و یا ضخیم بودن لباس و همچنین رنگبندی لباسها در ارتباط با آداب و رسوم ، خصوصیات و محل جغرافیایی و اقلیتی همی باشد .
- ۵- یکی از بارزترین ویژگیهای لباسهای ستی در آن است که عمدها مواد اولیه آن در داخل کشور تهیه شده و بنوعی به قطع وابستگی اقتصادی کمک می کند .
- ۶- در هنگام طراحی و دوخت و تهیه لباسهای ستی ایران به طرحها و نقشها و سوزندوزیهای ستی که ویژه هر منطقه است، نیز توجه کامل شده و باعث میشود که لباسهای ستی از این نظر هم دارای ارزش و اعتبار ویژه ای باشند.

پوشک زنان و مردان ساحل جنوبی دریای مازندران

بیانکش "بهروز بیگری" به تبرستان
www.tabarestan.info

عکس شماره ۱

الف - لباس و پوشاك زنان ساحل جنوبی دریای مازندران :

پوشاك بانوان در منطقه مورد بحث مشتمل است بر :

۱- لچك ۲- روسري ۳- پيراهن ۴- جليقه ۵- شليته کوتاه ۶- شلوار ۷- جوراب پشمی ۸- کفش ۹- چادر.

۱- لچك : لچك بانوان اين سامان ، عبارت از پارچه اي سه گوش و معمولاً سفيد است که قسمت جلوی آن را (که بالاي پيشاني و جلوی سر فرازه مي گيرد) ، نواردوزي ميکنند ، نحوه بستن لچك بر سر چنين است که ، وسط خط جلوی لچك را بر بالاي پيشاني قرار مي دهند ، دو گوشه آن را به پشت سر برده از زير گوشة سوم ردمي کنند و دوباره به جلو آورده بروي پيشاني گره مي زندن.

۲- روسري (چارقد) :

روسري يا چارقد، پارچه اي است چهار گوش و غالباً سفيد که آن را دولا و لچكى کرده ، بر سر مي نهند « گاهي نيز آن را بر روی لچك مي بندند ». دو کنارة روسري را در زير چانه يا گردن با سنجاقهاي ساده يا منجوق دار و زبوردار بند مي کنند و گوشه هاي آويخته چارقد را در جلو يا پشت بر روی گرده رها مي کنند. بعضی ها هم آن را به دور گردن مي پيچند.

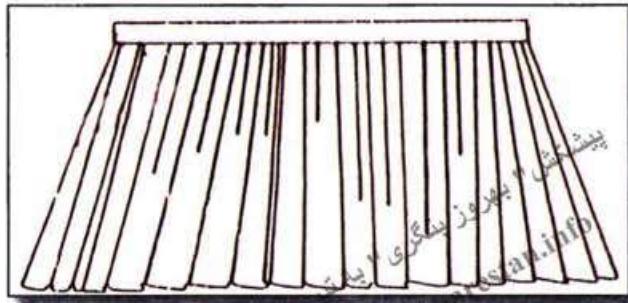

عکس شماره ۲- روسري يا چارقد بانوان مازندران

۳- پيراهن :

پيراهن بانوان در منطقه مذكور ، راسته با آستین بلند و سردست « يا بدون سردست » یقه جلو بازو گاهي سه گوش « یقه هفت » با پای دامن صاف وافقی و گاهي اندکي قوس دار و هلالی شکل است که در پهلوها چاک دارد. بلندی اين نوع پيراهن معمولاً تا زير باسن بزرگ و اندکي کوتاهتر از شليته آنان مي باشد و معمولاً آن را از پارچه هاي گلدار تهيه مي کنند. « عکس شماره ۱ »

۴ - جلیقه : جلتیقه با نوان منطقه مورد بحث ، بی آستین و بدون دکمه بوده و قدش تا حدود کمر می باشد و بر روی لبه های آن سوزن دوزیهای زیبایی انجام می دهنده و گاه نیز از نوارهای زیبایی جهت تزئین جلتیقه استفاده می کنند .

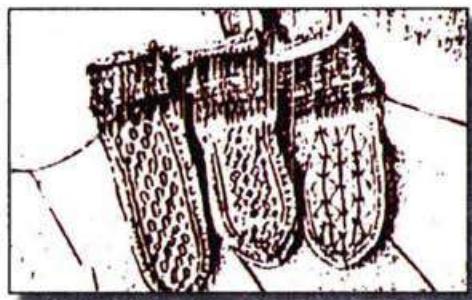

طرح ۱- شلیته با نوان مازندران

آن به اندازه دور باسن بزرگ جمع شده و چین خورده است آنان بندی از داخل لیفه می گذراشند و در موقع پوشیدن دو سر بند را کشیده و بهم گره می زنند تا با اندازه دور کمر پوشش شلیته درآید و در بدن استوار بماند .

۶ - شلوار : با نوان این منطقه از شلواری راسته و بلند که به زنگ مشکی انتخاب می شود . استفاده می کنند .

۷- جوراب :

طرح ۲- جوراب با نوان مازندران

زنان ساحل جنوبی دریای مازندران در فصول سرد سال از جورابهای پشمی الون و منقش که خود می بافند ، استفاده می کنند و در فصول گرم عمولاً جوراب پیانی کنند و یا گاهی از جورابهای معمول روز استفاده می نمایند .

«شکل مقابل»

۸ - کفش :

کفش بومی با نوان در منطقه مورد بحث بر دو نوع است .

الف - چاروق ، که پای پوشی است از چرم (کفی و رویه چرمی) که بر روی آن گاه نقش دوزی می شود .
ب - چوموش ، که پاره پوستی است با پشم و مو ، و از زیر کف پا به اطراف دیواره آن بالا آمده ، در پشت پا و قوزکها و پشت سینه آن بشکل مناسب بریده می شود و سپس با تعییه سوراخهایی در آن بوسیله

بندهایی که از آن سوراخها می‌گذرانند به گردن پا (مج پا) و ساق پا بسته می‌شود. لازم به توضیح است که امروزه بسیاری از زنان در منطقه مذکور از کفش‌های مُد روز استفاده می‌کنند.

عکس شماره ۳ - چوموش بانوان و مردان ساحل جنوبی دریای مازندران

۹ - چادر :

چادر بانوان ساحل جنوبی دریای مازندران شبیه به چادر نماز بوده و برش آن نیمگرد است . این چادر به اندازه قد بلند است و وسط قطر نیمگردی چادر را بر فرق سر قرار می‌دهند و بقیه چادر بر روی همه لباسها بصورت رها افتاده و اندام و لباسها را می‌پوشاند.

ب - لباس و پوشش مردان در ساحل جنوبی دریای مازندران

عکس شماره ۲

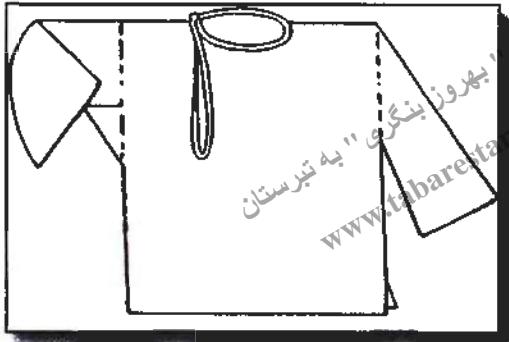
ب - لباس و پوشاك مردان ساحل جنوبی دریای مازندران :

پوشاك بومی مردان ساحل جنوبی دریای مازندران عبارت است از :

۱- پیراهن ۲- شلوار ۳- جوراب ۴- پاتابه (پتاوه) ۵- کفشه ۶- گت ۷- شال کمر ۸- کلاه

۱- پیراهن : پیراهن مردان در این سامان

که اغلب به رنگ سفید و بعضی فرمز یا فهومه ای ، انتخاب میشود ، دارای قد کوتاه (به گونه ای که بتوان آن را داخل شلوار فرار داد) بوده که با برش ساده ، یقه بدون برگردان و گاه ایستاده کوتاه و آستین راسته با مرغک در زیر بغل و با سرdest دگمه دار و یا بدون آن می باشد . چاک یقه پیراهن گاهی در پهلوی سبه و گاه در قسمت وسط جلو و زیر گردن تعییه می گردد . پهلوهای پیراهن نیز دارای چاک می باشند.

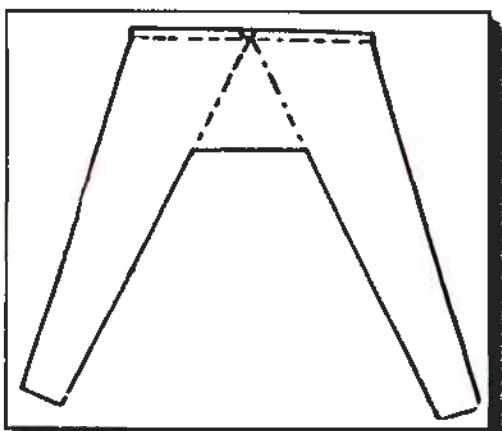

طرح ۳- پیراهن مردان مازندران

۲- شلوار :

شلوار مردان در ناحیه مورد بحث از نوع پارچه های دستباف محلی (که از پشم یا ابریشم نامرغوب به نام کج بافته می شود) انتخاب می گردد و رنگ آن نیز غالباً سیاه است . این نوع شلوار دارای دو ساق بلند با دمپایی تنگ و میانساقی متوسط بوده و لیفه ای است .

دپای این شلوار را همیشه داخل جورابهای پشمی (که گاه کوتاه و گاهی بلند و تابه زانو است) قرار می دهند و بر روی آن پاتابه یا پتاوه می بندند .

طرح ۴- شلوار مردان مازندران

۳ و ۴ - پتاوه و جوراب : پتاوه یا پاتابه همان مج پیج است که از نمچ پا تا به زیر زانو بدور ساق پیچیده میشود. پاتابه پارچه ای است نخی یا پشمی به درازای حدود ۲ متر و عرض ۱۰-۱۲ سانتی متر که بر روی جوراب پشمی که در محل دستباف بانوانشان می باشد بسته می شود و جوراب را استوار نگه می دارد.

۵ - کفش :

کفش بومی مردان در منطقه مذکور همان «چاروچ» و «چوموش» است که شرح آن قبلاً در خصوص ^{پیشگیری} ^{بهروز بیکری} ^{به تبرستان.info} کفش بانوان داده شده است.

۶ - گئ :

گئ بومی مردان مازندرانی «چوفا» نام دارد که از پارچه پشمی دستباف تهیه می شود.

۷- شال کمر :

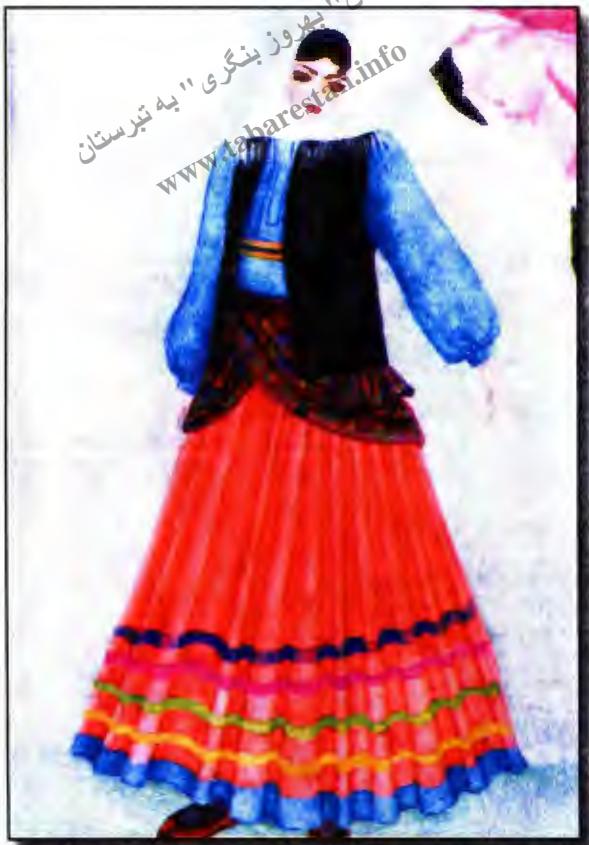
شال کمر نیز که بر روی شلوار و کمر بسته می شود دارای پهناهی حدود ۳۰ سانتی متر و طولی حدود ۳ متر بوده، از جنس پشم و از رنگهای قهوه ای یا سفید است.

۸ - کلاه :

کلاه مردان از نمد است که حالتی ساده دارد.

پوشاك زنان و مردان در کوهپايه و کوهستان گيلان

الف - لباس و پوشاك زنان

عکس شماره ۵

((مقدمه))

هر استان در ایران عزیزمان دارای چند نوع لباس محلی می باشد و گیلان نیز از این قاعده مستثنی نیست. پوشش محلی در نواحی مختلف گیلان تفاوت بوده و از تنوع خاصی برخوردار است، چنانچه پوشش محلی در نواحی شفت، فومن، تولم، صومعه سرا و ماسال و شاندرمن، با پوشش محلی در طوالش و همچنین پوشش محلی دربره سر و پوشش محلی نواحی رودسر، املش، کلاچای، چابکسر و توابع آنها و نیز پوشش محلی در منطقه روذبار و توابع آن با یکدیگر تفاوت‌هایی داشته و هریک دارای خصوصیات خاص خود می باشند. توضیحات کامل در مورد پوشش هر یک از این مناطق بطور جداگانه در کتاب پوشش محلی بانوان گیلان، تألیف و تدوین اینجانب که در خرداد ماه سال ۱۳۷۰ جهت تدریس به دانش آموزان سال چهارم رشته خیاطی « نظام قدیم » از طریق معاونت آموزش فنی و حرفه ای، وزارت آموزش و پرورش استان گیلان پچاپ رسیده است، موجود می باشد. در این مجموعه بدليل زیبایی خاص لباس قاسم آباد رودسر و جهت پیشگیری از حجمی شدن کتاب فقط به پوشش محلی این منطقه پرداخته ایم که البته این شیوه شامل سایر استانها نیز می باشد.

الف - لباس و پوشش زنان در کوهپایه و کوهستان گیلان :

لباس و پوشش بانوان دو سراسر مناطق کوهستانی و کوهپایه گیلان مشتمل بر یازده تکه بشرح زیر می باشد:

۱- لچک و چارقد - ۲- پیراهن - ۳- یبل - ۴- گت - ۵- جلیقه - ۶- تبان یا شلیه - ۷- جوراب - ۸- کفش - ۹- چادر شب یا چادر کمری - ۱۰- عرقچین یا کلامک - ۱۱- روسرب

۱- لچک یا چارقد :

لچک و چارقد بانوان در ناحیه مورد بحث همان است که معمول همه زنان ساحل جنوبی دریای مازندران می باشد جز آنکه لچک بانوان فلاتین سامان گاهی به رنگ سیاه می باشد و ضمناً ترتیباتی از نوارهای رنگی در جلوی آن دیده می شود. قابل فاکتور است که بستن این لچک مطابق مرسم مناطق دیگر نیست. در اینجا گوشه های لچک را در جلوی پستانی گره زده و بدین ترتیب حلقه ای به دور سر ایجاد می کنند. سپس دنباله های گوشه های گره زده را در زیر این حلقه برد و محکم می کنند.

طرح ۵- طرز بستن لچک زنان گیلان

عکس شماره ۶

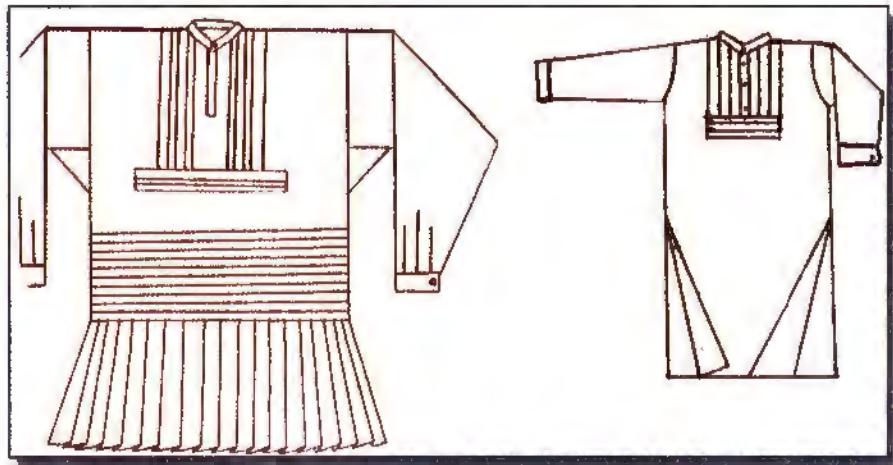
۲- پیراهن :

پیراهن باتوان در ناحیه مورد نظر دارای قدی کوتاه تا نیمة اندام و یقه ای کوتاه و بدون برگردان می باشد. در جلوی سینه این پیراهن چین های موازی عمودی تعیه می کنند و در زیر آن نیز نوارهایی چند رنگ بصورت افقی می دوزند. آستین پیراهن بلند بوده و در قسمت مج دارای سر دست می باشد که با دگمه بسته می شود.

در انتهای قد پیراهن پارچه ای بطول ۱۰ سانتی متر را بصورت پلیسه به آن می دوزند. لازم به ذکر است که پیراهن باتوان پا به سن در این سامان بلند می باشد اما پیراهن جوانان و میانسالان کوتاه است و تفاوت این دو نوع پیراهن در این است که پیراهن بلند باتوان سن در پائین فاقد پارچه پلیسه شده است.

عکس شماره ۷ - پیراهن کوتاه

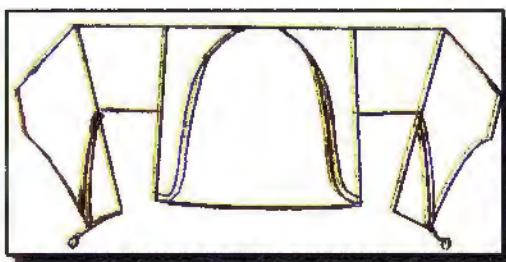

پیراهن کوتاه

- طرح ۶ -

پیراهن بلند

۳- یل :

طرح ۷- یل بانوان گیلان

بهروز بنگری "به تبرستان" www.tabarestan.info

یل از مخمل الوان تهیه می شود و دارای قدی کوتاه بوده که حدود زیر سینه و بالای کمرگاه می رسد یل فاقد یقه بوده و یکسر به دو بُر یل معتقد است و جلوی یل از هم باز می ماند . آستین یل بلند بوده و با سنبوسه ای کوتاه مشخص می شود.

شکل مقابل طرح یل بانوان را نشان می دهد

که البته امروزه استفاده از آن چندان مرسوم و متداول نیست .

۴ - گُت :

بانوان گیلان از گُت هم استفاده می نمایند که مانند گُت مردان ، با آستین بلند و یقه برگردان دوخته می شود. گُت را معمولاً از مخمل های الوان و ساده تهیه می کنند.

۵ - جلیقه :

امروزه در میان زنان گیلانی ، جلیقه جای یل را گرفته است. و آن پوششی است جلو باز ، بدون آستین و یقه هفت که گاهی در جلو یقه آن برگردانی نیز دیده می شود . این جلیقه تماماً آسترکشی شده و معمولاً پشمی و یا از جنس مخمل است که با سکه های فراوان تزئین می شود .
بانوان معمول جلیقه های مخملی با تزئین سکه های طلا و نقره را ترجیح می دهند.

عکس شماره ۸

۶- تنبان یا شلیته :

بانوان کوهپایه و کوهستان گیلان از شلیته بلند و پرچین (همانند شلیته های بانوان فشقابی و بختیاری) استفاده می نمایند.

تبانهای زنان گیلان در کمر گاه جای لیفه ، کمری اضافه دارد و از میان آن بند تبان را می گذارند و برای زیباتر جلوه دادن تبانها از پائین دامن بطرف بالا و در فاصله های کم ، نوارهای رنگین تا اواسط قد تبان می دوزند ^{به تبرستان} عکس شماره ۹ شلیته یا تبان بانوان کوهپایه و کوهستان گیلان را نشان می دهد .
گاهی بجای نوار دوزی بر روی تبان ، پارچه های ^{به تبرستان} زینگارنگ را بصورت نوارهای ۵-۷ سانتی متر بریده و این نوارها را به هم وصل کرده و بصورت ^{به تبرستان} تبان رنگین زیبایی می دوزند . عکس شماره ۱۰

عکس شماره ۱۰

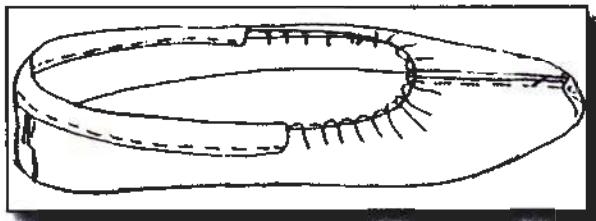

عکس شماره ۹

۷- جوراب :

بانوان گیلان جورابهای خود و مردانشان را با نخهای پشمی الون می بافند . این جورابهای دست باف زیبا ، امروزه نیز در روستاهای گیلان متداول است .

۸- کفش :

طرح ۸- چوموش بانوان کوهستان گیلان
باشکش "بهروز شاهزادی" www.tabarestaninfo

بانوان گیلان دارای دو نوع

کفش بومی هستند : ۱ - چاروق

۲- چوموش .

۱- چاروق کفشی است بنددار که

آن را در محل از چرم‌های الوان **بیشکش** می‌دوزند .

۲- چوموش ، کفشی است که معمولاً آن را « جرم خام و بازگاهی قرمز تهیه می‌کنند . طرح بالا چوموش مورد نظر را نشان می‌دهد . همانطور که در تصویر مشاهده می‌گردد ، این کفش دو درز دارد ، یکی بر روی رویه و دیگری در پشت آن و در محل پشت پا . ضمناً برای راحتی پا ، بر روی لبه دهانه چوموش ، از پهلوی تا پهلوی دیگر ، یک مغزی خوابانده و می‌دوزند تا تیزی برش لبه چوموش را خنثی نماید . پوشیدن انواع چوموش از نوع چرمی الوان تا نوع پوستی آن با پشم و مو در میان بانوان و مردان کوهپایه و کوهستان گیلان معمول و مرسوم می‌باشد .

۹- چادر شب (چادر سعی) :

بانوان در مناطق فوق الذکر از نوعی چادر شب که معمولاً به کمر خود می‌بندند نیز استفاده می‌کنند . یکی از مهمترین مراکز تولید چادر شب قاسم آباد روودسر است که در این محل ، زنان با استفاده از دستگاههای ساده بافتگی و باشیوه « پود گذاری مضاعف » و به کمک مواد اولیه ای که از ابریشم طبیعی ، نخ پنبه ای و گاه ابریشم مصنوعی است ، اقدام به تولید چادر شب می‌کنند که گاهی اینها را در اندازه 25×25 سانتی متر بافته و به هم می‌دوزند تا چادر شب به اندازه 2×2 متر آماده شود و گاه عرض آن حدود ۵۰ سانتی متر و طولش حدود ۸ متر بافته می‌شود و از بریدن و به هم دوختن قطعات بافته شده چادر شب در اندازه 2×2 متر مربع آماده می‌شود .

بانوان گیلانی برای استفاده از چادر شب ، آن را دو تا و سه گوش می‌کنند و در محل کمر روی پشت می‌گذارند و دو گوشه آن را به جلو آورده مثل علامت ضربدر « \times » از هم رد می‌کنند و دوباره به پشت می‌برند و روی کمر گاه ، گره درشت می‌زنند . این بانوان هنرمند گاهی در هنگام کار کودکان خود را به وسیله چادر شب بر روی پشتستان بسته و با خود حمل می‌کنند . عکس‌های ۱۱ و ۱۲ چادر شب را نشان می‌دهند .

عکس شماره ۱۲ - طریقه بستن چادر شب از روی رو

عکس شماره ۱۱ - چادر شب با طرح هندسی

عکس شماره ۱۳ - عرقچین یا کلامک بانوان گیلان

۱۰ - عرقچین یا کلامک :

بانوان کوهپایه و کوهستان گیلان گاهی
بهای لچک از عرقچین سوزندوزی شده
استفاده می کنند و اکثرآ جهت تزئین بیشتر در
قسمت جلوی عرقچین سکه های پول می آویزند
که بر روی پیشانیشان جلوه گری می نماید.

عکس شماره ۱۴
در گذشته بانوان متمول بهای سکه های پول
از سکه های طلا استفاده می نمودند.

۱۱ - روسرب

عکس شماره ۱۲ - روسرب گلدوزی شده بانوان گیلان

نوع دوم روسرب سه گوش تورباقی است که با نخ ابریشم و بوسیله میل قلاب بافی بافته شده و جهت ترینیتی بیشتر به آن ریشه هم می دهن.

بانوان کوهپایه و کوهستان گیلان از نوع روسرب استفاده می کنند، نوعی از آن چهار گوش و به ابعاد حدوداً ۱۴۰×۱۴۰ سانتی متر بوده واژ جنس نخ می باشد. «چلوار» که بر روی آن گلدوزی کرده و دور را در پیشش روسرب را به اندازه $۱۶-۲۰$ سانتی متر نخ کشی می کنند. ریشه های بدست آمده را به دسته های کوچک ۵-۶ تایی تقسیم کرده و سپس این دسته ها را چند ردیف گره می زنند که در آخر کار شبیه به ژور مشبك می گردد.

عکس شماره ۱۵

ب - لباس و پوشاك مردان در

کوهپایه و کوهستان گیلان

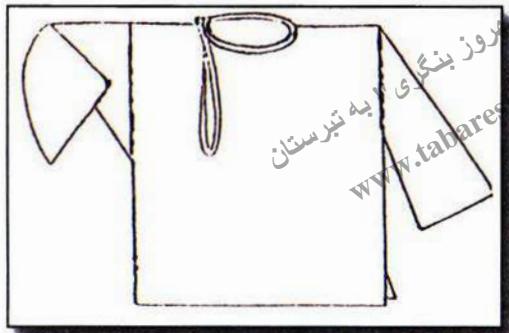
عکس شماره ۱۶

ب - لباس و پوشاس مردان :

لباس و پوشاس مردان ساکن در کوهپایه و کوهستان گیلان شامل:

- ۱- پیراهن ۲- شلوار ۳- پتاوه و جوراب ۴- چاروک و چوموش ۵- جلیقه ۶- گُت ۷- شال کمر ۸- کلاه ، می باشد.

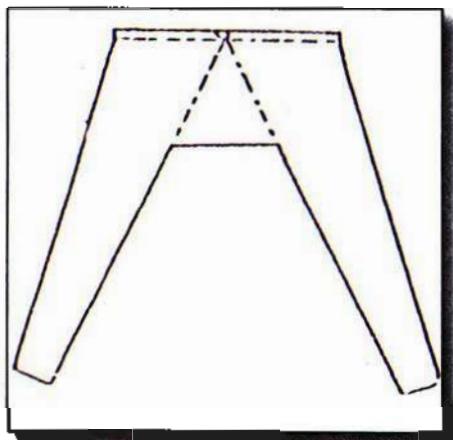
۱- پیراهن :

طرح ۹- پیراهن مردان گیلان

پیراهن مردان این سامان به گونه ای که در طرح مقابل نشان داده شده است دارای برشی ساده ، بدون یقه برگردان و گاه دارای یقه ای کوتاه و ایستاده با آستین راسته می باشد. قد این پیراهن کوتاه و تقریباً تا حدود باسن کوچک است . پیراهن مورد بحث دارای چاکی در پهلوی یقه است تا سر براحتی از داخل یقه بگذرد . گاهی چاک یقه را در قسمت وسط جلو و در زیر گردن تعییه می کنند. رنگ پیراهن مردان گیلان اغلب سفید و گاه قرمز تیره و یا قهوه ای می باشد.

۲- شلوار :

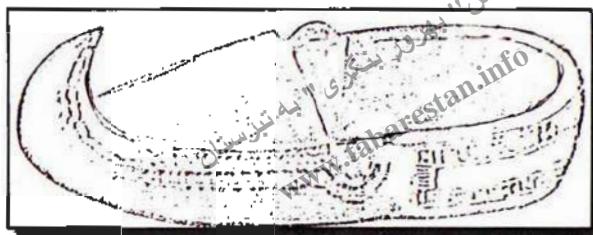
طرح ۱۰- شلوار مردان کوهپایه و کوهستان گیلان

شلوار مردان در این منطقه ، دارای دو ساق بلند ، دمپای تنگ ، میان ساقی متوسط و دارای لیفه می باشد که رنگ آن اغلب سیاه است. این نوع شلوار که طرح آن در مقابل دیده می شود معمولاً از جنس پارچه های بافته شده در محل (که معمولاً از نخ پشمی یا ابریشم کج است). انتخاب شده و دمپای آن را همیشه داخل ساق جوراب خود که اکثرآ پشمی و دستیاف است فرار می دهد و یا بر روی آن پتاوه می بندند.

۳- پناوه و جوراب :

پناوه (یا پاتابه یا پایپیج) پارچه‌ای است محلی به درازای حدود ۲ مترو عرض ۱۰-۱۲ سانتی متر که از نخ پنبه‌ای یا نخ پشمی بافته می‌شود و آن را همچون مج پیچ نظامی (که سابقاً مورد استفاده قرار می‌گرفت) از مج پا، تا به زیر زانو به دور ساق می‌پیچند. مردان گیلان گاهی بجای پناوه از جوراب بلند پشمی و همچنین بندهای ابریشمی کلفت محکم نمودن ساق جوراب به دور ساق پایشان استفاده می‌کنند.

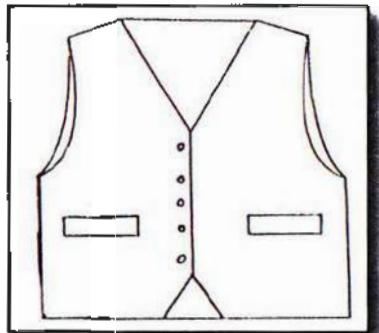
۴- چاروق و چوموش :

طرح ۱۱- چوموش ویژه مردم کوهپایه و کوهستان گیلان

مردان گیلان هم از چاروق و هم از چوموش استفاده می‌کنند. چاروق کفشه است که به تقلید از کفش‌های مناطق دیگر در محل ساخته می‌شود. اما چوموش کفشه کاملاً بومی مردان و زنان گیلانی و حتی مازندرانی است و مردمان این مناطق در استفاده نوعی که از پوست پشم و مو بافته می‌شود مشترک هستند. ولی دو نوع چوموش دیگر نیز وجود دارد که ویژه ساکنین گیلان می‌باشد. نوعی از آن همان چوموشی است که قبلاً و در شرح کفشه بانوان گیلانی توضیح داده شده و دیگری چوموشی است نوک برگشته و در اصل از چرم خام یکپارچه که بوسیله بندهای ابریشمی و نخی رنگین آن را زینت می‌کنند. این نوع کفشه که طرحی از آن مشاهده می‌گردد، در قسمت‌های غربی و جنوبی گیلان بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. رویه چوموش مورد بحث را از بندهایی پر می‌کنند که این بندها از لای سوداخهای تعیه شده در بخش جلو و پهلوی چوموش رد شده و بر روی پا جمع می‌شوند و چوموش را در پا محکم می‌کنند.

۵- جلیقه :

طرح ۱۲- جلیقه مردان گیلان

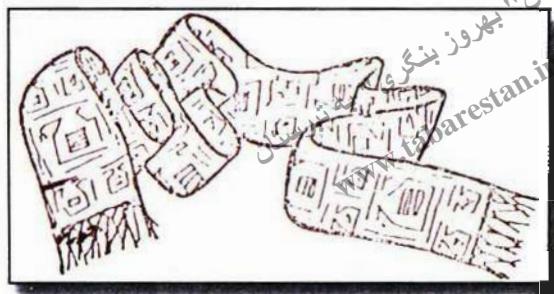
جلیقه مردان گیلان دارای قدی کوتاه و بی‌آستین می‌باشد که در قسمت وسط جلو با دکمه بسته می‌شود. معمولاً جنس پارچه آن در قسمت جلو از پشم و قسمت پشت جلیقه اکثراً از جنس ساتن و یا آستری می‌باشد. این جلیقه در

محل کمر پشت گاهی چین دار و گاه ساده است که بوسیله دو بندنیک اندکی در قسمت پشت جمع می گردد. این بندنیکها دارای سگک بوده و گاه فاقد آن می باشند. مردم گیلان گاهی از جلیقه هایی که دارای یقه بر گردان باشند نیز استفاده می نمایند.

۶- کُت :

مردان گیلان در هوای سرد از گُتی بنام «چوخا» یا «چوفا» استفاده می کنند که پارچه آن پشمی و دستباف است و تماماً از نخهای پشمی «اکتوآ دستریس» می باشد.

۷- شال کمر :

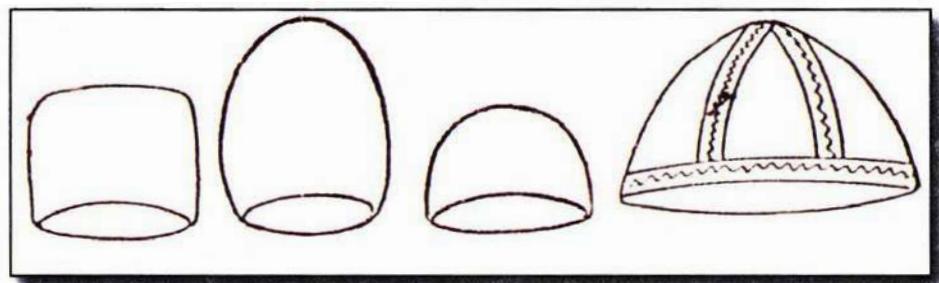
شالی که مردان گیلان به کمر خود می بندند از جنس پشم بوده و توسط زنان محلی بافته می شود و اغلب برنگ سفید و یا قهوه‌ای انتخاب شده و اندازه اش 300×30 سانتی متر می باشد. علاوه بر این مردان

گیلان در هوای گرم و فصول گرم سال از

طرح ۱۳ - شال کمر ابریشمی گلدار مردان گیلان
شالهای ابریشمی گلداری که آن نیز دستباف می باشد و توسط بانوانشان بافته می شود، استفاده می کنند.
در طرح بالا شال ابریشمی مردان گیلان دیده می شود.

۸- کلاه :

مردان گیلانی از دو نوع کلاه استفاده می کنند، که نوعی از آن از جنس نمد و در مدلهای مختلف ساخته می شود. نوع دیگر کلاه مردان گیلان از پارچه های دستباف محلی و بصورت ترکدار دونخته می شود. در طرح ۱۴ کلاه ترکدار و کلاههای نمدی مردان گیلانی را مشاهده می نمایید. *

انواع کلاههای نمدی مردان گیلان

کلاه ترکدار مردان گیلان

پوشش ترکمنها

الف - لباس و پوشش بانوان ترکمن :

عکس شماره ۱۷

الف - لباس و پوشاس بانوان ترکمن :

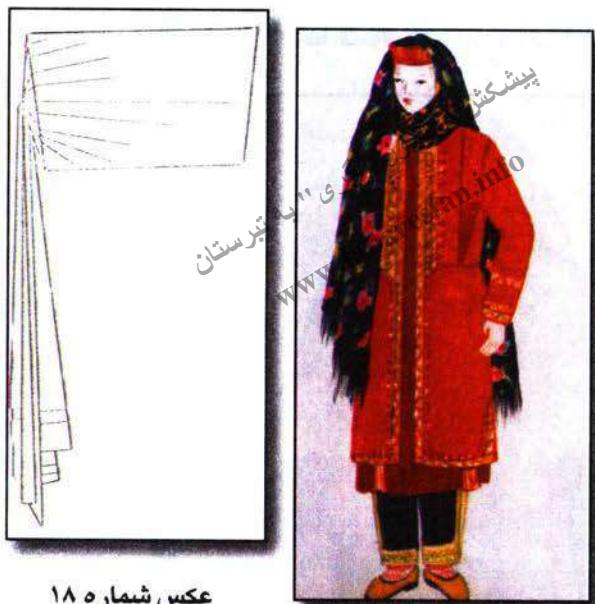
لباس و پوشاس بانوان شامل ۸ تکه و بشرح زیر است :

- ۱ - کلاه -۲- پیراهن ۳ - شلوار ۴ - قبا ۵ - روسری ۶ - جوراب پشمی ۷ - کفش -۸- زیور آلات

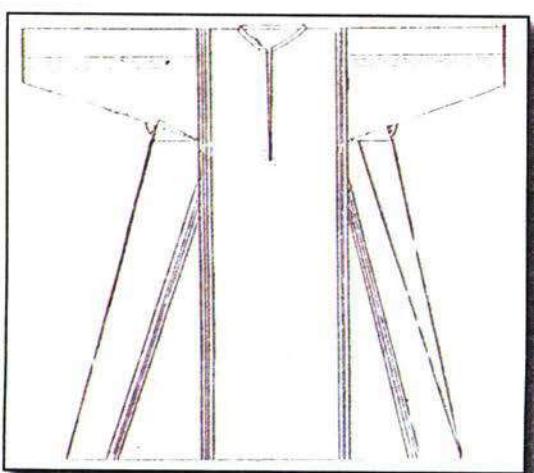
۱ - کلاه :

کلاه بانوان ترکمن ، شکلی استوانه‌ای دارد که قسمت بالای آن نسبت به بخش پائینی آن تا حدودی فراخ تراست.

روی این کلاه را با پارچه ای ساده و گاه گلدار ابریشمین که معمولاً برنگ قرمز بوده و ضمناً دنباله ای چین دار و بلند دارد، می‌پوشانند. بر روی این کلاه زیورهای نقره فراوان نصب می‌کنند.

عکس شماره ۱۸

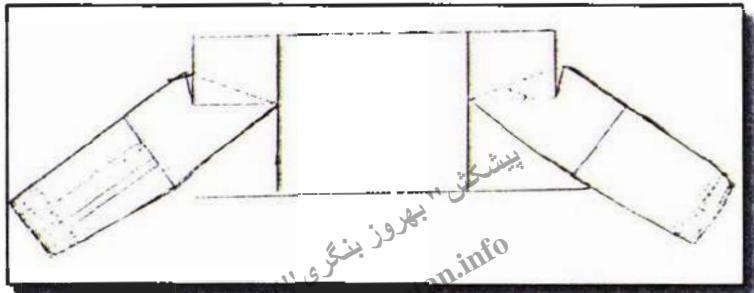
طرح ۱۵ - پیراهن بانوان ترکمن

۲ - پیراهن :

پیراهن بانوان ترکمن برشی ساده دارد و اغلب از رنگهای زرشکی، بنفش، قرمز و گاه گلدار انتخاب می‌شود. این نوع پیراهن آستینی فراخ با زیربغلی (مرغک) دارد. که بصورت اریب بسوی مچ دست تنگ می‌شود. یقه این پیراهن گرد و بدون برگردان بوده و از جلو تا زیر سینه چاک دارد. دامن پیراهن نیز از زیر بغل تا به پائین و

به طرف پای دامن بتدربیج گشاد می شود. زنان ترکمن بر روی پیراهن خود معمولاً تزئیناتی نظیر سنجاق سینه و غیره می آویزند.

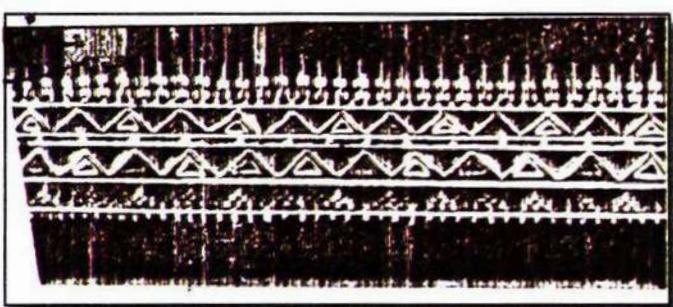
۳- شلوار :

طرح ۱۶ - شلوار زنان ترکمن

دماقی دو ساق این نوع شلوار تنگ است و بر روی آن معمولاً نقش بندی و سوزنندوزی انجام می دهند.

شلوار زنان
ترکمن یقه ای است
که با میانساقی
بزرگتر و گشادتر از
میانساقهای شلوارهای
معمول زنان دیگر
کشورمان می باشد.

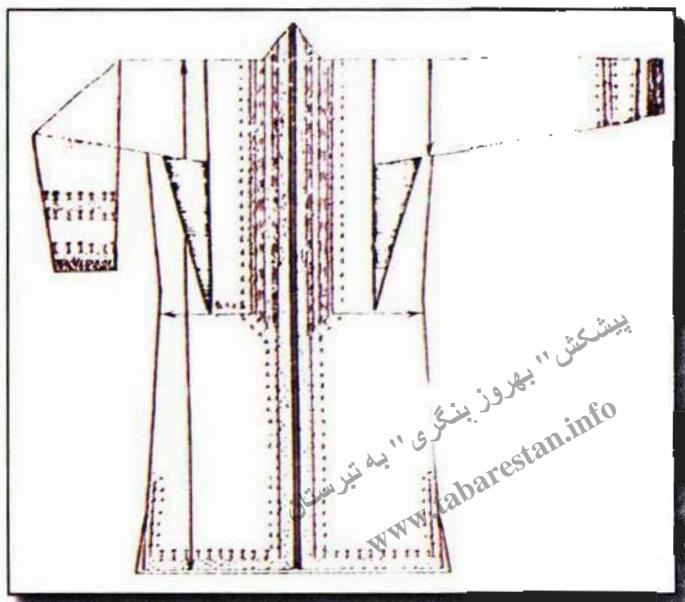
طرح ۱۷ - نقش بندی و سوزنندوزی دماقی شلوار زنان ترکمن

لازم بتوضیح است که قسمت بالای شلوار را معمولاً از جنس کرباس و یا متفال و به رنگ سفید انتخاب می کنند.

۴ - قبا :

قبای بانوان ترکمن یقه ای ساده و بدون برگردان داشته و دارای قدی بلند تا بالای ساق پا می باشد. این قبا از پارچه های ابریشمی و گاه مخلعی با آستر انتخاب و دوخته می شود.

دوبار این نوع قبا راسته و آزاد است. آستین های این قبا از زیر بغل تا مج دست به ملایمت باریک می شود، در زیر بغل قبا زائد ای سه گوش (از پارچه ای غیر از جنس پارچه قبا) به آن می دوزند.

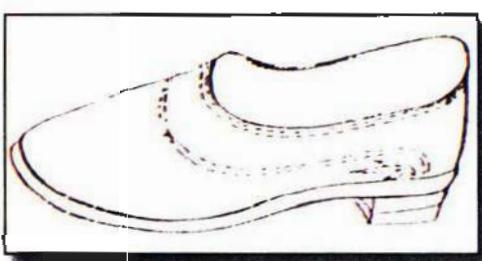

« طرح ۱۸- قبای بانوan ترکمن »

این قبا از حدود
کمر به پایین اندکی
گشادتر می شود و در
دو پهلوی آن چاک
دارد. روی مج آستین و
پیامون یقه و کناره های
دویز آن (بویژه در
جلوی سینه) تا انتهای
دامن (پای دامن) و
دورادور آن و همچنین
در اطراف چاک پهلوها
سوزوندوزی و نقش بندی
می شود.

۵ - روسربی : زنان ترکمن از دستمالی که دارای زمینه ای مشکی یا به رنگهای دیگر با نقش
های درشت زرد و نارنجی است استفاده نموده و البته بر روی این روسربی ، از روسربی بزرگتری « تقریباً به
اندازه نصف یک چادر » که دارای ریشه های بلند بوده و بر روی آن نقش هایی از گلها رنگین دیده می
شود، استفاده می نمایند. این نوع روسربی به « تاتاره » معروف بوده و در حال حاضر بسیار گران قیمت است.
« عکس های شماره ۱۷ و ۱۸ »

۶ - جوراب پشمی : بانوan ترکمن از جورابهای دستبافی که از نخهای پشمی الوان می بافند، استفاده می نمایند.

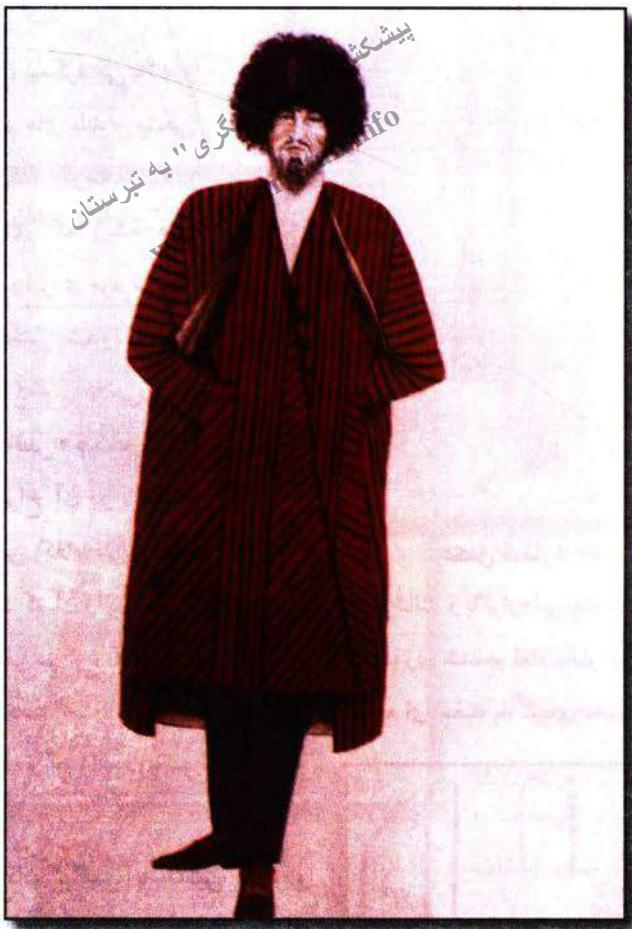
طرح ۱۹- کفش بانوan ترکمن

۷- کفش : بانوan ترکمن از کفشی نسبتاً ساده که
از چرم خام و با تزئینات مختصر تهیه می گردد،
استفاده می کنند. « طرح مقابل »

۸- زیور آلات :
بانوan ترکمن از مجموعه جواهرات و زیور آلات

محلی خاص چون گردنبند گل سینه « سنjac سینه »،
گوشواره و ... که بعضی از آنها با فلزات گرانها ساخته و پرداخته می شود استفاده می کنند.

ب - لباس و پوشش مردان ترکمن

عکس شماره ۱۹۵

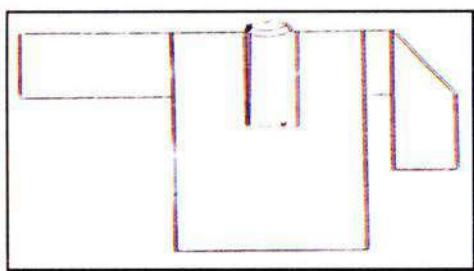
ب - لباس و پوشش مردان ترکمن :

پوشش مردان ترکمن شامل : ۱- کلاه پوستی ۲- پیراهن ۳- شلوار ۴- لباده ۵- پالتو ۶- کفش ۷- جوراب ، میباشد.

عکس شماره ۲۰

سقف مسطوح دارد که آن را با پارچه قرمز خوشرنگی می پوشانند و با نوارهایی بشکل علامت «+» نیز آن را تزئین می کنند. هر دو نوع کلاه ترکمنها آستردار ، پنه دوزی شده و لفاف دار می باشد. برخی اوقات مردان ترکمن از دستار مشهور به « شیر شکری » که پارچه ای سفید با گلهای نخدی رنگ است بجای کلاه استفاده نموده و آن را به دور سر می پیچندند.

طرح ۲۰ - پیراهن مردان ترکمن

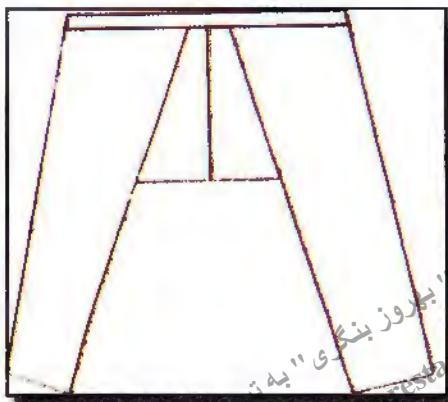
۱- کلاه پوستی :

مردان ترکمن از دو نوع کلاه پوستی استفاده می کنند. نوعی از آن نیمگرد می باشد و اطراف آن از پشم های بلند و مشکی و پیچ ، پیچ و برپشت گوسفند انباشته است ، بگونه ای که ریشه های آویخته آن، چشم و ابروی مرد ترکمن را می پوشاند. عکس شماره ۱۹ در صفحه قبل « نوع دوم ، کلاهی است بشکل مخروطی ناقص » عکس شماره ۲۰ « که بخش فراخ آن در بالا قرار گرفته است . این کلاه سربوش یا

پیراهن مردان ترکمن با آستین ساده و راسته ، قد معمولی ، یقه ایستاده باریک و بدون برگردان دارد که در پهلوی راست گردن با دگمه بسته می شود. در زیر یقه در قسمت راست سینه چاکی تعییه می کنند تا سر به راحتی از داخل یقه بگذرد.

۲- پیراهن :

۳- شلوار :

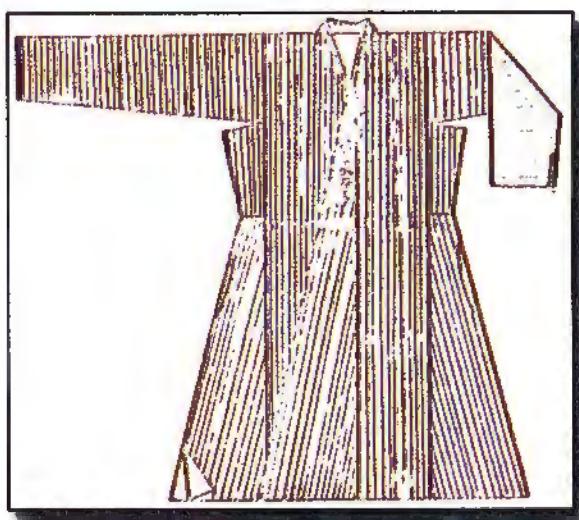
شلوار مردان ترکمن از لحاظ شکل و برش معمولی بوده و دارای لیفه و میاساق می باشد.

شلوار را معمولاً از پارچه های راه راه انتخاب می کنند. قد شلوار مردان ترکمن تا قوزک پاشان بوده که دمپای آن را بر روی جوراب قرار می دهند.

• طرح ۲۱

طرح ۲۱- شلوار مردان ترکمن

۴- قبا یا لباده :

لباده یا قبای مردان ترکمن، پوششگری است ساده بدون یقه برگردان، با آستین های راسته که در قسمت مچ دارای چاک می باشد. این آستین در محل اتصال خود به بالاته در قسمت «زیریغل» باز و بصورت چاک ندوخته باقی می ماند. دور قبا بصورت اریب بوده و بر روی هم قرار می گیرند و با بندینگ و گاه با کمریندی چرمی و پهن نگاه داشته میشود. پارچه قبا را معمولاً راه راه و گاه ساده انتخاب می کنند.

طرح ۲۲- لباده مردان ترکمن

۵ - پالتو :

ترکمن ها بر روی همه لباسها از پالتونی بلند ، آستردار و با آستین های بلند استفاده می کنند که قد آن تا روی زانو می باشد و معمولاً از طرح پارچه های مخطط انتخاب می گردد . امروزه بسیاری از مردان ترکمن از پالتوهای مد روز استفاده می کنند .

۶ - کفش :

مردان ترکمن در گذشته از کفش خاصی بنام « گبری » استفاده می کردند ولی در حال حاضر از کفش های معمول روز استفاده می نمایند ^{بیشتر بحث در وبلاگ "بهروز بکری" به نمایندگی tabarestan.info" می باشد.}

۷ - جوراب :

جوراب مردان ترکمن توسط بانوانشان از پشم های الوان بافته می شود .

پوشش زنان و مردان استان خراسان

الف - لباس و پوشش بانوان شرق خراسان :

عکس شماره ۲۱

الف - لباس و پوشاسک بانوان شرق^۱ خراسان :

بانوان شرق خراسان دارای ۶ تکه لباس و پوشاسک بشرط زیر می باشد :

۱- روسری و کلااغی ۲- پیراهن ۳- شلوار ۴- جلیقه ۵- چادر ۶- گفشه

۱- روسری و کلااغی :

روسری بانوان در این منطقه ^{شجار قدری} است سفید و بزرگ که آن را سه گوش و لچکی و گاه درازخانه تا زده بر سر می گذارند، بر لبه این نوع ^{لوبیزیری} مانند قبطان نازک نواری می دوزند و به گوشه هایش نیز منگوله هایی از نخهای ابریشمی الوان و صعل می کنند. این ^{بوبوسک} تبرستان را با دستمال کلااغی روی پیشانی، بر سر می کنند.

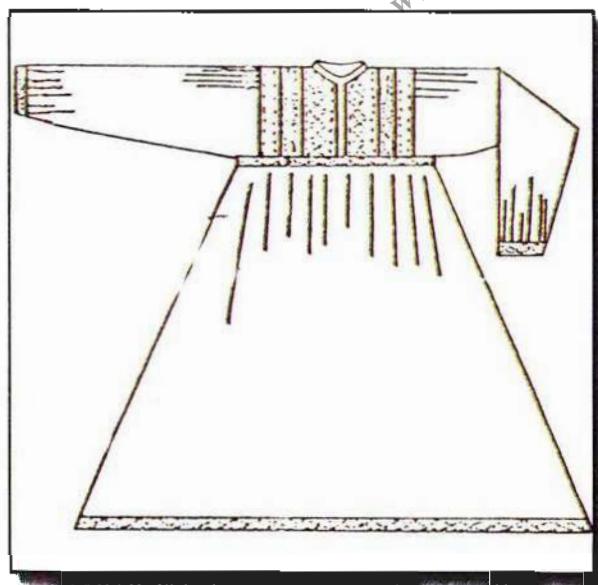
۲- پیراهن :

پیراهن بانوان در این سامان دارای بالا تنه ای گوتاه و دامنی بر چین و بلند است. آستین آن معمولی و دارای سر دست می باشد. بر روی پیش سینه پیراهن و همچنین پای دامن آن گاه نقش بندی می کنند. این پیراهن یقه ای گرد دارد که در زیر آن چاکی تا انتهای بالا تنه گوتاه این پیراهن دارد تا سر براحتی از داخل یقه آن بگذرد. رنگ پارچه پیراهن مذکور را اغلب از نوع قرمز و فقائی و بدون گل و بته اختیاب می کنند.

۳- شلوار :

شلوار زنان شرق خراسان از نظر برش بیرونی دارای ساقهای قائم است و از لحاظ شکل عمومی مانند شلوار

۱- پوشاسک زنان و مردان شمال خراسان بدليل گردنشینی مودن این بخش از سرزمین ما در توضیح پوشاسک کردها در صفحه « ۷۷ و ۶۸ » خواهد آمد.

طرح ۲۳ - پیراهن بانوان شرق خراسان

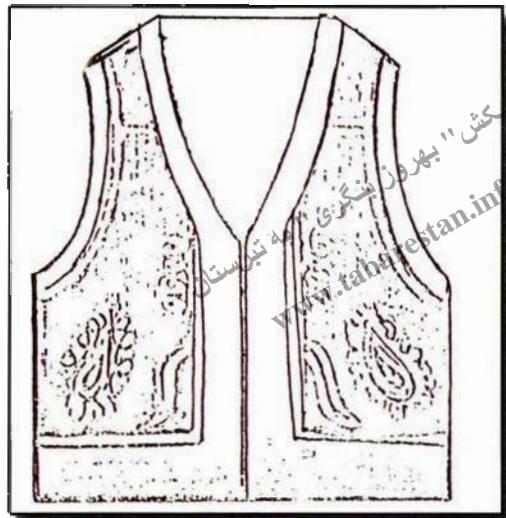
مردان بلوج می باشد. این شلوار دارای میانساقی فراخ و دمپایی تنگ در حدود ۱۵ سانتی متر می باشد. این شلوار دارای دور کمری به اندازه ۶ متر است که همه این ۶ متر در موقع پوشیدن به وسیله بندی در دور کمر جمع می شود. رنگ این شلوار معمولاً الوان و اغلب قرمز و سفید است.

۴ - جلیقه :

بانوان شرق خراسان جلیقه ای دارند که از جنس محمل بوده و به رنگ های الوان و همچنین زربفت می باشد. طرح ۲۴

۵ - چادر :

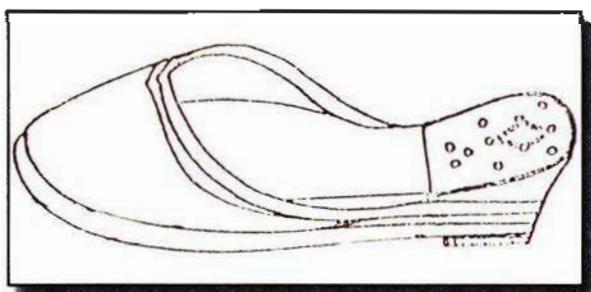
بانوان این سامان از چادری کوتاه و نخی به رنگ روناسی روشن یا خودی روش استفاده می کنند که شکل آن مستطیل است و حاشیه ای بریک یا دو کناره آن دارد. موقع بر سر نهادن چادر مقداری از عرض آن را تازد و سپس آن را بر سر می نهند.

طرح ۲۴- جلیقه بانوان شرق خراسان

۶ - کفش :

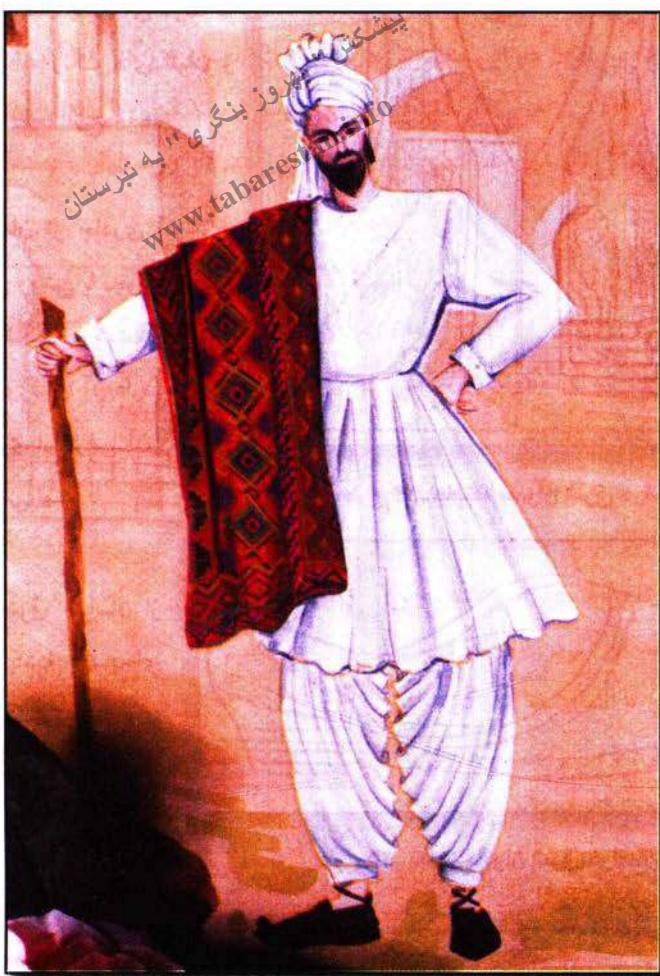
کفش بانوان شرق خراسان از نوع نعلین است و پاشنه آن بجای اینکه در زیر تخت کفش باشد، بر روی تخت و درست در زیر پاشنه پا کار گذارده شده است.

طرح ۲۵- نعلین بانوان شرق خراسان

چرم این کفش ها الوان است و تزئیناتی از چرم های رنگی به آن می افزایند. بر رویه پاشنه آن، به شکل پاشنه، صفحه ای از استخوان شتر می خکوب می کنند و زیر پاشنه کفش رانعل می کویند. لازم به توضیح است که بدانیم این نوع کفش را بیشتر در بیرجند می دوزند. طرح ۲۵

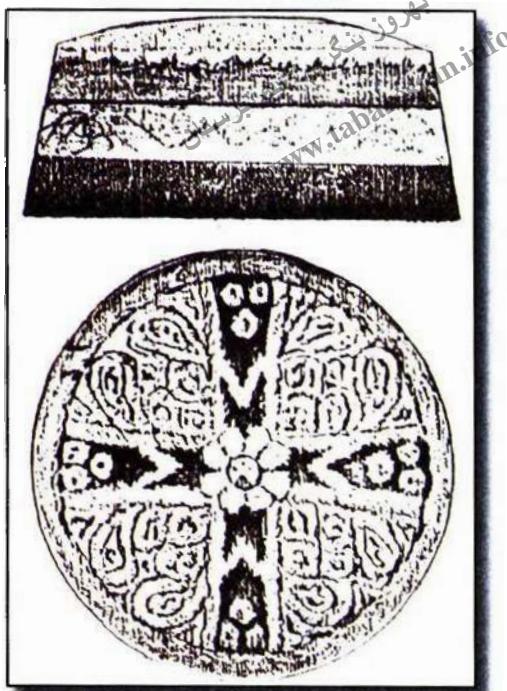
ب - لباس و پوشک مردان شرق استان خراسان

عکس شماره ۲۲

ب - لباس و پوشش مردان شرق خراسان :

پوشش مردان ساکن شرق خراسان عبارتست از : ۱- عمامه و کلاه ۲- پیراهن ۳- شلوار ۴- کفش همچنین مردان این سامان گاهی از جلیقه و در فصول سرد سال از لباده ای راسته و ساده که پارچه آن از گرگ شتر تهی می شود، استفاده می نمایند که البته این لباده در شهرها کمتر مورد استفاده قرار می گیرد و اغلب چوبانان به همراه چوقا یا شولای نمدی خود از آن استفاده می نمایند.

طرح ۲۶ - بالا : کلاه مردان شرق خراسان از رویبرو

پائین : گلگی تزئین شده کلاه مردان شرق خراسان.

دارای برش خاصی است. بلندی آن تازانو، بالاتنه اندکی چسیده به بدن «البته نه تنگ و چسبان» دامنش ترکدار و پرچین می باشد.

بفه این پیراهن بیضی شکل « بفه قایقی » است که درازای آن در راستای دوشانه قرار می گیرد. پیش سینه و پشت بالا ته پیراهن صاف و بدون چین و ضمانتاً با سعجافی پهن در قسمت بفه دوخته می شود. تا بر دوام آن بیفزاید.

۱- عمامه و کلاه :

مردان این سامان کلامی استوانه ای، کم ارتفاع و با گلگی اندک برآمده که با مقوا ساخته می شود، دارند.

این کلاه با چند ردیف مخمل الوان روکش شده و با نخ های زری بر روی آن زردوزی می کنند « طرح ۲۶ ». عمامه عبارت از پارچه ای از جنس توری با رنگهای سفید یا نخودی روشن و به طول حدود ۶ تا ۹ متر است که آن را بر دور کلاه می پیچند و دنباله اش را تا به حوالی کمرگاه رها می کنند. « عکس شماره ۲۲ »

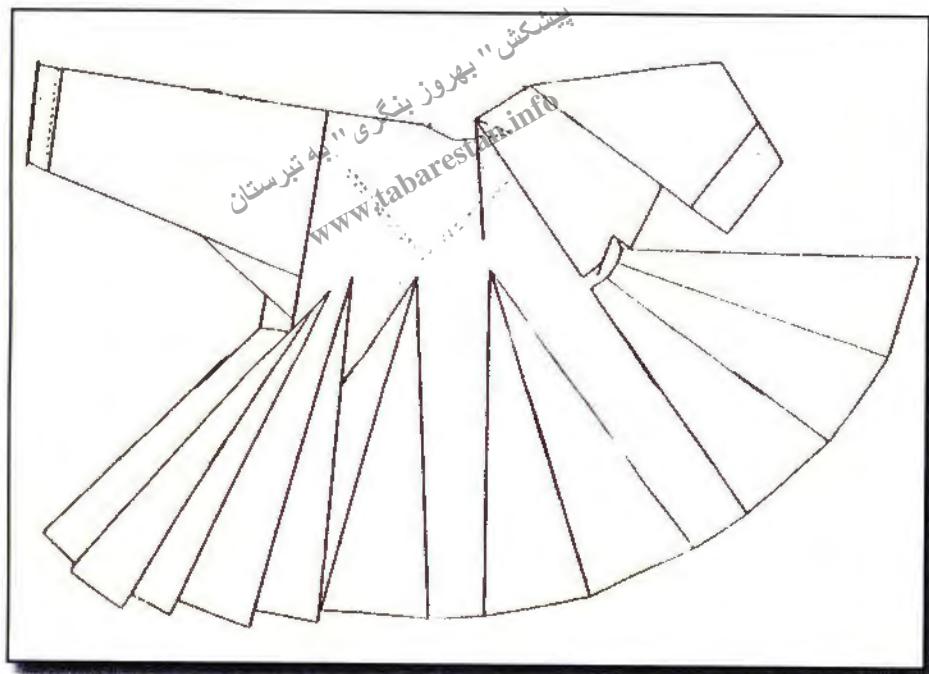
۲- پیراهن :

پیراهن مردان شرق خراسان

دارای برش خاصی است. بلندی آن تازانو، بالاتنه اندکی چسیده به بدن «البته نه تنگ و چسبان» دامنش ترکدار و پرچین می باشد.

بفه این پیراهن بیضی شکل « بفه قایقی » است که درازای آن در راستای دوشانه قرار می گیرد. پیش سینه و پشت بالا ته پیراهن صاف و بدون چین و ضمانتاً با سعجافی پهن در قسمت بفه دوخته می شود. تا بر دوام آن بیفزاید.

این نوع پیراهن از حدود کمر به پایین ۱۶ ترک دارد و به این طریق است که دامنی فراخ، برچین و قیفی شکل بدست می‌آید. آستین این پیراهن با داشتن زیربغلی (مرغک)، گشاد بوده و به ملایمت تا مج دست به تنگی می‌گراید و بر سر دست آستین آن که حالتی ساده دارد نیز چرخدوزی می‌شود.

طرح ۲۷ - پیراهن مردان شرق خراسان

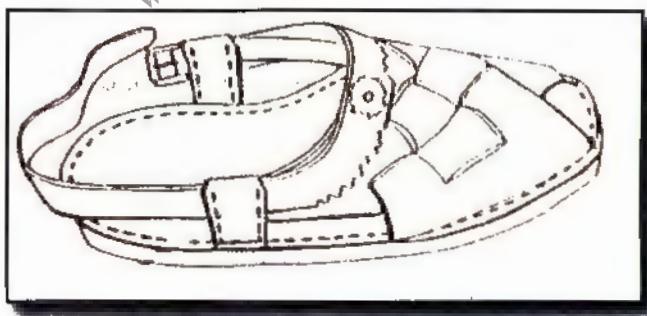
۳ - شلوار :

شلوار مردان، نظیر شلوار بانوانشان و با همان مشخصاتی که ذکر شده است، می‌باشد.

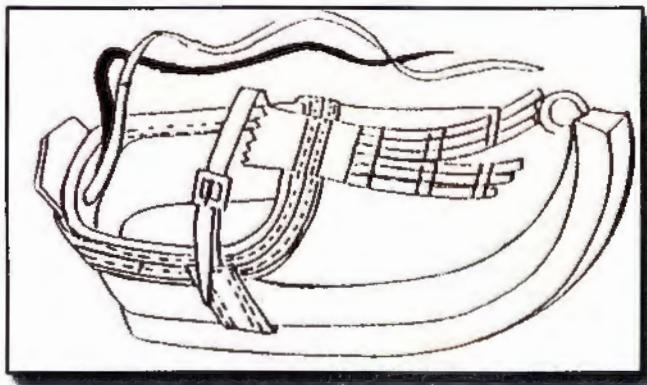
۴ - کفش :

کفش مردان شرق خراسان از نوع صندل است، گاه دو تسمه‌ای و گاه چند تسمه‌ای و بافته بهم می‌باشد. « طرح ۲۸ ، بالا »

علاوه بر این نوع کفش، چوبانان و بیابانگران خراسان « بربری‌ها » از کفشی موسوم به کفش « بربری » استفاده می‌نمایند و آن کفشی است سبز و ضخیم و سنگین از چرم خام با تختی کلفت و گاه دو تخته، با ساختی کاملاً بومی و در عین حال خشن. « بربری ها » به هنگام پوشیدن این کفش، جورابی پشمین و ضخیم پا کرده، نماید در کف آن می‌نهند و پا را داخل کفش نموده و سپس تسمه‌های آن را بهم آورده و می‌بندند و بندهای آن را به دور مج و ساق پا می‌بینند. البته بر اثر دوره دهانه این نوع کفش ترتیباتی چرمی و نخی بوجود می‌آورند و بر جلوی دهانه و سینه کفش نیز چرمی ریشه دار می‌باشند. « طرح ۲۸ ، پائین »

طرح صندل مردان شرق خراسان

طرح کفش موسوم به بربری

- طرح ۲۸ -

پوشش زنان و مردان استان سیستان و بلوچستان

الف - لباس و پوشش بانوان بلوچ

عکس شماره ۲۳

الف - پوشش بانوان بلوج :

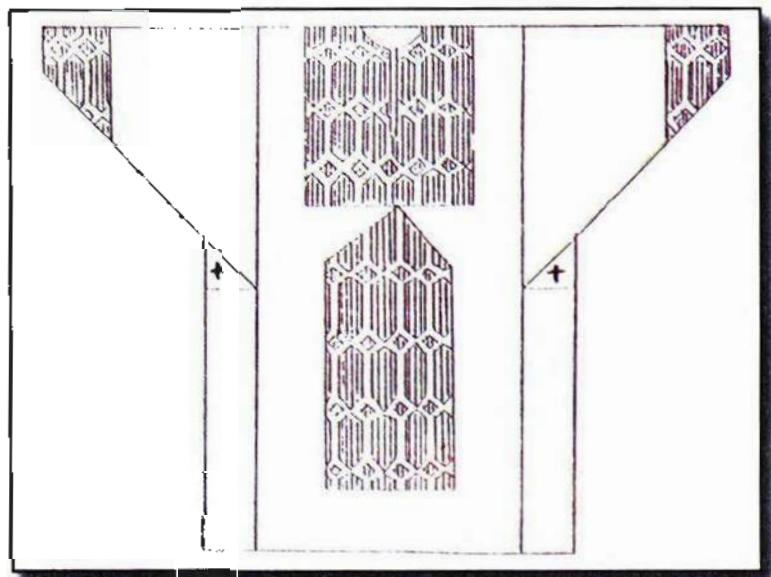
پوشش زنان بلوج در منطقه خشک و محروم سیستان بلوچستان از زیبایی خاصی برخوردار است.
پوشش اساسی بانوان شامل ۷ تکه بشرح زیر می باشد:

۱- سربند ۲- پراهن ۳- شلوار ۴- قبا ۵- چادر ۶- کفش ۷- تزئینات

۱- سرفند : زنان بلوج سربندی دارند از پارچه های مخمل و یا از جنس دیگر که کلامکی شبیه به نیماتج است و آن را از بالای پیشانی ، روی ستر قوارد می دهند و دنباله یا دو گوشه اش را در پشت سر گره می زند. بخش جلوی سربند را که بر پیشانی قرار دارد: ~~بلوچ~~ بلگری " به تبرستان پهلوی صورت از آن می آویزند.

۲- پراهن :

پراهن بانوان بلوج دارای قدی بلند تا حدود زیر زانو و ساق پا تسبّب گشاد و دارای برش راسته می باشد که آستین آن در حوالی مُنج دست به تنگی می گراید و جلوی سینه آن چاک دارد. پراهن زنان بلوج معمولاً از پارچه های تیره (مشکی ، زرشکی و ...) و گاهی مخلط و گاه هم با زمینه روشن ساده انتخاب می شود و سرآستین ها ، پیش سینه و جلوی دامن آن با طرحها و نقشهای زیبا سوزندوزی می شود. این پراهن در زیر بغل دارای مرغک بشکل سه گوش می باشد. این مرغک یا زیربنقلي که در شکل طرح پراهن بانوان بلوج با علامت ۴۰+ مشخص شده است، را گاهی از زنگ دیگر انتخاب می کنند. (طرح ۲۹)

« طرح ۲۹ - پراهن بانوان بلوج »

سوزندوزی ، هنر بومی و اصیل منطقه بلوچستان است و زنان هنرمند بلوج با استفاده از نخهای الوان (امروزه که از نوع ویسکوز رنگی) و به کمک سوزن ، سطح پارچه را با دقت و مهارت و حوصله فراوان بخیه می زند.

امروزه اگر چه سوزندوزی تنها منحصر به استفاده اش در لباسهای محلی نیست و کاربردهای فراوانتری نظیر استفاده آن در سفره عقد ، رومیزی ، جلد قرآنی ، سجاده و نیز کارهای تکمیلی مانند انواع کیف ، جلد عینک و غیره یافته است اما همچنان بعنوان تزئین پراهن زنان بلوج ، کاربرد خاص منطقه ای خود را حفظ کرده است.

عکس شماره ۲۴

شماره ۲۴ « خلخال را در مج پای راست زن بلوج نشان می دهد. »

۳- شلوار :

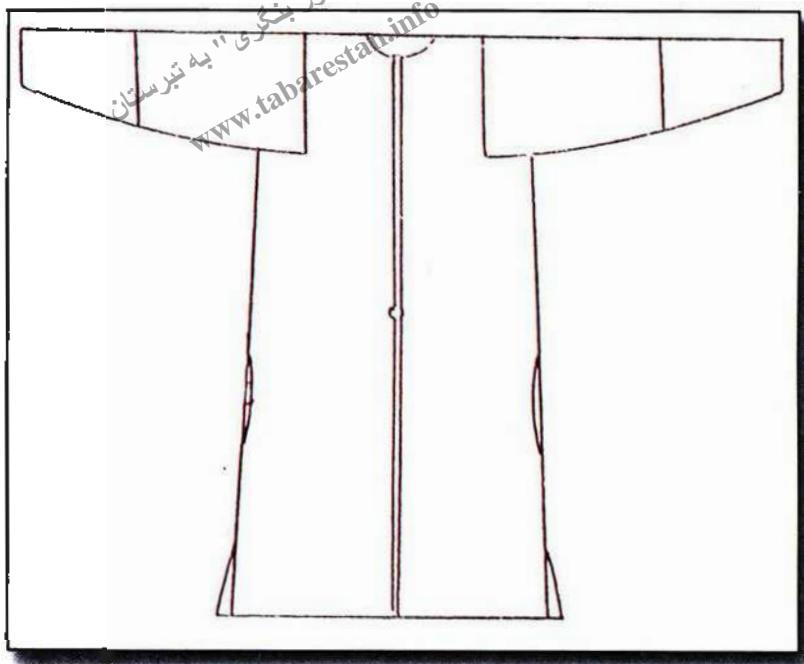
شلوار زنان بلوج از دو ساق و یک میانساق پهن و لوزی شکل تشکیل می شود و بر دمپای شلوارها که تنگ است معمولاً سوزندوزی می کنند. پارچه شلوار از جنس مرغوب و لطیف انتخاب و برای تزئین کردن به میل خود آن را ساده و بدون گل و بوته می گیرند.

بانوان بلوج در مج پای خود خلخال دارند که معمولاً در جوف خالی آن سنگریزه می ریزند تا در حین راه رفتن و حرکت ، سر و صدا و آهنگ ایجاد کند . « عکس

۴ - قبا :

شکل عمومی قبای زنان بلوچ حالتی راسته و ساده دارد که با آستین های بلند و یقه گرد و بدون بر گردان مشخص میشود. جلوی قبا راست به پایین می آید و در جلوی گردن و کمر به وسیله دو دگمه نخی گرد کرده ، بسته می شود . پایین دامن قبا را در دو پهلو به اندازه ده سانتی متر چاک می دهند و دوجیب نما نیز در حوالی کمر گاه در پهلو ها می دوزند . این قبا با سلیقه ، حوصله و دقت و ذوق و هنر

فراوان سوزندوزی می گردد. عکس شماره ۲۳ و طرح ۲۰

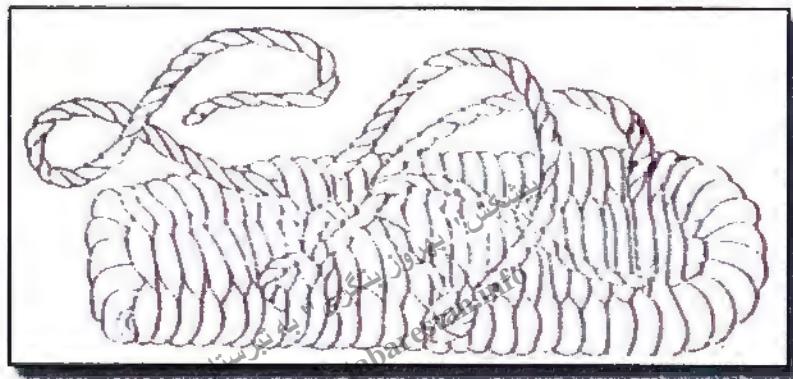
طرح ۲۰ قبای بانوان بلوچ

۵ - چادر :

بانوان بلوچ از چادری از جنس پارچه های توری و نازک و معمولاً تیره رنگ استفاده می کنند که آن را بر روی سر خود بصورت رها افکنده و همه پوشش را بوسیله چادر می پوشانند. عکسهای ۲۳ و ۲۴

۶ - گفشن : بانوان بلوچ معمولاً از سه نوع گفشن استفاده می کنند:

۱- نوعی که از لیف نخل وحشی «داز» نهیه می شود که حالتی زمخت دارد و از یک کفی ساده تشکیل و بر روی پا با بندهایی از جنس همان لیف نخل وحشی معکم می شود. « طرح ۳۱ »

طرح ۳۱ کفش بافته شده از لیف برگ نخل وحشی «داز»
« مخصوص زنان و مردان بلوج »

۲- نوع دیگر که از صندل است و چرمی می باشد و معمول با نوان بندری « همچون نوع اول که ذکر شد » می باشد.

۳- نوع سوم ، کفشی است با پاشنه چرمی و رویه زربفت و گلدوزی شده که البته امروزه از میزان ترتیبات آن کاسته شده است . « طرح ۳۲ ».

۷- تزئینات :

زنان بلوج دارای جواهرات محلی خاص با طرحهای ویژه می باشند که شامل گوشواره ، انگشتی ، خلخال ، النگو ، گردنبند ، سینه ریز و ... می باشد که بر حسب مورد و مهتر از آن در صورت داشتن بضاعت و توانایی مالی از آن استفاده می کنند.

طرح ۳۲ کفش نوع سوم با نوان بلوج

ب - لباس و پوشش مردان در استان سیستان و بلوچستان

"بهروز بیگری" به تبرستان
www.tabarestan.com

عکس شماره ۲۵

ب - لباس و پوشاك مردان بلوچ :

پوشاك مردان بلوچ شامل ۱- سربند ۲- پراهن ۳- شلوار ۴- کفش است.

۱- سربند :

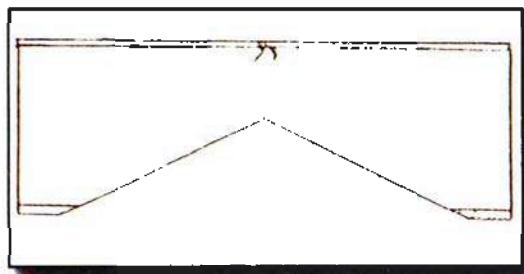
سرband مردان بلوچ (که در اصطلاح محلی به آن « پاک » می گویند) پارچه ای است به طول متتجاوز از ۳ متر و معمولاً ساده و نازک می باشد و آن را چون عمامه به دور سر می پیچند. سربند را از پارچه هایی به رنگ سفید یا نخودی و گاهی هم از انواع چهارخانه ها انتخاب می نمایند. عکس شماره ۲۵

۲- پراهن :

مردان بلوچ از دو نوع پراهن استفاده می کنند.

- ۱- نوعی از آن آستین بلند ، مج دار و یقه ایستاده است و چاکی سبیل بلند در دو پهلو دارد . و گاه برش پای دامن آن به شکل منحنی است.
- ۲- نوع دیگر با آستین کوتاه سه ربیعی و یقه بدون برگردان است . جنس پارچه پراهنه بلوچ از نوع کتان و اغلب به رنگهای سفید و گاه قهوه ای و قرمز است.

۳- شلوار :

طرح ۳۳ شلوار مردان بلوچ

مردان بلوچ شلواری فراخ با دمپای تنگ به پامی کنند. دور کمر شلوارشان لیفه ای است و پهناهی دور کمر شلوار در حدود پنج متر و گاه کمتر و یا اندکی بیشتر است. برش ساقهای آن از دو سوی بیرونی قائم و از دو سوی داخلی « از میانساق تا به مج پا » مایل و اریب است . طرح ۳۳

۴- کفش :

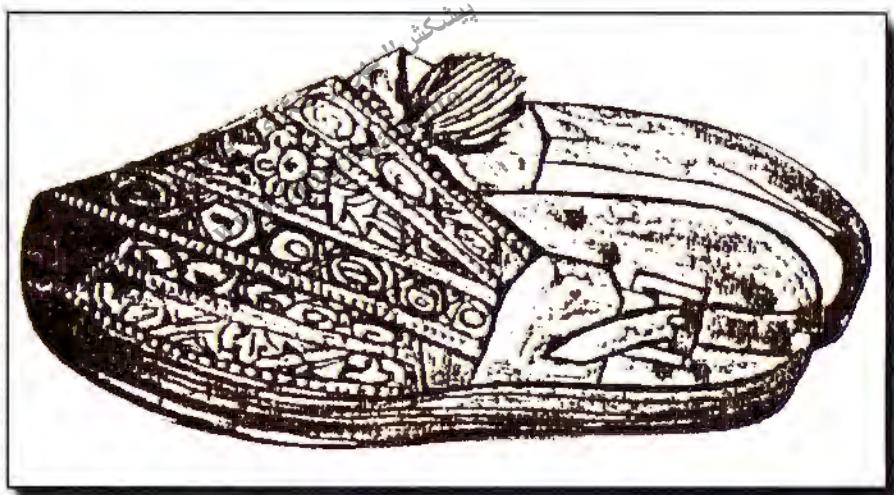
کفش مردان بلوچ ، همچون کفش بانوانشان بر سه نوع است :

- ۱- نوعی از آن همان کفش بافته شده از لیف نخل وحشی « داز » است .
- ۲- نوع دوم، چرمی و از نوع صندل و نسمه دار است. ضمناً گاهی مردم می چیز و کم بضاعت از چرم پاره ای بعنوان تخت کفش استفاده نموده و با طناب پا گیری بر آن می سازند.

آن نوع سوم از کفش های بسیار مرموز است که با نخهای ابریشمی الوان روی آن نقش بندی می کنند.

طرح ۳۴

علاوه بر پوشش کی یاد شده مردان بلوج در سابق از سرداری برای رو لباس استفاده می کردند ولی امروزه از پالتوهای معمولی بجای سرداری استفاده می نمایند.

طرح ۳۴ کفش نقش بندی شده مردان بلوج

پوشاك زنان و مردان استان خوزستان

"بهروز بکری" به تبرستان
www.tabarestan.info

وضعیت پوشاك مردم ما در استان خوزستان :

طبق تحقیقات تاریخی و نوشه ها ، سرزمین خوزستان بدلیل موقعیت خاص خود از قدیم معبر اقوام دور و نزدیک و بارانداز طوابیف مختلف بوده است.

امروزه نیز مسکن بازمانده گان باستانی ما (چون عیلامیها و ایرانیان دیگر ، خاصه مسکن گرها) است ، و بعلت اینکه مردمش از جانب شمال و شرق بالکوهها و گرها ، و از جنوب با قشقایها و بندریها ، و از مغرب با عربها (چون امروز) تماس داشته اند ، مانند همه مردم مناطق دیگر ایران آمیخته ای از مردم مختلف می باشد. از این رو و تحت این وضعیت ، پوشاك آنان همانها در حالت تقلید و تبدیل بوده و نیز چه بسا که بعلت فعالیت های وسیع نساجی ، (که در شهرهای مهم این سرزمین وجود داشته) نفوذ سلیقه داشته اند. در کتاب حججه الحق ابوعلی سینا بنقل از این حوقل نوشته شده است که : (ادر شوستر دیبا می بافه و به تمام دنیا صادر می کرده اند و پوشش خانه کعبه را می بافته اند و در آنجا طرازی برای پادشاه بوده است). ((که مقصود از طراز کارگاه بافتگی می باشند))

در کتاب تاریخ جغرافیایی خوزستان ، بنقل از یاقوت نوشته شده است : (سمعانی گفته : دستوا شهری است به خوزستان و جمعی از علماء بدان متسبوند و ثیاب دستواری را به آن نسبت می دهند). این موضوع می رساند که جامه های این ناحیه از خوزستان مشهور بوده است و همچنین است در شوش ، رامهرمز و نهرتیری (دشت میشان) که کتابهای مذکور بنقل از مورخین قدیم (چون اصطخری ، ابن حوقل ، یاقوت و ابن بطوطه و دیگران) در اینکه سرزمین خوزستان در تهیه پارچه های مرغوب و پوشاك اهمیت جهانی داشته است ، نوشته هایی دارند.

با این وصف باید توجه داشت که ساکنان سراسر این سامان در شهرهای بزرگ ، امروزه از پوشاك معمول روز استفاده می کنند و از خود پوشاك مشخص ندارند و پوشاك روسانیان و چوبانان و ایلهای نیز ، مخلوطی از پوشاك گردها و گرها (بختیاری و قشقایی) ، بندریها و عربهای مجاور است و در این میان رخته پوشاك گرها نسبت به دیگران بیشتر به چشم می خورد.

بانوان خوزستان نیز بعلت گرمای منطقه ، از میان همه پوشاك معمول مردم خود اغلب به یک پیراهن بلند و فراخ ، شلوار و سربند اکفا می کنند.^۱

۱- صفحات ۲۶۰ و ۲۶۱ کتاب پوشاك محلی مردم ایران « وضعیت پوشاك مردم ما در خوزستان » اثر آقای جلیل ضیاء پور

لباس و پوشاك زنان و مردان در استان زنجان

بطور کلی پوشاك زنان و مردان استان زنجان بیشتر تحت تاثیر استانهای همجوارشان بوده و با نوان مسن از لباسی شبیه به پوشاك با نوان آذربایجان شرقی و جوانان نیز از همان لباس متنهی پراهن کوتاه با شلیته کوتاه و شلوار استفاده می نمودند و معمولاً بر روی همه این پوشاك چادری شبیه به چادر نماز بر می گذاشتند.

مردان نیز از پراهن و شلوار گشاد مشکی و قبایی که اغلب پنجه دوزی می شده و کلاه نمدی و گبه استفاده می نمودند. اما امروزه زنان و مردان این استان از پوشاك معمول روز استفاده می نمایند. و با نوان نیز همانند گذشته از چادر استفاده نموده و آن را بر روی همه پوشاك خود بسر می کنند.

پوشاك زنان و مردان

آذربایجان شرقی

الف - لباس و پوشاك زنان

عکس شماره ۲۶

بیشکش "بهروز بکری" به تبرستان
www.tabarestan.info

الف - لباس و پوشش زنان آذربایجان شرقی :

پوشش بانوان آذربایجان شرقی اختلاطی از پوشش مناطق مختلف است . بگونه ای که با مشاهده این نوع پوشش می توان به سهولت دریافت که هر تکه آن یادآور گوشه ای از پوشش مردم کدامیک از مناطق کشورمان می باشد.

روسری بانوان این سامان در واقع چاره‌ای است همانند چارقد بانوان مناطق دیگر کشورمان که با یک کلاغی بسته می شود. این نوع چارقد گامی از نوع رکلدار انتخاب میشود.

پراهن زیری زنان منطقه مذکور همچون پراهن ^{مکعب} کرمانشاهی و گرد کردستانی است و پراهن رویی این بانوان یادآور پراهن زنان قشقایی و زنان بختیاری می باشد . تبان یا شلیله ای که به پا دارند یادآور تبانهای بانوان گیلانی ، بختیاری و قشقایی بوده ضمن آنکه گاه شلواری بلند و سیاه (نظیر شلوار بانوان مازندرانی که تا پشت پا میرسد) پا می کنند.

جلیقه بانوان آذربایجان شرقی، همچون جلیقه مردان بوده اما با سکه های متعدد تزیین می شود. کفش این زنان همان کفش های بومی ساخت معمول روز می باشد. ضمن آنکه گاه از چوموش های پوستی نیز که در گیلان زمین مرسوم است پا می کنند.

ب - لباس و پوشش مردان آذربایجان شرقی :

بطور خلاصه باید گفت که مردان آذربایجان شرقی لباس و پوشش ویژه ندارند، چرا که از کت و شلوارهای معمول روز و کلاه مشهور به «کلاه کمی» یا «کلاه ترکداری نظیر کلاه مردان گیلان که شرحش قبل آمده است ، استفاده می نمایند.

عکس شماره ۲۷

لباس و پوشانک زنان و مردان در مناطق کردنشین ایران

بطور کلی کردها در چهار منطقه از کشور مانند سیکونت دارند :

بیشکش "بهروز" سایت از کشور مانند سیکونت دارند :
به تبرستان www.tabarestan.info

- ۱- کردهای کردستان که مرکز آن سندج است.
- ۲- کردهای استان کرمانشاه که مرکز آن کرمانشاه است.
- ۳- کردهای آذربایجان غربی که مرکز آن ارومیه است.
- ۴- کردهای ساکن شمال استان خراسان «مرکز مشهد» که ذیلاً به تشریح وضعیت پوشانک آنان می پردازیم .

۱- کردهای کردستان

پوشش بانوان کرد کردستان :

عکس شماره ۲۸

لباس و پوشانک بانوان گُرد کردهستان (مرکز سنتندج) :

پوشانک بانوان در استان کردهستان شامل ۱۱ نکه می باشد که عبارتند از:

- پیراهن زیر ۲ - پیراهن رو ۳ - شلوار ۴ - جلیقه ۵ - قبا ۶ - یل ۷ - دستمال سه گوش زیستی ۸ - عمامه ۹ - روسربی ۱۰ - سربند ۱۱ - کفش

۱- پیراهن زیر (ذیرو پوش) :

زیر پوش که معمولاً از چلوار تهیه می شود دارای برشی ساده و بلند بوده که تا پشت پا میرسد و آستینش نیز دارای برش معمولی است که در میان دست با دکمه بسته میشود.

۲- پیراهن :

پیراهن بانوان کردهستان

تمام قد و بلند است و از

زیر بغل مخروطی شکل

به سمت پایین پهن میشود

« یعنی بصورت فن بریده

می شود ». قسمت جلوی

این پیراهن از حدود زیر

سینه به پایین تا به انتهای

دامن به پهنهای سینه ،

مزین به پولک های

ترینی گرد فلزی است .

و نصفه جلو و پائین دامن

از پهلوی تا پهلوی دیگر

طرح ۲۵- پیراهن بانوان گُرد کردهستان

هم پولک های ترینی دارد و از همین نوع پولک (البته ریزتر و کوچکتر آن) بر روی سینه پیراهن نقش
بندهای متنوع انجام میدهدند. و پیرامون نقشها را نیز با یراق آراسته می سازند. پیراهن بانوان کردهستانی
دارای یقه گرد و آستین سنبوسه ای است که دورادور این سنبوسه هم در قسمت لبه پولک دوزی میشود و
ممولاً به دور میچرخد. روی دم آستین قبا یا کت سنبوسه را می بینند اما در هنگام جشن ها آن را باز کرده

آویخنه نگاه می دارند و همچون دستمال بلند در رقص و پایکوبی بکار می برند. جنس پراهنه ابریشمی دستباف یا جنس و رنگ آن مطابق سلیقه شخصی می باشد.

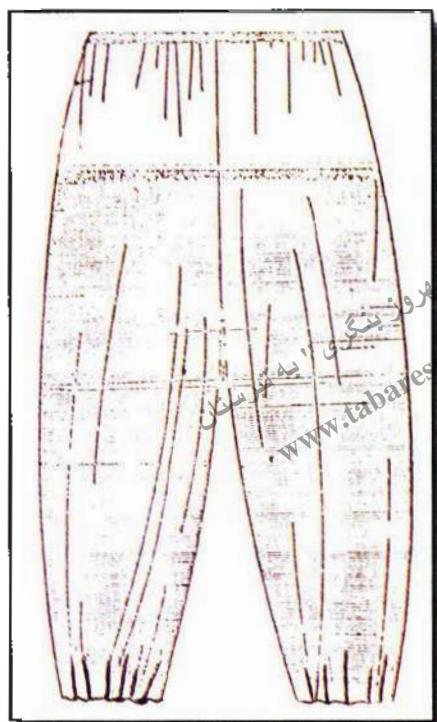
۳- شلوار :

شلوار بانوان دارای دو ساق و یک میان ساق پهن چهار گوش است.

کمر این شلوار و دمپای آن لفه ای است که بوسیله بندی در حدود مچ پا جمع میشود.

جنس پارچه این شلوار ، از لفه کمر به پائین به پهنهای ۲۰ سانتی متر از پارچه سفید بوده (که معمولاً آن را از چلوار و به رنگ سفید انتخاب می نمایند). و بقیه شلوار از پارچه های ساتن و گاه گلدار انتخاب و دوخته می شود.

» طرح ۳۶

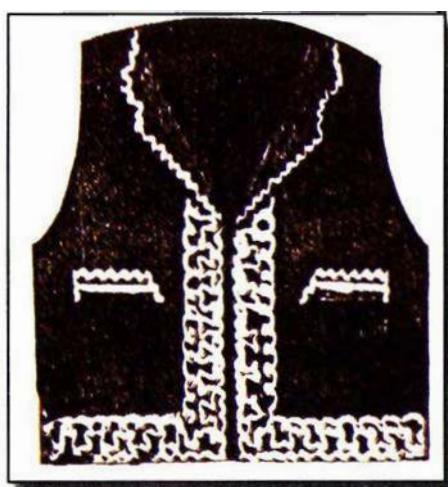
طرح ۳۶- شلوار بانوان کرد

۴- جلیقه :

جلیقه این بانوان از مخمل های الوان دوخته و با یاراق های پهن ، نوار ، پولک و سکه های فراوان تزیین می گردد. » طرح ۳۷

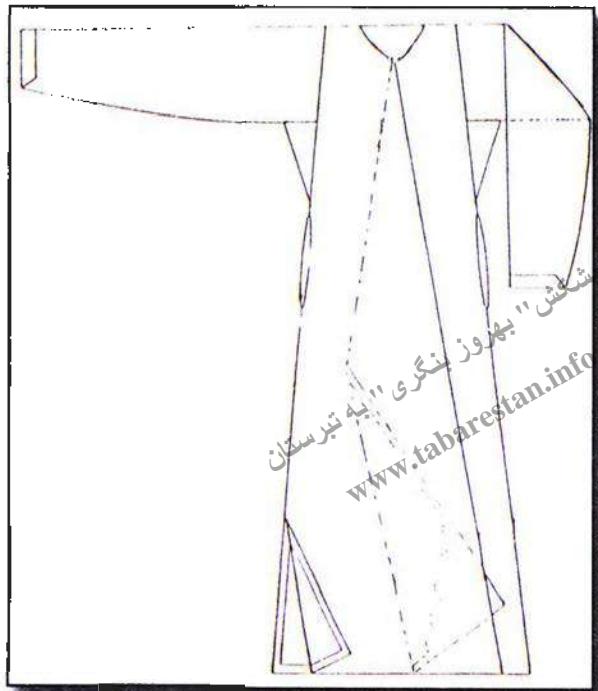
۵- بیل :

بانوان کردستان کردستان گاهی از بیل یا اگت نیز استفاده می نمایند.

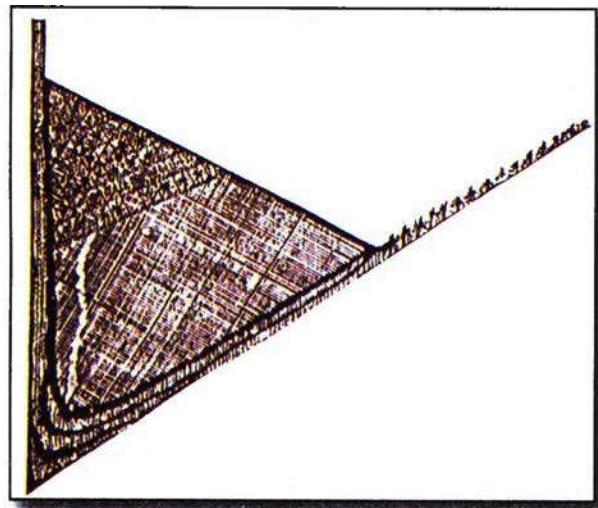

طرح ۳۷- جلیقه

۶- قبا :

طرح ۲۸- قبای بانوان کرد استان کردستان

طرح ۳۹- دستمال سه گوش زیانتی

انتهای دو گوش را نیز بک دور به دور گردن بیچیده و سهیس در پشت گردن گل گره می زند. (طرح ۳۹)

قبای بانوان کرد در استان کردستان همچون پیراهن آنان تمام قد تا به پشت پا است و بر روی پیراهن پوشیده می شود. این نوع قبا در پایین دارای جیب بوده و در طرفین پایین دامن چاک دارد و در محل اتصال یقه دکمه و قیطانی دوخته اند که یقه را بهم می پیوندد و البته جز این دکمه، دکمه دیگری در قبا مشاهده نمی شود.

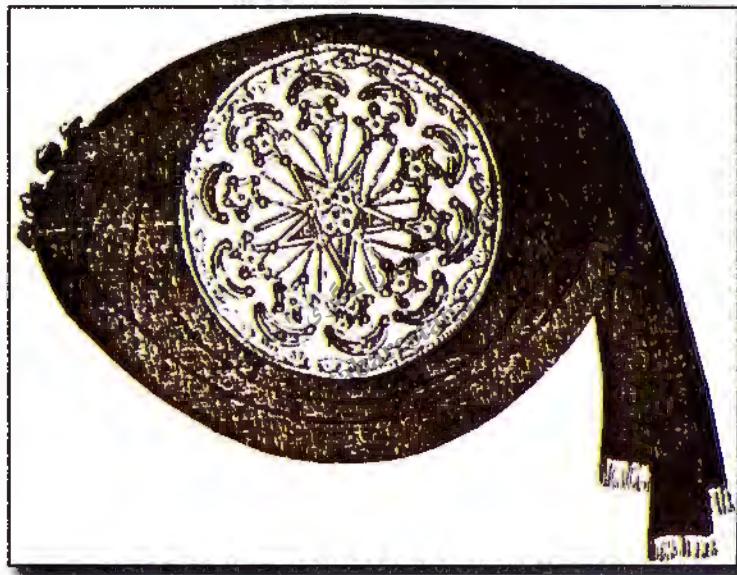
برش دوبر قبا طوری است که در حالت پوشیده و ایستاده همیشه از هم دور می ماند جنس پارچه این قبا از زری و گلدار و رنگ آن نیز اغلب متوجه است. (طرح ۳۸)

۷- دستمال سه گوش زیانتی :

این نوع دستمال با استفاده از پارچه هایی از جنس توری و به رنگهای مختلف و بصورت سه گوش دوخته می شود که روی آن را با نقش هندسی و بوسیله نخ طلازی تزیین می نمایند.

این دستمال بر روی شانه و بازوی راست و یا چپ افکنده شده و

۸ - عمامه :

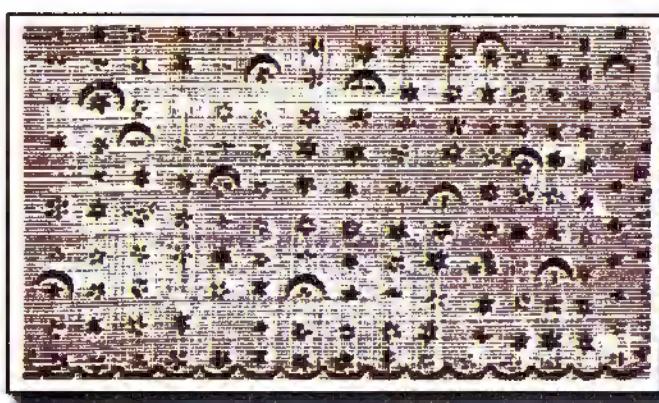
طرح ۴۰- عمامه بانوan کردستان

عمامه بانوان
کردستان از دو
قسمت بشرح زیر
تشکیل گردیده است.
۱- کلاهی کوتاه با
کلگی مسطح و پولک
دوزی شده.
۲- مقداری پارچه
مشکی لوله شده که
بر دوره یا بدنه کلاه
بر روی هم جمع شده
و با سنجاقهای بلند
ته گرد به هم

می پیوندند و دنباله ای از همان پارچه در پشت سر از آن می آویزند. قابل ذکر است که این نوع عمامه امروزه کمتر مورد استفاده قرار می گیرد و زنان کرد عمدتاً از دستمالهای مشهور به «کلاوهای» یا «کلاقهای» استفاده می کنند. (طرح ۴۰)

۹ - روسری :

این نوع روسری که
بر روی عمامه و دوش
افکنده می شود از جنس
پارچه های توری انتخاب و
بوسیله پولک های ریز
فلزی پولک دوزی می شود.

طرح ۴۱- روسری بانوan کردستان

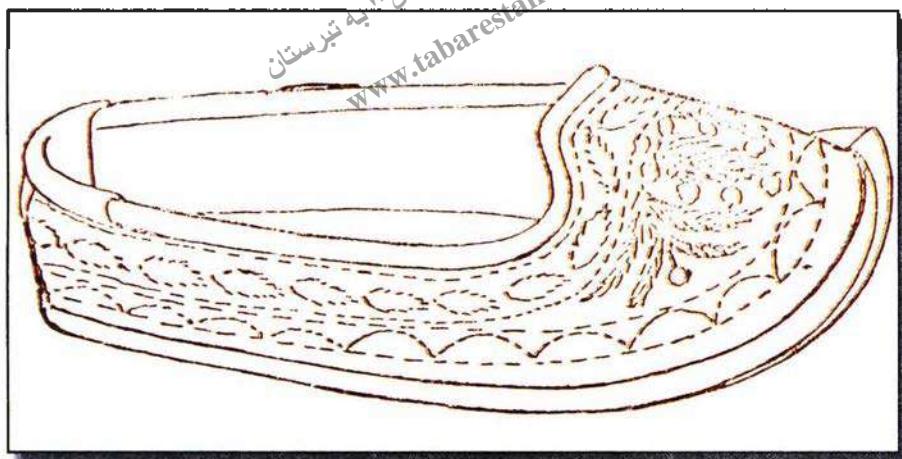
« طرح ۴۱ »

۱۰- سربند:

سریند معمولاً از پارچه ابریشمی (کلاخی) با زمینه سیاه و گلهای زرد و سفید تشکیل می‌گردد که الیه طرز بستن آن بر سر بستگی به سلیقه بانوان دارد.

۱۱- کفش:

کفش زنان در استان کردستان از تیماج^۱ الوان یا چرم خام با طرحی ساده و پنجه‌ای اندک برگشته به بالا بوده و رویه کفش را معمولاً با تختهای رنگین ابریشمی به شیوه گلدوزی تزیین می‌کنند (طرح ۴۲)

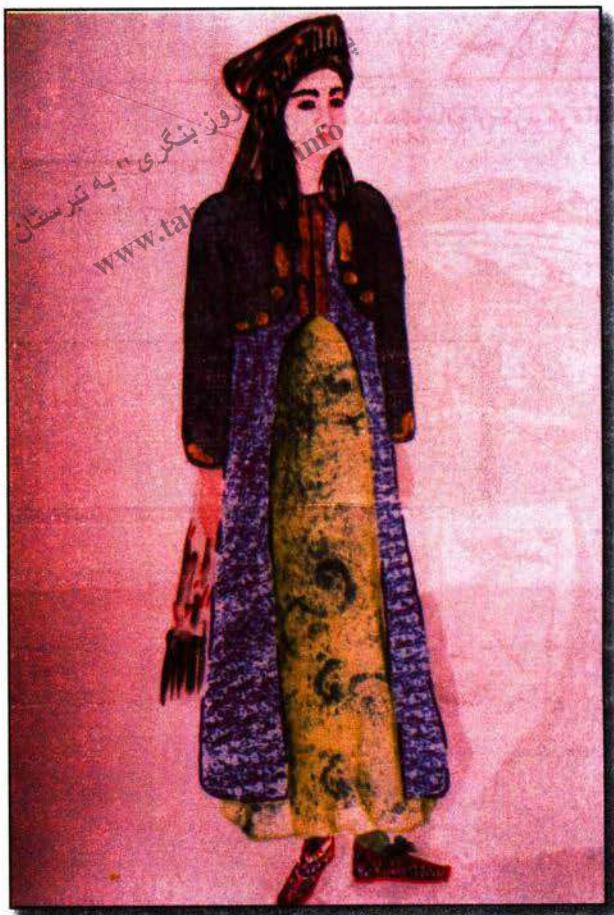

طرح ۴۲- کفش بانوان کرد (کردستان)

۱- پوست بز که آن را دیباخی کرده باشند (دیباخی به معنی پاک کردن و پیراستن پوست حیوانات)

۲- کردهای استان کرمانشاهان

پوشش بانوان کرد کرمانشاهان :

عکس شماره ۲۹

پوشاك بانوان گرد کرمانشاهان :

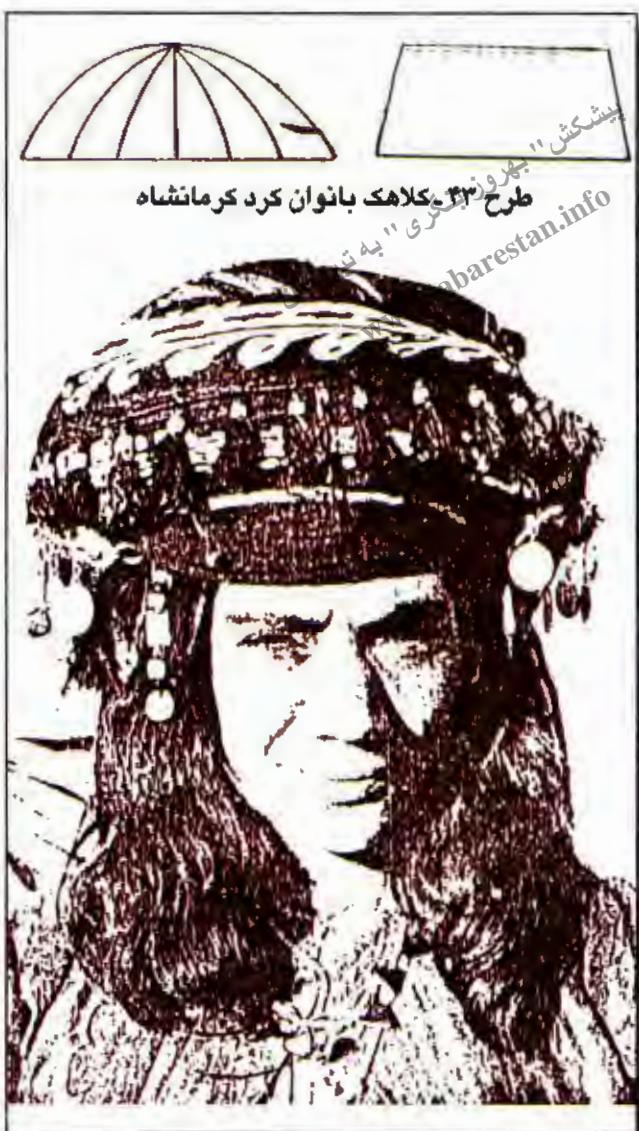
بطور کلی پوشاك بانوان گرد استان کرمانشاهان شامل ۹ تکه است که عبارتست از:

۱- سربند ۲- زیرپوش ۳- پيراهن ۴- جلبيقه ۵- نيم تنه ۶- بيل ۷- قبا ۸- روپوش ۹- چادر ۱۰- شلوار ۱۱- كفشه

۱- سربند:

سریند بانوان گرد استان کرمانشاهان شامل کلامکی است که بر روی آن چندین دستمال بزرگ کلااغی ريشه دار می پيچند که باعث می شود سربند آنها را بسیار پر پشت بنمایند. اين کلامک که گاه شبه عرقچين می باشد ممکن است چندین ترك یا بدون ترك یعنی ساده و دوره گرد باشد.

بانوان گرد کرمانشاه بعد از آنکه موی سر را شانه زده و در دو طرف صورت رها نمودند ، کلامک را بر سر نموده و سپس سربند اولی را به دور آن می پيچند و پس از آن کلااغی های دیگر را برو و پيرامون کلااغی های قبلی می بندند و دنباله ای نيز از آن در پشت سر می آورند. عکس شماره ۳۰

عکس شماره ۳۰ - نمای جلوی سربند یک بانوی گرد کرمانشاهی

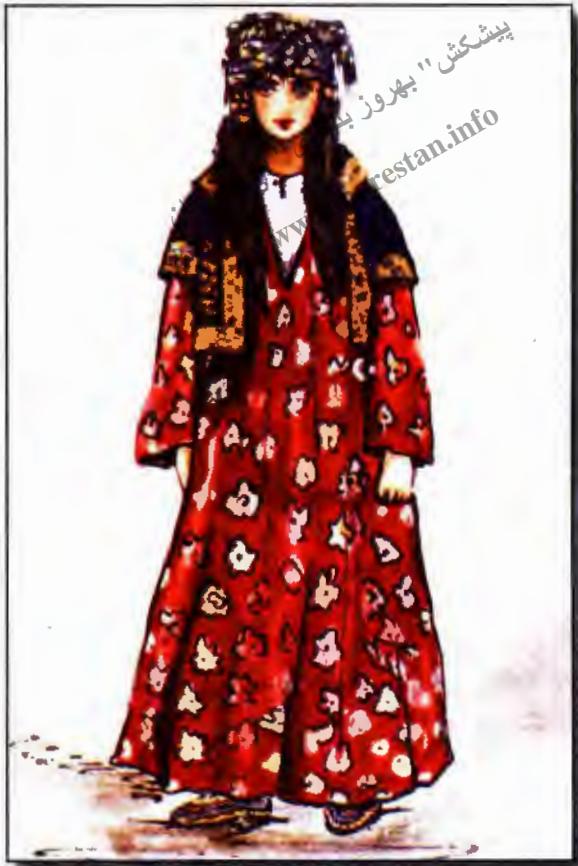
۲- زیر پوش :

زیر پراهن یا زیرپوش بانوان کرد کرمانشاهان ساده و بلند است و تا پشت پامیرسد. جنس این نوع زیر پراهن اغلب از پارچه چلوار و به رنگ سفید انتخاب میشود . آستینش دارای پوش ساده است که مج آن با دکمه بسته میشود و دارای یقه گرد می باشد که آنهم با دگمه بسته می شود.

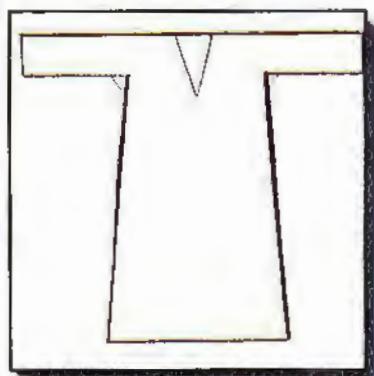
۳- پیراهن :

پراهنشان بلند و گشاد و یقه آن که از چلو تا سر سینه باز است ، شکل سه گوش دارد ، یقه هفت ، این پیراهن که معمولاً از پارچه های گلدار تهی می شود دارای آستین راسته بلند و بی سر آستین و ساده است .

۱- عکس شماره ۳۱ و طرح ۴۴

عکس شماره ۳۱

طرح ۴۴- پیراهن بلند کرد کرمانشاه

۴ - جلیقه :

عکس شماره ۳۲ - جلیقه با توان کرد کرمانشاهان

جلیقه با توان کرد کرمانشاهان که حالتی بسیار زیبا و تزئینی دارد، همیشه از مخلعهای الوان تهیه می شود. قد این جلیقه ها کوتاه « روی باسن کوچک » و گاه تا حدود کمر گاه می باشد این جلیقه بی آستین دوخته می شود آنرا گاهی در قسم حلقه آستین برشی نداشت و راست برینکوز بدری " به تبریز www.tabarestan.info "

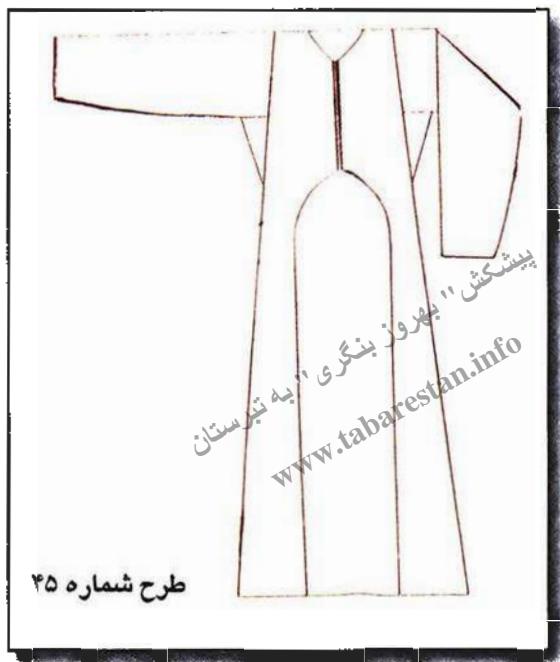
می شود که در این صورت اندکی از شانه می افتد، جلیقه با توان کرد کرمانشاهان دارای آستر و گاهی هم لفاف می باشد و بقیه آن سه گوش و گاه دارای برگردان است. برکناره های این جلیقه بر ارق دوزی و نوار دوزی می شود و با توان کرد بر روی این تزئینات سکه ها و زیور های فراوان نصب می کنند. « عکس شماره ۳۲ »

۵ - نیم قنه « یل » :

یل با توان کرد این منطقه از لحاظ شکل اساسی ، تفاوتی با یل های با توان دیگر ندارد جز اینکه دم آستین های برخی در پاره ای نقاط ممکن است ساده یا با سبوسه های کوتاه باشد یا اینکه سراسر کناره یل با نوارهای الوان و بر ارق تزیین شده باشد .

کناره ها یا دویل یل در حالت پوشیده دائماً از هم باز است و پارچه آن نیز همیشه از جنس مخلع مرغوب یا پارچه های زری انتخاب می گردد. « عکس شماره ۲۹ »

۶- قبا :

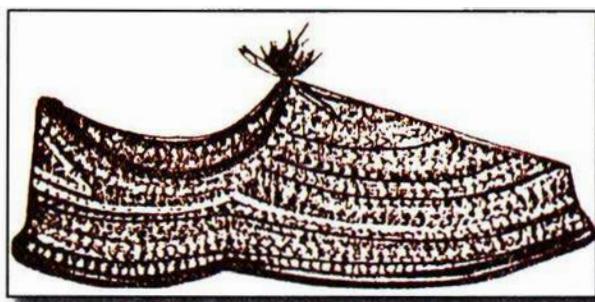
قبای باتوان کرد کرمانشاهان مانند پیراهنشان تمام قد و بلند است و تا پشت پایشان می رسد. رویه قبا معمولاً از مخمل های الوان و آستری آن از جنس پارچه های گلدار است. قسمت جلوی دامن از پائین تا زیر سینه از هم باز است و به حوالی پهلو ها می ایستد. ولی در روی سینه لبه های آن بهم می رسد. براین لبه ها در روی سینه قبا، سکه ها و زیور های فراوان می آویزند. « عکس شماره ۲۹ و طرح شماره ۴۵ »

۷- روپوش « چادر » :

روپوش در واقع چادری است از پارچه ابریشمی مشکی به درازای دو متر و پهنای کمتر که بر روی همه لباسها افکنده می شود.

۸- شلوار : شلوار باتوان کرد کرمانشاه، همان شلوار معمول و متداول میان دیگر زنان کرد است.

۹- گفشه :

طرح ۴۶ - گیوه بومی باتوان کرد کرمانشاه

کفش ستی و پایی پوش بومی باتوان کرد کرمانشاهی، گیوه است که بصورت بسیار زیبا با رویه ای تزئینی دوخته می شود. رویه گیوه توسط زنان بافته میشود. تخت گیوه توسط « تخت کش » مهیا میگردد و « گیوه دوز » رویه زیبا و تزئینی را با مهارت و زیبایی تمام به تخت آن می دوزد. این نوع گیوه در سایر مناطق ایران نیز خواستاران و متفاضلان فراوانی دارد. « طرح شماره ۴۶ »

۳- کردهای آذربایجان غربی

پوشش بانوان کرد آذربایجان غربی :

پوشش بانوان کرد
آذربایجان غربی

عکس شماره ۳۳

پوشش بانوان کرد
آذربایجان غربی

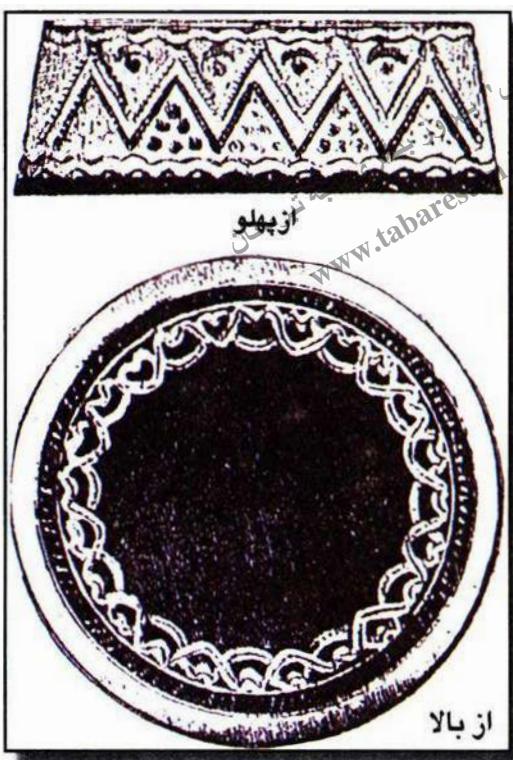
پوشش بانوان گرد آذربایجان غربی :

پوشش بانوان کرد این منطقه از کشورمان مشتمل بر ۹ تکه اساسی می باشد که عبارتست از :

۱- کلاه - ۲- روسری - ۳- سربند - ۴- پیراهن - ۵- شال کمر - ۶- بل (ارخالق) - ۷- شلوار - ۸- کفش - ۹- قبا

ذکر این نکته نیز ضروری است که زنان کرد آذربایجان غربی گاهی از جلیقه نیز استفاده می نمایند.

۱- کلاه :

طرح شماره ۴۷

کلاه بانوان این منطقه شکلی گرد و با دیواره ای کوتاه و کلگی مسطح دارد. آن را با مقوا می سازند و همه جای آن را با مغصل های الوان روکش می کنند و به داخل آن نیز آستر میدهند. روی کلگی کلاه نیز نقش های را برآق دوزی و پولک دوزی می کنند. طرح ۴۷

۲- روسری :

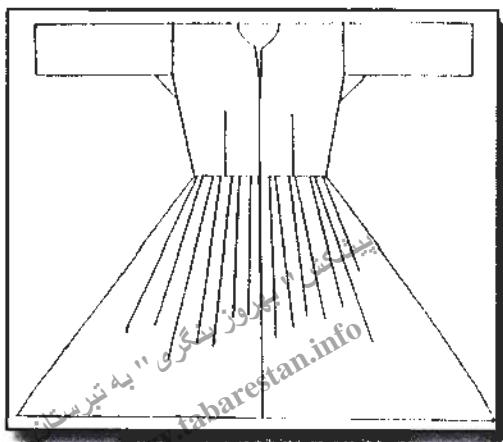
روسری عبارت از یک دستمال بزرگ توری است که گلدار یا ساده و ضئلاً سه گوش می باشد و دو ضلع آن ریشه دار است. درازای هر ضلع حدود ۲ متر و چارک می باشد. این روسری را بر روی کلاه می اندازند و دو گوشه ریشه دار آن را که بر روی شانه می افتد ، در جلوی سینه جمع می کنند و از حلقه ای چوبی می گذرانند و دنباله دراز آن را روی بدن می آویزند. عکس شماره ۴۴

۳- سربند : سربند زنان کرد آذربایجان غربی همان کلاعی است .

۴- پیراهن :

پیراهن بانوان کرد این منطقه نیز مانند پیراهن بانوان دیگر کرد تمام قد ، بلند و گشاد است و دارای بالا تنه بلند و ساده بوده و پایین آن پرچین است . پیراهنها معمولاً دارای یقه گرد است و شکافی در جلو تا به میانه سینه ها دارد و جنس آن را نیز طبق معمول از پارچه های نخی گلدار و رنگین انتخاب می کنند.

آستین پیراهن ممکن است سنبوسه دار یا بدون سنبوسه باشد. ^{۴۸} طرح

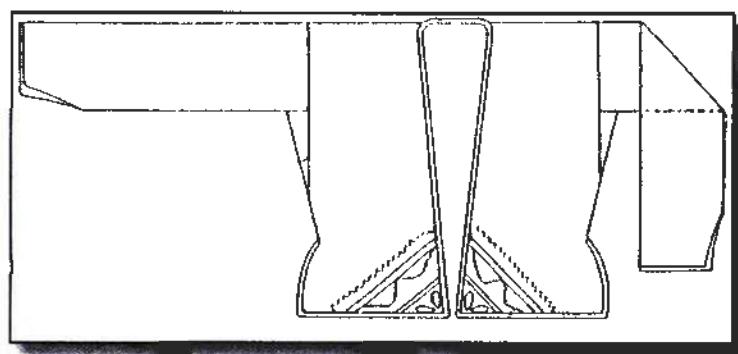
طرح ۴۸- پیراهن بدون سنبوسه بافوی کرد آذربایجان غربی

۵- شال کمر :

شال کمر بانوان کرد بیش از ۸ متر درازا و در حدود ۴۰ سانتی متر و گاه بیشتر پهنا دارد و اغلب آن را از پارچه های گلدار و خوشنگ انتخاب می کنند و این شال کمر را بر خلاف مردانشان که محکم به کمر می بندند، رهاتر بدور خود می بینند.

۶- یل «ارخالق»:

یل یا «ارخالق» در این سامان ، همان گشت است که بانوان دیگر کرد از آن می پوشند. قدش همچنان کوتاه و تا

طرح ۴۹- یل بانوان کرد آذربایجان غربی

کمر و گاه کمی باین تراز کمر است. آستینش ساده و در محل میچ، چاک دارد. جنس این ارخالق را معمولاً از مخمل های الوان انتخاب می کنند. ^{۴۹} طرح

۲- شلوار :

شلوار بانوان کرد آذربایجان غربی ، نظیر همان شلوارهایی است که زنان مناطق دیگر کردنشین دارند .

۳- کفش :

کفش بومی بانوان کرد آذربایجان غربی ، از چرمی است رنگی و یک تکه ، از کف پادوره به بالا می آید و رویه آن بر پشت پا با نخ های ابریشمی ^{بازار} شخصی و الوان زه کشی می شود و بطور معمول بر نوک پنجه و جلوی دهانه کفش ، منگوله های ابریشمین می دورند ^{مطری} طرح ۵۰

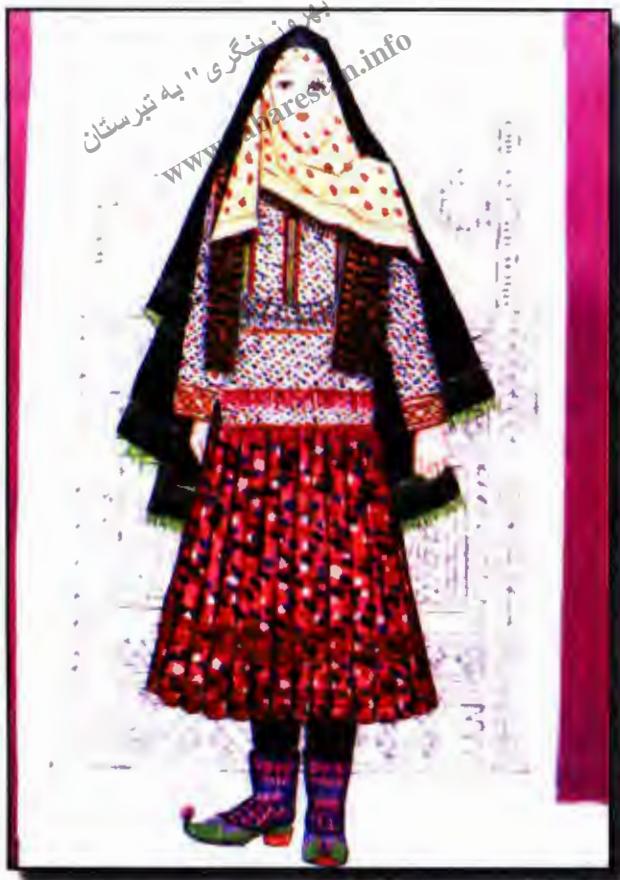
طرح ۵۰ - کفش بانوان کرد آذربایجان غربی

۴- قبا :

بانوان کرد این سامان ، نوعی پوشاسک رونی نیز دارند که می توان آن را نوعی قبا یا در اصل بعلت نازک بودنش چون پیراهن ، رو پیراهنی دانست . فرق این قبا (یا رو پیراهنی) با دیگر قباهای دراین است که شکل جلو سینه آن سه گوش بر رویهم می آید و بوسیله بند در پشت و کمر بسته می شود . این نوع قبا از نوع گلدار انتخاب می شود .

۴- کردهای شمال خراسان

پوشک بانوان کرد شمال خراسان :

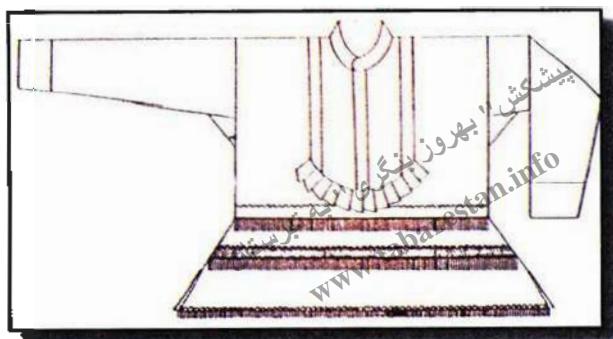
عکس شماره ۳۴

پوشش بانوان گرد شمال خراسان :

پوشش بانوان گرد شمال خراسان جمعاً شامل ۸ تکه بشرح زیر است:

- ۱- پیراهن ۲ - شلیته (دامن) ۳ - جلیقه ۴ - روسربی و سربند ۵ - چادر ۶ - جوراب پشمی ۷ - کفش موسوم به ۸ کرمخ.

۱- پیراهن :

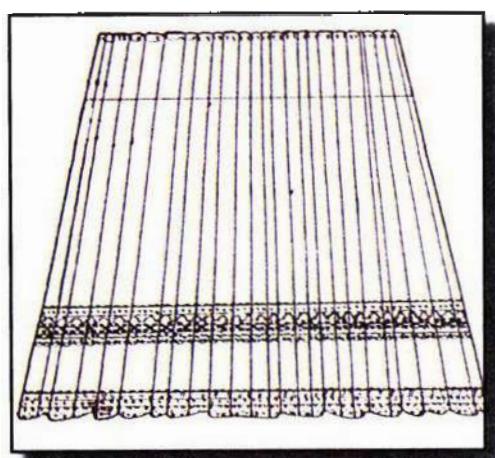

پیراهن بانوان گرد شمال خراسان دارای تزئینات زیاد است و قد آن از حدود کمر اندازی پایین تر است و پارچه پیراهن گلدار، یقه اش گرد و آستینش با سردهست می باشد. پیش سینه را معمولاً با نوارهای الوان بصورت افقی و عمودی تزئین

طرح ۵۱- پیراهن بانوان گرد شمال خراسان

می کنند. همچنانکه سردهست نیز همیشه دارای تزئیناتی از نوارهای زری می باشد. همچنین در این نوع پیراهن از حدود کمر به پایین، اغلب در دو یا سه ردیف ویشرت، بطور افقی نواردوزی می شود و ریشههایی الوان از پائین همان نوارها می آویزند. ضمناً در دو طرف این پیراهن از قسمت کمر به پائین (در دو پهلو) را معمولاً در حدود ۱۰-۱۵ سانتی متر چاک میدهند. (طرح ۵۱)

۲- شلیته (دامن) :

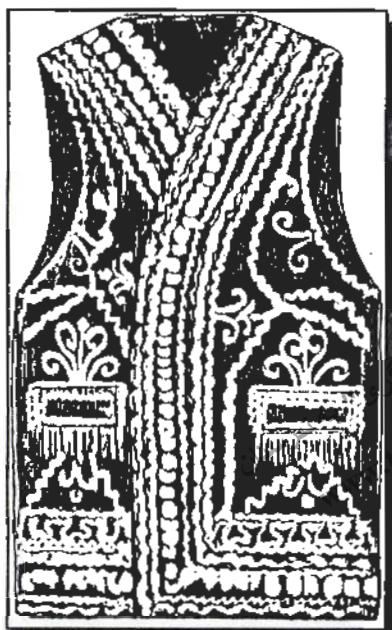

بانوان گرد شمال خراسان برخلاف بانوان کردمنانطق غرب و شمال غربی ایران که از پیراهن بلند استفاده می کنند، پیراهنی کوتاه به تن می کنند که قسمت بیشتری از شلیته را می نمایاند پا چین یا شلیته ای دارند که لیقه ای و پرچین بوده و قد آن تا رست ساق پا است و در دورادور پای دامن و حدود ۱۰-۱۵ سانتی متر بالاتر از آن را نوار زینتی می دوزند. (طرح ۵۲)

طرح ۵۲- شلیته بانوان گرد شمال خراسان

۳- جلیقه :

جلیقه با نوان کرد شمال خراسان معمولاً از مخمل های الوان انتخاب می شود و تا حد امکان همه جای آن را با انواع نوارهای رنگارنگ ، زری ، پراقهها و سکه های فراوان تزئین می کنند. **» طرح ۵۳ «**

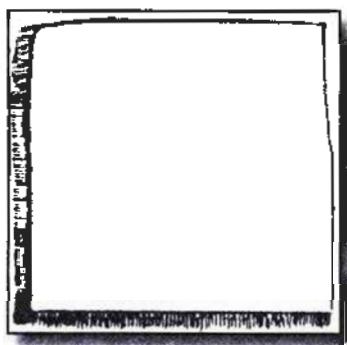
طرح ۵۳ - جلیقه با نوان کرد شمال خراسان

۴ و ۵ - روسری و سربند :

روسری ، از پارچه گلدار و چهار گوش است که با زمینه روشن و نقش های زیبا مشخص می شود و طول و عرض این نوع روسری در حدود یک متر و چار ک (۱۲۰ سانتی متر) می باشد.

دو طرف روسری را ریشه می دهند و روسری را تقریباً سه گوش و لجه کی تازده و پس از بر سر گذاردن یک گوش آن را به زیر گوشه ای از سربند « که همان دستمال کلااغی معروف است » داخل کرده و ایدارند.

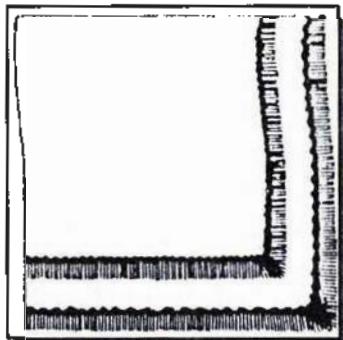
» طرح ۵۴ «

طرح ۵۴

بیشکش " بهروز بخت " abarestan.info

۶- چادر :

چادر بانوان کرد شمال خراسان از نوع پارچه های مشکی دبیت به طول و عرض در حدود ۲ متر است که دو ضلع آن را دور دیف و با فاصله نوار دوزی و ریشه دوزی می کنند. « طرح ۵۵ »

طرح ۵۵- چادر بانوان کرد شمال خراسان

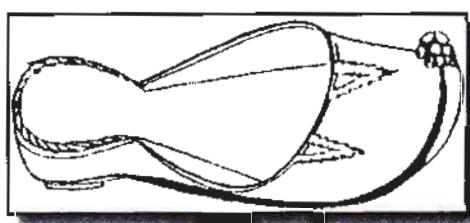
۷- جوراب :

طرح ۵۶- جوراب پشمی بانوان کرد شمال خراسان

جورابی که بانوان کرد این منطقه پیا می کنند. توسط خودشان و با استفاده از پشم دسترسیس گوسفندان محلی و با نقش های زیبا بافته می شود . این نوع جوراب ساقه کوتاه بوده و تا به وسط ساق پایشان می رسد. « طرح ۵۶ »

۸- کفش :

طرح ۵۷- کفش موسوم به کومخ بانوان کرد شمال خراسان

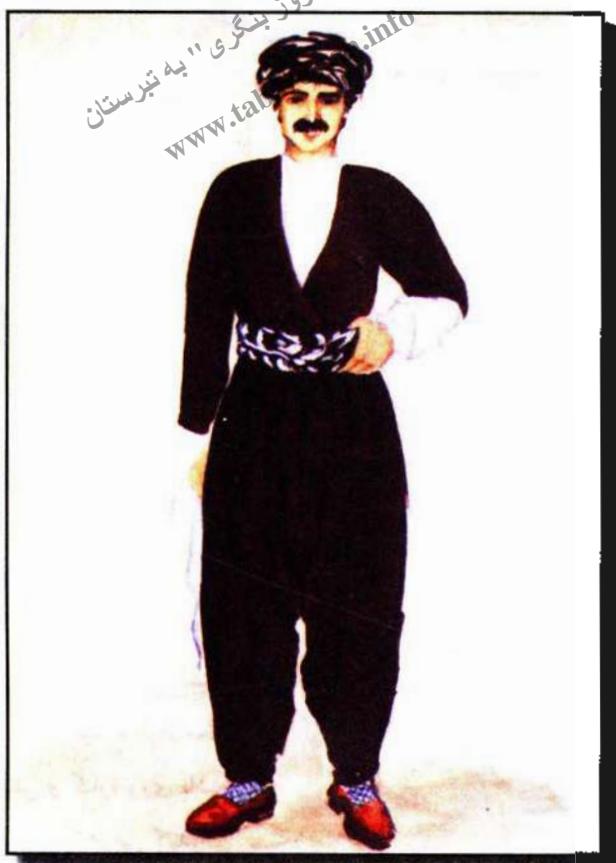
کفش بانوان کرد شمال خراسان که موسوم به کومخ می باشد. شبیه نعلین نوک برگشته پاشنه داری است که جنس آن از تیماج الوان مخصوصاً سبز است و رویه کفش و کناره روی پاشنه دا با نخ های الوان ابریشمی گلدوزی می کنند. « طرح ۵۷ »

لباس و پوشش مردان در مناطق کردنشین

پوشش مردان کرد در مناطق کردستان ، کرمانشاه و آذربایجان غربی تقریباً یکسان است . اما

پوشش مردان کرد ساکن نواحی شمال خراسان با پوشش کردهای مناطق مذکور تفاوت دارد.

۱- پوشش مردان کرد مناطق سه‌گانه (کردستان ، کرمانشاه و آذربایجان غربی)

عکس شماره ۳۵

۱- پوشش مردان کرد مناطق سه‌گانه (کردستان ، کرمانشاه و آذربایجان غربی) :

پوشش مردان در این مناطق از ۱۲ قطعه تشکیل شده و عبارت است از :

- ۱- عرقچین ۲- کلاه ۳- سریند ۴- پیراهن ۵ و ۶ و ۷- سه نوع کت ۸- پستک ۹- شلوار ۱۰- جوراب ۱۱- کفش ۱۲- شال کمر

۱- عرقچین :

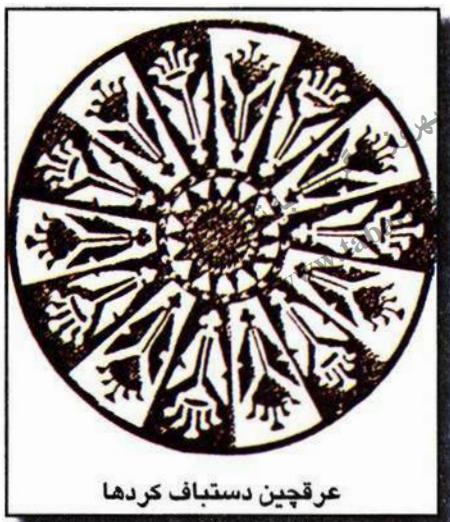
از نخ پنهانی ای یا ابریشم بوده و معمولاً دارای شطرنجها و نقش جالبی می‌باشد که حاصل ذوق ، ابتکار و مهارت زنان کرد ، یعنی بافندگان عرقچین است .

• طرح ۵۸ بالا ،

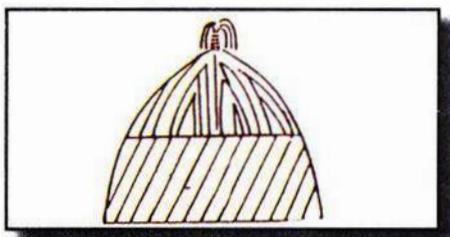
۲- کلاه :

برخی از مردان کرد بجای عرقچین از کلاه استفاده می‌نمایند که مخروطی شکل است و از جنس پارچه می‌وزند و به آن آستر میدهند و چون میان رویه و آستر را لفاف کلفت می‌گذارند و هر سه را با هم چرخ دوزی می‌کنند ، حالتی شبیه به پنه دوزی پیدا می‌کند .

بالای کلاه حالتی مخروطی دارد و به آن منگوله ای از یک دسته نخ ابریشمی الوان آویخته می‌شود . طرح ۵۸ پایین ۱

عرقچین دستباف کردها

کلاه مخروطی مردان کرد

طرح ۵۸

۳- سربند :

مردان کرد بر دوره
عرقچین یا کلاه
مخروطی خود ،
دستمالهای متعددی
از جنس ابریشم +
ممولاً به رنگ

طرح ۵۹- سربند مردان کرد

مشکی و گاهی هم از رنگهای روشن ، آنکه به کلامه ای ^{بهروز} _{لیکلاخی} مشهور می باشد، می پیچند.

۴- پیراهن :

بطور کلی پیراهن مردهای کرد
سنبوسه دارد یقه آن گرد بوده و جا
دگمه آن را گاهی در پهلوی گردن و
گاه در جلوی آن تعیه می کنند ،
ضمن آن که قد پیراهن معمولی بوده
و در زیر بغل مُرغک دارد « طرح ۶۰ »

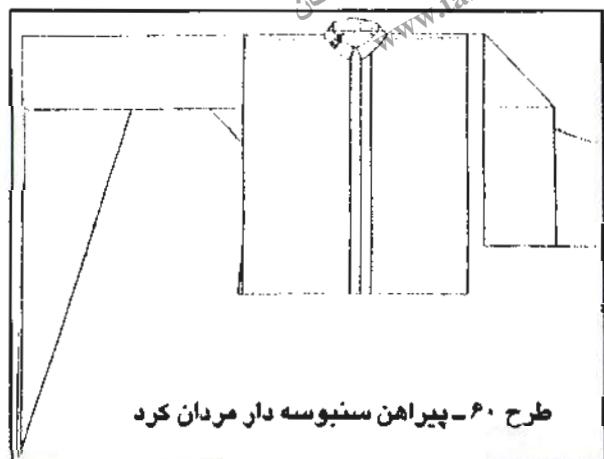
۵ و ۶ و ۷ - گت :

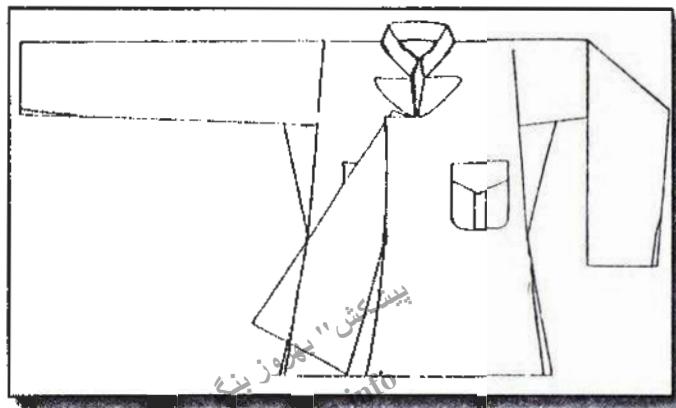
مردان کرد دارای سه نوع گت
می باشند:

الف : نوعی از آن چون پیراهن روئی افسران ، دو جیب در جلوی سینه و علاوه بر آن ، دو جیب در پهلوها
دارد. یقه گت نیز همچون یقه پیراهن افسری فرنجی یا ایستاده است .

دو بُر گت تا پای یقه بر روی هم می آید و از بالا تا وسط کمر با دو ردیف دکمه بصورت عمودی
بسته می شود. دو پهلوی پایین گت تا حدود کمر چاک دارد. اندازه آستینش معمولی و دم آستین آن نیز
چاک دارد. ضمناً قد این نوع گت از کتهای معمولی قدری بلندتر است.

ب : نوع دوم کتی است با مشخصات کت اول با این تفاوت که یقه آن در پایین یقه اصلی برگردانی اضافه
دارد. « طرح ۶۱ »

طرح ۶۱- نوع دوم کت مردانه کرد

ج: نوع سوم کتی است پنه دوزی شده، با شکل یقه‌ای همانند کت نوع اول. ضمناً آنکه شکل عمومی آن نیز همچون کتهای نوع اول و دوم است ولی بر این نوع کت با د نوع کت دیگر تفاوت دارد. به گونه‌ای که در کت نوع سوم هر بری از زیر یقه اربیب بسوی پهلوها، تا پایین متناسب می‌باشد و بر روی بر دیگر که با همین وضعیت به جلوی بدن چسیده قرار می‌گیرد.

کت و شلوار تابستانی مردانه کرد در مناطق مختلف استانهای کردستان و کرمانشاه از پارچه‌های نازکتر و رنگهای روشن تهیه می‌شود که البته شکل پوشش بازگشای زمستانی آنان تفاوت ندارد.

عکس شماره ۳۶- پستک برق بک مرد کرد دیده مشهد

۸- «Pastak» :

پوششی همانند جلیقه است که از تکه پارچه‌های ضخیم بافت و نمد تهیه می‌شود. شکل کلی پستک، چون جلیقه‌های معمولی است با این تفاوت که فاقد دکمه بوده و طبعاً همیشه جلو باز می‌باشد. ضمناً در قسم پشت نیز از پایین چاک دارد. عکس شماره ۳۶

۹- شلوار :

شلوار مردان کرد دارای دو ساق و یک میان ساق پهن چهارگوش است. کمر و دمپای ساقها لینه ای می باشد و بوسیله بندی در حدود میچ پا جمع میشود. این شلوار که با شلوار بانوان کرد هیچ تفاوتی ندارد، برخلاف شلوار بانوان که از پارچه های لطیف و بعضًا گلدار دوخته می شود، از جنس پارچه ضخیم و ساده تر انتخاب می گردد.

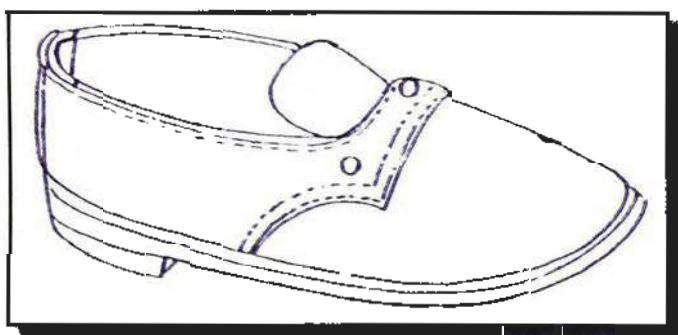
طرح ۶۲- جوراب مردان کرد

۱۰- جوراب :

مردان کرد در تابستان از جورابهای نخی و در فصول پائیز و زمستان از جورابهای پشمی الوان که توسط بانوان کرد بافته می شود، استفاده می کنند. طرح ۶۲

۱۱- کفش :

اگر چه امروزه مردان کرد معمولاً از کفشهای دوخت شهری و معمول روز استفاده می کنند، ولی نوعی کفش سنتی دارند که معمولاً از چرم خام ساده یا رنگی نهیه می شود. طرح ۶۳

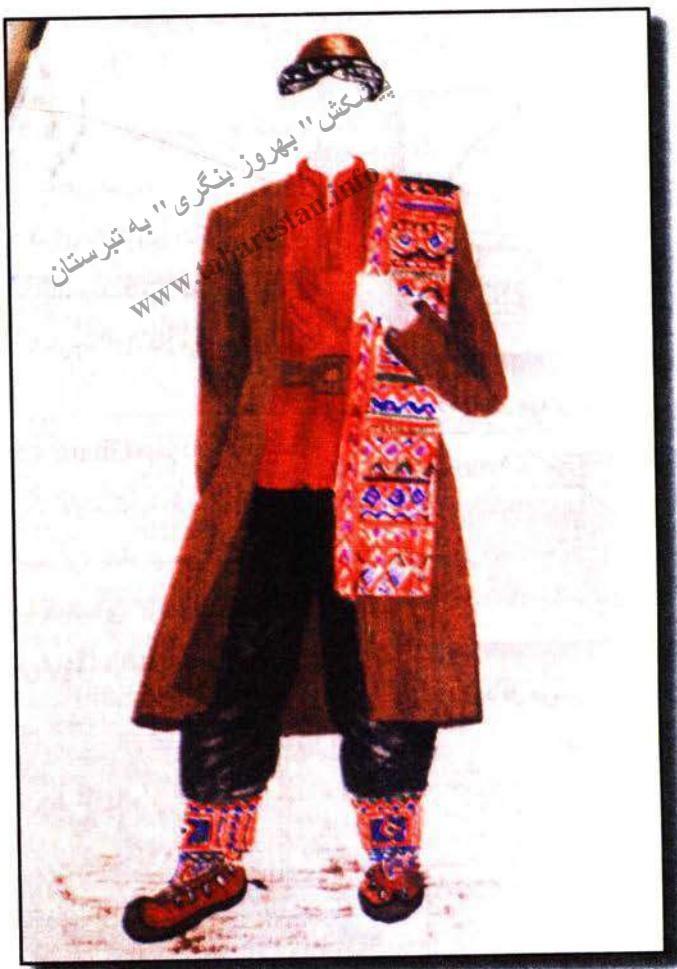

طرح ۶۳- کفش بومی مردان کرد

۱۲- شال کمر :

مردان کرد بر دور کمر خود شالی از پارچه های گلدار می بندند.

۲- پوشش مردان کرد ساکن شمال خراسان

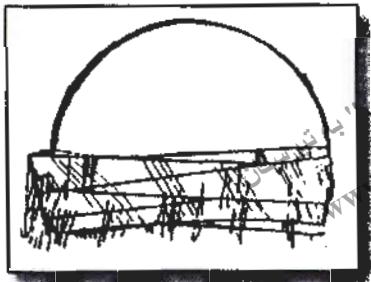

عکس شماره ۳۷

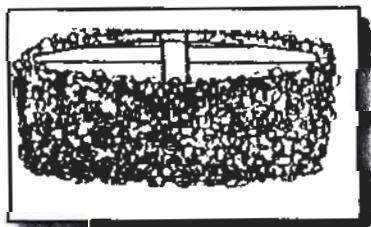
۲- پوشاسک مردان کرد ساکن شمال خراسان :

مردان کرد ساکن شمال خراسان « شهرهای قوچان ، شیروان و بجنورد » لباس و پوشاسک متفاوت با مردان کرد ساکن استانهای کرستان ، کرمانشاه و آذربایجان غربی دربر می کنند. که شامل ۷ نکه و بشرح زیر است : ۱- کلاه - ۲- پیراهن - ۳- شلوار - ۴- جوراب - ۵- پتاوه - ۶- چاروچ - ۷- قبا

۱- کلاه :

کلاه نمدی مردان کرد شمال خراسان

کلاه قره گل مردان کرد شمال خراسان
« طرح ۶۴ »

مردان کرد شمال خراسان از دو نوع کلاه، بزرگ و کوچک استفاده می نمایند.
الف - کلاه نمدی، که آن را کروی شکل می سازند و هنگامی که این کلاه را بر سر می گذارند ، پارچه ای کلاعی به دور آن می پیچینند.

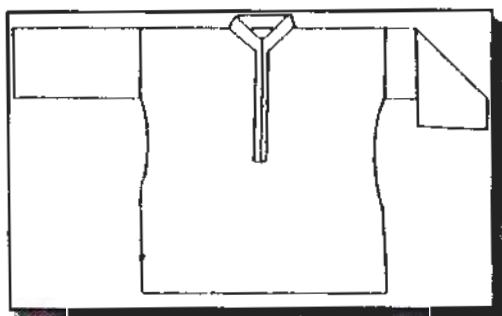
ب - قره گل - col - Ghara ، مردان کرد شمال خراسان کلاهی دیگر دارند که به «قره گل» موسوم است. و آنرا از پوست بره سیاه تهیه می نمایند. این کلاه که به شکل استوانه ای کوتاه است ، دارای گلگی مسطوحی می باشد ، اغلب آن را با پارچه فرم خوشنگی می پوشانند. ضمناً این کلاه دارای

آستر هم می باشد. « طرح ۶۴ »

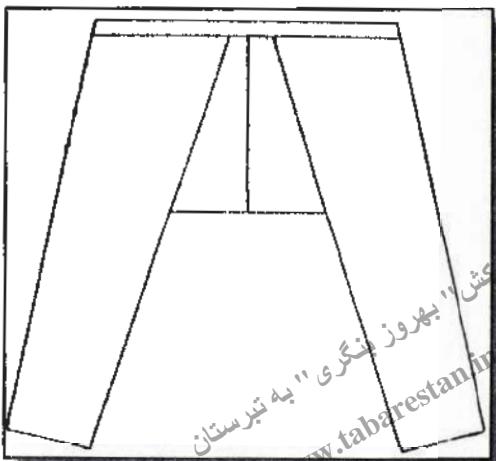
۲- پیراهن :

مردان کرد شمال خراسان ، پیراهنی اغلب به رنگ قرمز تند و گاه سفید (بدون گل و بوته و ساده) انتخاب و بر تن می کنند.

قد این نوع پیراهن معمولی است و بقیه اش ایستاده بازیک و جلو باز بوده و آستینش ساده و راسته است. « طرح ۶۵ »

طرح ۶۵ - پیراهن مردان کرد شمال خراسان

طرح ۶۶-شلوار مردانه کرد شمال خراسان

۳- شلوار :

شلوار مردانه کرد منطقه مورد بحث ، دارای شکلی ساده بوده و لینه ای می باشد، ضمن آنکه دو ساق مخروطی ناقص با یک میانساق دارد که در محلی کمی بالاتر از زانو به ساقهای شلوار دوخته می شود. این نوع شلوار را معمولاً از پارچه های مشکی مخطط یا ساده ، نظیر دیت انتخاب نموده و می دوزند . « طرح ۶۶ »

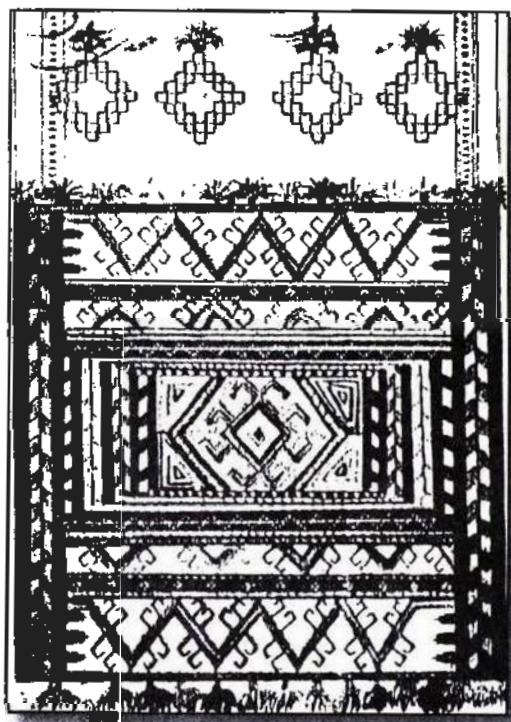
۴- جوراب :

جوراب مردانه کرد این سامان بوسیله بانوانشان بافته می شود. و گاه نقش های زیبایی نیز دارد و مردان دمپای شلوارشان را همیشه داخل ساق جوراب قرار می دهند.

۵- پتاوه :

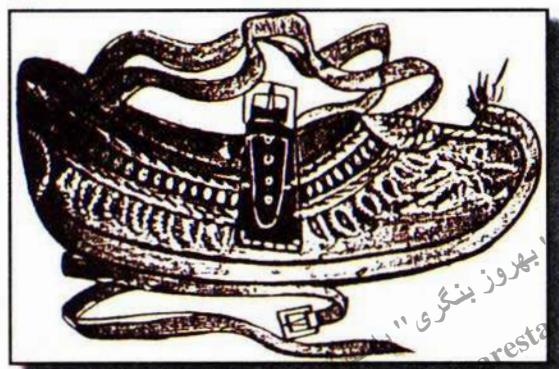
پتاوه یا مج پیچ (ساق بند) ، پارچه ای کتانی و سفید است که عمدهاً توسط بانوان کرد بافته می شود.

پتاوه حداقل حدود یک متر درازا و حداقل حدود ۲۰ سانتی متر پهنا دارد و بر قسمتی از آن که در معرض دید فرار می گیرد ، نقش تزئینی بافته می شود و مردان ، این پتاوه را بر روی جوراب و دمپای شلوار (که داخل ساقه جوراب است) می پیچند و روی آن را با ریسمانی نازک می بندند . « طرح ۶۷ »

طرح ۶۷-پتاوه مردانه کرد شمال خراسان

۶- چاروق :

طرح ۲۸- چاروق مردانه کرد شمال خراسان

مردانه کرد شمال خراسان از پای بوشستی زیبایی بنام « چاروق » استفاده می کنند. چاروق توسط چاروق دوزان همزمان قوچانی و بینوردی از چرم دوخته می شود.

چاروق دارای یک تکه چرم خام
خنایی رنگ است که از کف پا به اطراف
بالا آمده ، بر پشت پا و سوی قوزک
جمع شده است و در یک قسمت پشت

پاشنه پا نیز یکسره تا به بالای معج ، بلندی گرفته است . ضمن آنکه پنجه این کفش ستی حالتی برگشته دارد و بر روی جلوی سینه کفش خواهد بود . بر روی این چرم یکپارچه ، تکه چرم دیگری میدوزند که بلندی دیواره اطراف آن ، بسیار کم است و بقیه دیواره چرم اولی که در معرض دید می باشد ، محل ترتیبات بانخ های الوان و رنگی می باشد ، چاروق دارای بندها و سگک هایی نیز می باشد که بوسیله آنها برپا محکم می شود . « طرح ۲۸ »

۷- قبا :

قبای مردانه کرد ساکن شمال خراسان ، از پارچه های پشمی دستباف کم عرض بوده که توسط بانوان کرد بافته می شود و از بهم دوختن این پارچه های کم عرض قباکی که بلندی قدش تا پایین زانو است فراهم می گردد . قبا مورد بحث ، بدون یقه برگردان بوده و دو بر قبا از بسبوی پهلوهای بدن متناسب است و بر روی هم می افتد . کمر قبا نسبتاً تنگ بوده ولی از کمر به پایین گشاد می شود . قبا در دو پهلو دارای جیب بوده و در پایین دامن نیز چاک دارد .

ذکر این نکته ضروری است که مردانه کرد ساکن شمال خراسان معمولاً کمر بندی چرمی هم دارند که گاهی آن را بر روی پیراهن یا قبا می بندند . « عکس شماره ۱۳۷ »

پوشش زنان و مردان

قشقایی

م"بهروز بکری" به تبرستان
www.tibstan.info

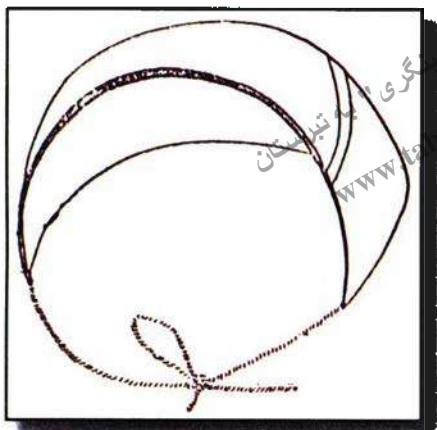
الف - لباس و پوشش بانوان قشقایی:

الف - لباس و پوشاک بانوان قشقایی :

لباس و پوشاک زنان قشقایی شامل ۱۰-۱۳ تکه می باشد و این تعداد بستگی به تعداد تباهايی دارد که می پوشند ، زیرا بانوان قشقایی معمولاً ۵ الی ۷ تبا را بر روی هم به تن می کنند . بهر حال پوشش این بانوان عبارت است از : ۱- کلاهک ۲ و ۳ - روسربند ۴ - سربند ۵ - پیراهن ۶ - ارخالق ۷- تباها

۸- گیوه ۹- گیوه

طرح ۶۹- کلاهک بانوان قشقایی

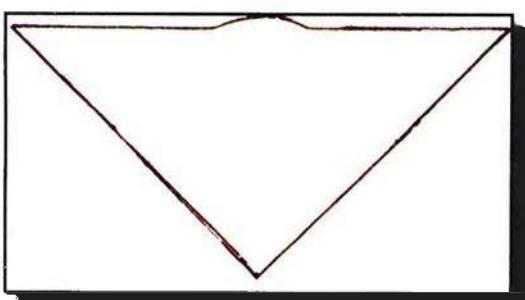
۱- کلاهک :

بطور کلی باید گفت که اساس و پایه کلاهک زنان قشقایی نظری کلاهک بانوان بختیاری است ، ولی به علت پوشیده ماندن آن در زیر روسربند ، ترتیبات محدودتری دارد .

این کلاهک از پارچه های مختلف مانند مخمل و زری نهیه می شود . طرح ۶۹

۲ و ۳- روسربند و سربند :

روسربی زنان قشقایی ، پارچه ای سه گوش ، لجکی و بزرگ است . جنس این نوع روسربی از توری الون «سفید، زرد و کرم» است . بخش جلوی آن یعنی جایی که در بالای پیشانی قرار می گیرد ، به وسعت پیشانی ، به شکل نیمایراسته متمایل به سه گوش ، جلو آمده است . روسربی را به وسیله سربند که همان دستمال کلاغی است ، در بالای پیشانی به دور سر می پیچند و در پشت سر گره می زنند . طرح ۷۰

طرح ۷۰- روسربی بانوان قشقایی

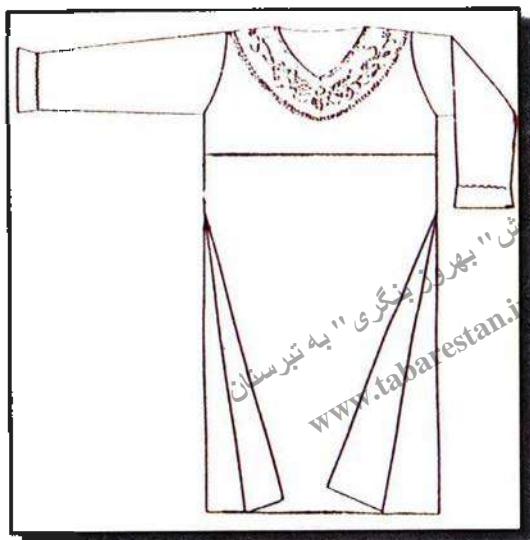
۴ - پیراهن :

پیراهن بانوان قشقایی راسته و دارای قدی بلند تا حدود وسط ساق پاهاست و در دو پهلو تا کمر گاه چاک دارد. آستینش ساده و راسته است و به فاصله دو انگشت بالاتر از دم آستین را گاهی به وسیله بندی جمع می کنند.

لازم به توضیح است که پیراهن اگر از پارچه های ساده باشد ، بر روی یقه و پیش میه اش پولک دوزی و نقش دوزی می کنند و اگر گلدار باشد هیچگونه تزئینی بر روی آن

انجام نمی گیرد . ۱ طرح ۷۱

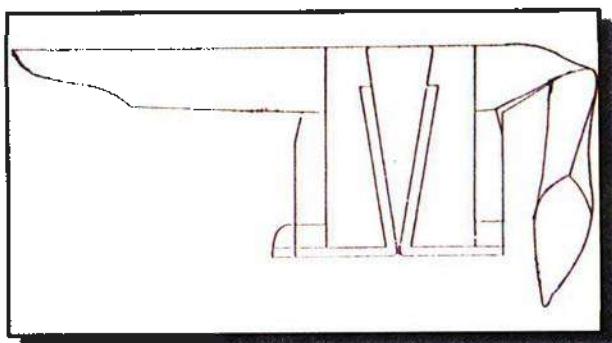
طرح ۷۱ - پیراهن بانوان قشقایی

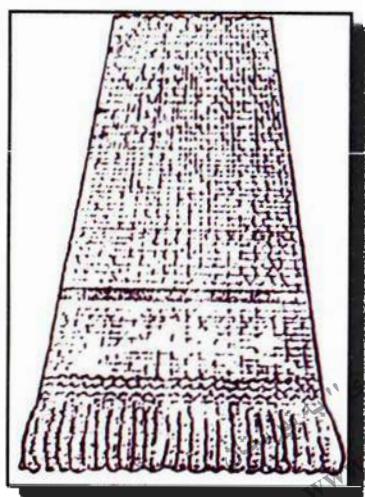

۵ - ارخالق :

ارخالق زنان قشقایی از پارچه های زری و مخمل های الوان تهیه می شود. دم آستین، نوار دوزی شده و گاه دارای سنبوسه کوتاه است و تا به انتهای نوک انگشتان میرسد و در محل زیر بغلی ، شکاف دارد. که ندوخته باقی می ماند . یقه ارخالق هفت ملايم تا انتهای قد آن بوده و خواهد و بدون برگردان می باشد. لبه یقه ارخالق و دوره پایین آن ، یکسره نوار دوزی و تزئین می شود. ۲ طرح ۷۲

طرح ۷۲ - ارخالق بانوان قشقایی

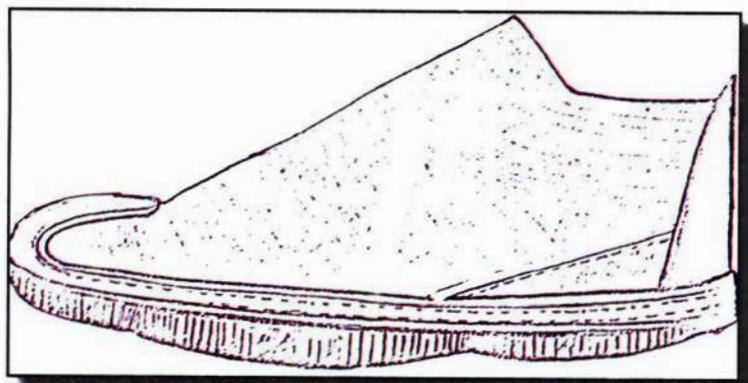

طرح ۷۳ - تنانی یا شلیته رویی
«بانوan قشقایی»

تور است تا حدود ۱۶ متر می باشد. تنانی رویی، نسبت به تنانهای دیگر، ترثیئن بیشتری دارد و باید گفت که ترثیئات دامن های زیرین بتدربیع کم می شود. به انتهای تنانی توری، طبق مرسوم و معمول پارچه مشکی پُرچینی می دوزند که عرض آن در حدود ۱۰ تا ۱۵ سانتی متر و طول آن در حدود ۵۰ متر است. بالای این پارچه را که در واقع انتهای دامن توری است، نوار دوزی می کنند. ضمناً در حدود وسط قد شلیته یا تنانی، نوار توری «معمولاً مشکی» می دوزند. طرح ۷۳ و عکس شماره ۶۳۸

۱۳ - پای پوش

طرح ۷۴ - کیوه (کیوه ملکی) بانوan قشقایی

«گیوه»:
پای پوش
بانوan قشقایی، گیوه
ایست که مردان
قشقایی نیز می پوشند
و جنس مرغوب آن
را در شیراز و آباده
نهیه می کنند. طرح ۷۴

ب - لباس و پوشش مردان قشقایی :

عکس شماره ۳۹

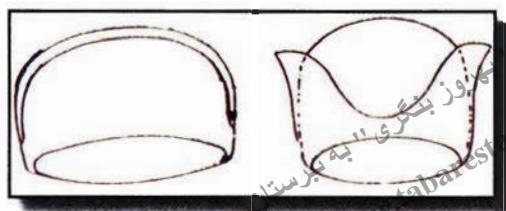
کش "بمروز بگری" به تبرستان
www.tabarestan.ir

ب - لباس و پوشش مردان قشقایی :

لباس و پوشش مردان قشقایی شامل: ۱- کلاه نمدی ۲- پیراهن ۳- شلوار ۴- گیوه ۵- تاباده و ۶- شال

کمر می باشد

۱- کلاه نمدی :

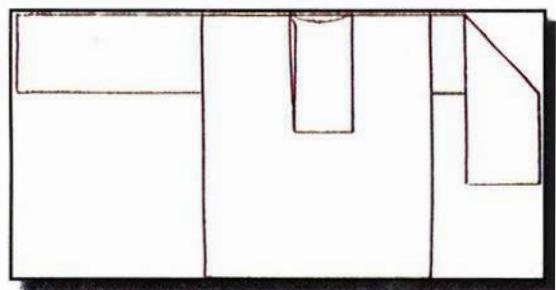

طرح ۷۵- کلاه نمدی مردان قشقایی

کلاه مردان قشقایی از نمد تهیه شده و از دو قسمت درونی و بیرونی تشکیل میشود. قسمت درونی همان کلاه اصلی است که سر را می پوشاند و کلگی آن نظیر کلاه نمدی بختیاری ها برآمده و نیم گرد است . قسمت بیرونی دو زایده نیمداire ای پهن و تقریباً

چسبیده به خود کلاه است که در بخش پایین و جلو و عقب کلاه ، دو بدبو بهم وصل اند ولی در بخش بالا (جلو و عقب) از هم فاصله دارند و میان آنها فاصله ای به شکل هفت ۷۷ وجود دارد که در هنگام آفتاب ، کلاه را بر سر چرخانده و زانه های پهلو را به جلو و عقب سر می آورند تا به شکل سایه انداز ، مورد استفاده قرار گیرد . طرح ۷۵

۲- پیراهن :

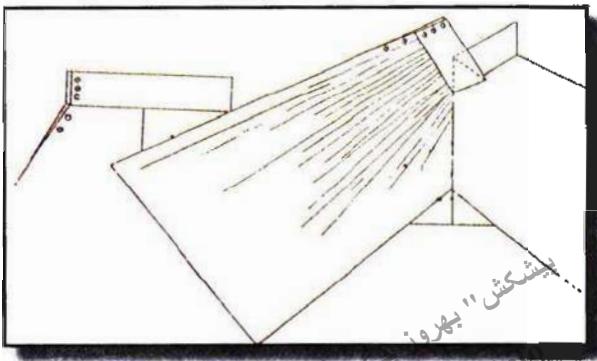
طرح ۷۶- پیراهن مردان قشقایی

پیراهن مردان قشقایی از نظر ساختمان و برش ، اختلافی با پیراهن مردان لر و بختیاری ندارد و مانند پیراهن آنان آستینش راسته ، یقه اش گرد و گاه در جلوی گردن و گاه در پهلوی آن شکافی دارد که با دگمه بسته می شود.

قد این نوع پیراهن معمولی و تابعیه اندام و رنگ آن اغلب سیاه و سفید و گاه قرمز انتخاب می شود.

طرح ۷۶

۳ - شلوار :

اساس شلوار مردان قشقایی برشی ساده دارد ، اما فقط قسمت دمپای شلوار قشقایی ها گشادتر از قسمت بالای شلوار بریده می شود و خستا کمر این شلوار بجای لیفه ، پارچه ای پهن و لفافدار ، چون گشادی پهن دارد و گشادی کمر

طرح ۷۷-شلوار مردان قشقایی

شلوار چین خورده و به گشادی دوخته می شود و برای بسته شلوار دکمه هایی در پهلوی کمر شلوار به آن دوخته اند . شلوار قشقایی ها میانساق نیز دارد که البته کوچک است . زنگ شلوار مردان قشقایی اغلب مشکی و از جنس دبیت می باشد . ۱ طرح ۷۷

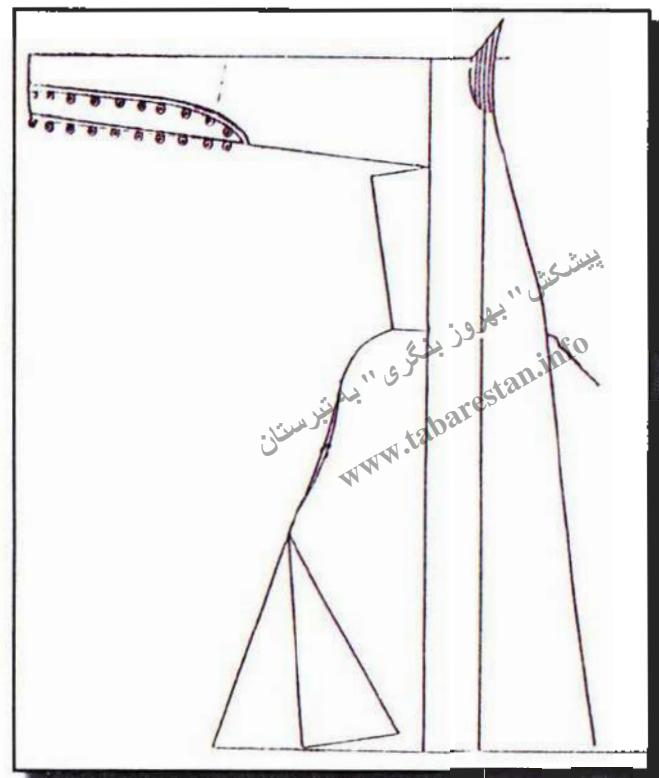

۴ - گیوه :

گیوه مردان قشقایی همان گیوه مشهور به ملکی است که در شیراز و آباده تولید می گردد . ۲ طرح ۷۸ و عکس شماره ۳۹

۵ - لباده :

لباده مردان قشقایی (همچون سرداری بختیاری یا سترة ها) بوشک عمومی مردان قشقایی دارای یک نوع برش و قواره است و اختلاف آن در انتخاب پارچه و زیری و لطافت یا نقوش بودن و بی نقوش بودن و یا رنگ آنها می باشد . بگونه ای که لباده قشقایی ها اغلب با رنگهای روشن ساده یا گلدار تهیه می گردد .

طرح ۷۹ - لباده مردان قشقایی

۶- شال کمر :

شال کمر مردان قشقایی در حدود چهار تا پنج متر طول و حدود یک متر عرض دارد و آن را از پارچه های ساده یا گلدار انتخاب می کنند و سر و ته شال را در جلوی بدن ، چندین گره بهم می زندند تا محکم و استوار بر روی کمر و لباده قرار می گیرد.

یقه لباده بدون برگردان
بوده و کناره های آن تا پایین
دامن دکمه دارد و پهلوی
دامن تا حدود باسن چاک
دارد و بالای این چاکها ،
جیب ها را تعییه کرده اند.
دامن لباده دارای بر بشی
ذو ذنفه ای بوده و پای دامن
آن گشاد است و دم آستین
آن در بخش رو به کمر
شکاف دارد. « طرح ۷۹ »

پوشش بانوان ارمنی

عکس شماره ۴۱

عکس شماره ۴۰

تصویر "بهروز بلگردی" به تبرستان
www.tabarestan.com

لباس و پوشش بانوان ارمنی :

لباس و پوشش بانوان ارمنی مشتمل است بر ۱ - کلاه و عرقچین ۲ - چانه پوش ۳ - روسری ۴ - روسبنه ای ۵ - پیراهن زیر ۶ - پیراهن رو ۷ - روپوش (قا) ۸ - شلوار

۱- کلاه و عرقچین :

کلاه بانوان ارمنی ، استوانه ای شیکل و از لفافی کلفت یا مقواست که بلندی آن در حدود ۴ تا ۵ سانتی متر است .

روی این کلاه را با پارچه ای گلدار از جنس مخمل یا زری می پوشانند . کلاه مذکور (که بیشتر به سربندهای دوران اشکانی « تیار » شیوه است) دو سر آزاد دارد که توسط بند یا دنباله پارچه ای تزئینی متصل به کلاه جمع شده ، کوچک یا بزرگ میشود . تا به اندازه سر شخص استفاده کننده آن درآید .

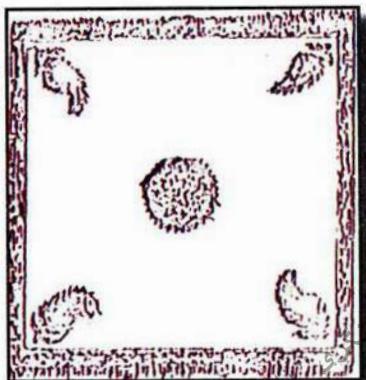
کلاه بانوان ارمنی
عرقچین بانوان ارمنی
« طرح ۸۰ »

ضنمًا بر لبه بالانی کلاه نواری لوله شده از پارچه به آن وصل است ، همچنین رشته هایی از زیور را برای نگاهداری کلاه بر سر از زیر چانه رد کرده و دو سر آن را به دو طرف کلاه وصل می کنند . عرقچین بانوان ارمنی (که معمولاً دختران ارمنی از آن استفاده می کنند) از پارچه تهیه می گردد ، به این نحو که پارچه را گرد کرده بشکل استوانه کوتاهی (همچون کلاه) در می آورند و بلندی پارچه را بر محل کلگی خواباند ، روی چین های پدید آمده را با یک پارچه گرد می پوشانند . قابل ذکر است که پارچه عرقچین را معمولاً از پارچه های زربفت و مخمل انتخاب نموده ، پایین و جلوی عرقچین را نوار دوزی کرده و داخل آن را نیز آستر می دهند . « طرح ۸۰ »

۲- چانه پوش :

چانه پوش زنان ارمنی ، پارچه ای است چهار گوش در حدود ۴۰x۴۰ سانتی متر از ململ یا چلوار سفید که آن را سه گوش ، چند تازده بر روی چانه و دهان قرار می دهند و دو گوشه آن را از روی کلاه یا عرقچین ببالا برده بند می کنند و در موقع لزوم مقداری از چانه پوش را از روی چانه بر روی دهان و بینی برده آنها را می پوشانند . « عکس شماره ۴۱ »

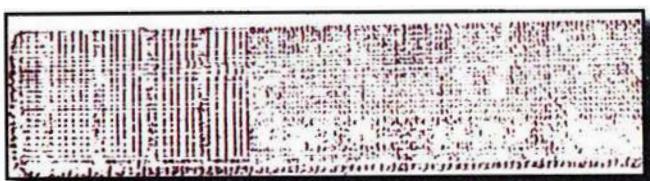
۳- روسری :

روسری بانوان ارمنی پارچه ای سفید و گاه رنگی و چهارگوش در ابعاد 200×200 سانتی متر است که پیرامون و قسمتی از سطح آن را با نخهای طلائی رنگ، رو دوزی و نقش اندازی می کنند. در موقع استفاده روسری، آن را دو تا و سه گوش کرده و بپوشید و زیبایی برآورده باشد. می نهند و گوشه هایش را از زیر چانه رد کرده و دوباره بیالا می برند و در بالای سر گره زده و محکم می نهایند.

• طرح ۸۱ : روسری بانوان ارمنی

۴- رو سینه ای :

طرح ۸۲- رو سینه ای بانوان ارمنی

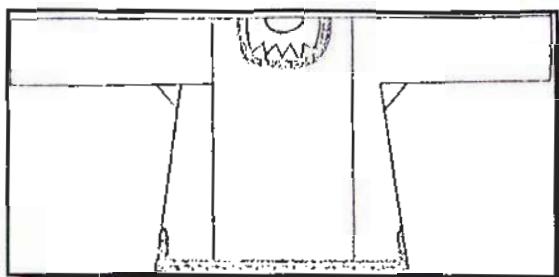
رو سینه ای زنان ارمنی، پارچه ای از جنس طریق و رنگین حاشیه دوزی شده بطول تقریباً $3/5$ متر و عرض حدود ۹۰ سانتی متر است. که دو انتهای آن را

بطول در حدود ۴۰ سانتی متر ریشه در آورده و جا به جا با بندهای طلایی رنگ جمع و لوله ای میکنند تا صورت آویز ریشه دار را پیدا می کند. رو سینه ای مورد بحث را بر روی سینه افکنده دو طرف آن را از روی شانه ها به پشت برده گره زده و می آویزند. گاهی نیز آن را بر روی کلاه و روسری افکنده پس از پیچیدن به دور گردان به پشت می برند. • طرح ۸۲

۵- پیراهن زیر :

پیراهن زیرین بانوان ارمنی، پارچه ای سفید و کتانی است که برش آن ساده، آستینش کوتاه و قد آن نیمه بلند می باشد.

۶- پیراهن رویی :

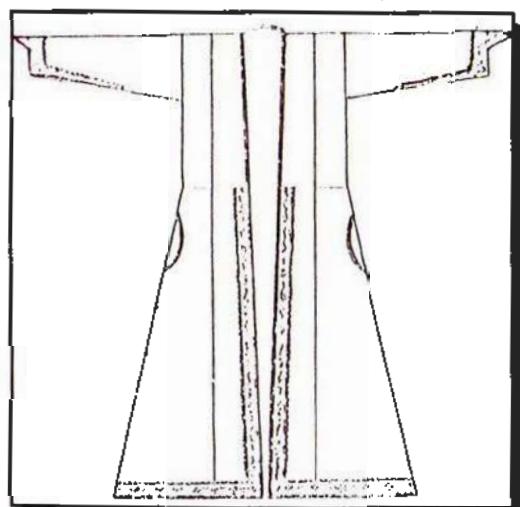
پیراهن رویی که از پارچه های رنگین انتخاب میشود با یقه ای گرد و تزئین شده و آستین راسته مشخص می گردد. دم آستین و قسمت جلوی دامن پیراهن را نیز نوار دوزی و زردوزی می کنند.

طرح ۸۳- پیراهن رویی و کوتاه بانوان ارمنی

قد پیراهن معمولاً بلند است ولی گاهی آنرا در اندانه کوتاه هم می دوزند. « طرح ۸۳ »

بهروز " بهارستان " www.tabarestan.com
گاهی آنرا در اندانه کوتاه هم می دوزند . « طرح ۸۳ »
به تبرستان

۷- روپوش (قبا) :

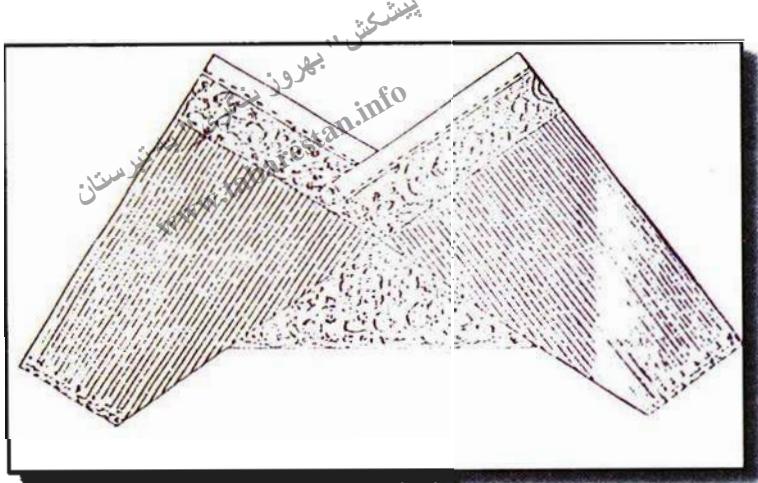
قبای بانوان ارمنی که از پارچه های مختلف انتخاب میشود. دارای کمر تنگ و بدون چین و یا گاهی چین دار است . جلوی آن سرتاسر باز و دوچیب در دو پهلو دارد. بر کناره های دوبر قبا و گرداگرد پای دامنش و دم آستین آن که سبوسه کوچکی دارد و همچینی بر دوره چاک دم آستینش رو دوزی و تزئین می شود.

بانوان ارمنی بر روی قبا کمر بند نقره ای می بندند که حالت تزئینی بسیار زیبایی دارد. « طرح ۸۴ »

طرح ۸۴- قبا (روپوش) بانوان ارمنی

۸- شلوار :

شلوار بانوان ارمنی که با کسر لیفه ای و دمپای تنگ بدون لیفه و نوار دوزی شده و نیز میانساقی وسیع مشخص می گردد. معمولاً از پارچه الوان و اغلب مخطط انتخاب میشود. دور کمرش نیز از جنس متقال و همچنین جنس میان ساق را از پارچه گلدار انتخاب می کنند، تا در مجموع شلوار با ترکیب بندی جالب و حسن سلیقه بگونه زیبایی ظاهر گردد. « طرح ۸۵ »

طرح ۸۵ - شلوار بانوان ارمنی

پوشش بانوان زردشتی

عکس شماره ۴۲

لباس و پوشاس بانوان زردشته:

لباس و پوشاس بانوان زردشته شامل: ۱- کلامک ۲- پیراهن زیر ۳- سدره ۴- پیراهن رو ۵- روسری ۶- شلوار ۷- کفش می باشد.

۱- کلامک:

از پارچه های الوان و زری تهیه می شود و از لحاظ ساختمان و ترکیب و تزئین . همانند کلامک بانوان بندری ما است .

طرح ۸۶- پیراهن زیر بانوان زردشته

۲- پیراهن زیر «سدره»:

پیراهن زیر بانوان زردشته ، از پارچه سفید کتانی و با آستین و قد کوتاه تهیه می گردد . این پیراهن زیر که به ۱ سدره ۱ مشهور است . یقه آن در جلو نیمگرد بوده و دارای چاکی نیز می باشد تا سر براحتی از آن بگذرد . طرح ۸۶

۳- پیراهن رویی:

بانسان زردشته ، پیراهنی فراخ با آستین های راسته و با سر آستین حاشیه دار و یقه گرد که معمولاً چاکی کوتاه در جلو و پشت بالا تنه دارد ، بوده و ضمناً دامن پیراهن نیز فراخ می باشد که گاه در پای دامن گردانگرد پای دامن چون سر آستین حاشیه می دوزند.

قد این پیراهن تا حدود زیر زانو بوده و این نوع پیراهن از زیر سینه تا پای دامن از نکه های مختلف که بصورت راههای عمودی در کنار هم دوخته می شوند ، تهیه می گردد . طرح ۸۷

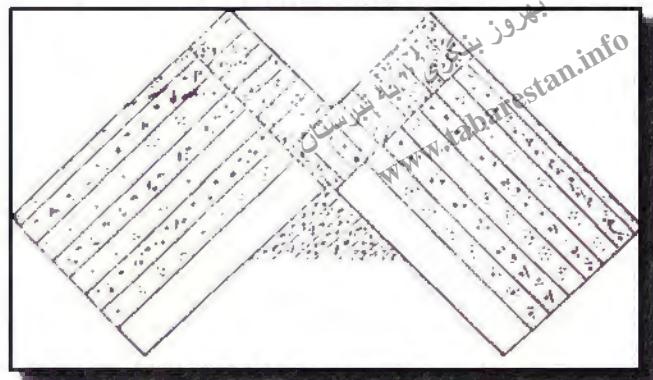

طرح ۸۷- پیراهن رویی بانوان زردشته

۴- روسی :

روسی بانوان زرده‌شته، پارچه‌ای است رنگین و با نقش و نگار که طول آن حدود $۳/۵$ متر و عرض آن حدود یک متر است

که روی کلامک گذاشته می‌شود و برای استوار نمودن آن بر سر، گاهی با دستمال کلاغی روی آن را می‌بندند. « طرح ۸۸ »

طرح ۸۹ - شلوار بانوان زرده‌شته

۵- شلوار :

بطور کلی شلوار زنان زرده‌شته، از لحاظ برش شبیه به شلوار بانوان کرد آذربایجان غربی است با این تفاوت که ساقه‌های شلوار را نیز مانند پیراهنشان از تکه‌های باریک و الوان و پرنقش و نگار ترکیب کرده، پهلوی هم

« طرح ۹۰ »

۶- گفشن :

در حال حاضر بانوان زرده‌شته از گفشهای معمول روز که در شهرهای مختلف تولید می‌شود، استفاده می‌کنند. « طرح ۹۰، پوشش عمومی بانوان زرده‌شته را نشان می‌دهد. »

پوشش زنان و مردان

«لر»

الف - لباس و پوشش بانوان لر

عکس شماره ۴۳

الف - لباس و پوشش بانوان لر :

لباس و پوشش بانوان لر عبارتست از: ۱- کلاهک و روسری ۲- پیراهن ۳- شلوار ۴- جلینقه ۵-

کت ۶- بل ۷- کلپجه ۸- سرداری ۹- پای پوش

۱- کلاهک و روسری :

زنان لر ، از پارچه های کم عرض و لفافدار ، کلاهکی تهیه می نمایند . و به دوره آن دستمال با روسری کلاهنه ای می بندند . روسری بانوان لر از نوع ابریشمی بوده و گلدار و الوان و همچنین سیاه و سبز می باشد . طرح مقابل ۱۰

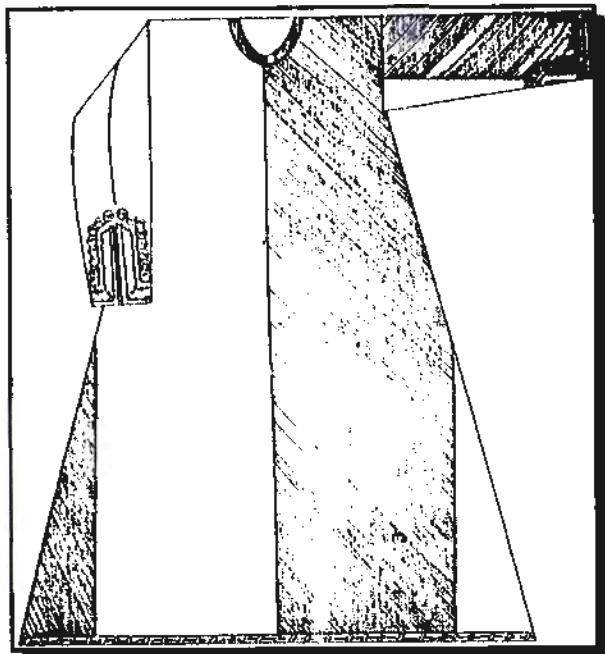
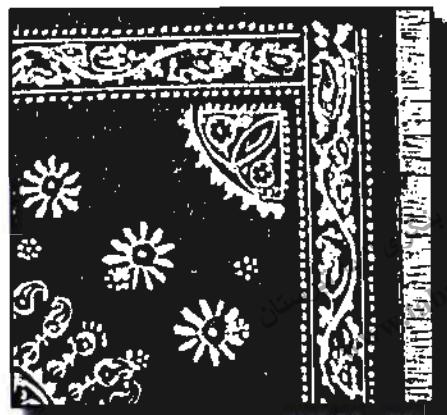
۲- پیراهن :

پیراهن بانوان لر، بلند و گشاد بوده ، دارای یقه ای

گرد و بهم آمده می باشد . که با دکمه بسته می شود و دارای برش ساده است . پارچه پیراهن همیشه از نوع گلدار و الوان است و آستین این نوع پیراهن دارای سردست شکافدار و می دکمه می باشد .

جنس پارچه این پیراهن معمولاً از محمل بوده و روی سردست و دور شکاف آن ، و درون دامنش را نیز یراق دوزی می کنند .

بانوان لر اصولاً از دو پیراهن که بر روی هم پوشیده می شود استفاده می کنند . که پیراهن زیرین بمترله زیرپیراهن بوده و دارای برشی ساده و بلند است و معمولاً از جنس تافته می باشد . طرح ۹۱

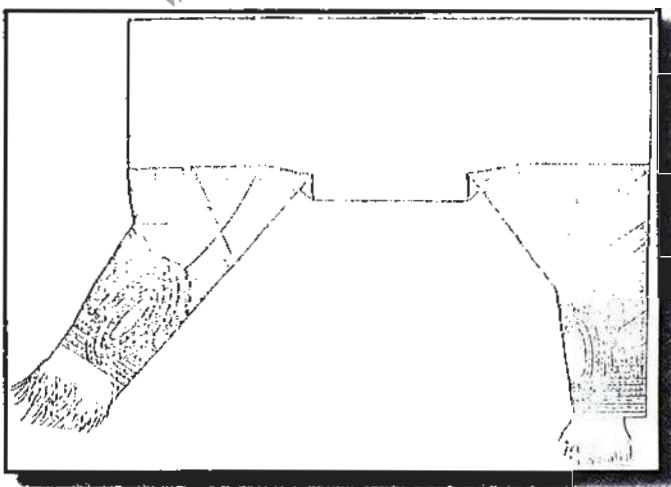
طرح ۹۱- پیراهن بانوان لر

ساده و بلند است و معمولاً از جنس تافته می باشد . طرح ۹۱

۳- شلوار :

شلوار بانوان گر از لحاظ برش وضعی خاص دارد ، بگونه ای که قسمت بالای آن گشاد و پهن است و دارای لیفه در دور کمر می باشد.

این شلوار دو ساق مایل به بیرون دارد که بصورت مخروطی ناقص ، قسمت پهن آن در پایین بخش بالایی دوخته می شود. این دو ساق در بخش بالای خود فاصله ای از یکدیگر می گیرند که این فاصله در واقع میانساق این دو ساق است. شلوار بانوان لر از نظر ترکیب و جنس پارچه ، دو قسمتی و دو رنگ است که معمولاً از لیفه کمر تا بالای زانو از رنگی متفاوت با قسمت پایین و گلدار است و از قسمت بالای زانو تا دمپا از رنگی دیگر است که گاه روی آن نواردوزی و نقش دوزی می کنند. ^{۱۹۲} طرح

طرح ۹۲ شلوار بانوان لر

در گذشته بانوان لر از شلوار با کیفیت بهتر و مفصل تر از نظر تزئینات استفاده می نموده اند که آن نیز دو قسمتی بوده که قسمت پایین آن را از مخمل های الوان انتخاب می کرده اند و بر دهباش پرافق دوزی و نواردوزی و نقش بندی مفصل می نموده اند و در بخش جلوی دمپای شلوار ، ریشه هایی می داده اند که بر پشت پا و پای پوش سنتی آنان می ریخته است .

۴- جلیقه :

جلیقه زنان لر ، جلو باز و بدون دکمه بوده و بر روی آن یراقدوزی های مفصل دیده می شود.

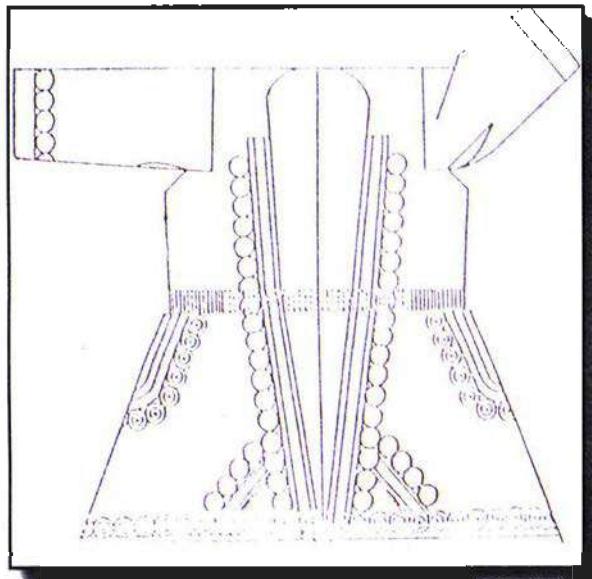
۵- کت « قیل » :

زنان لر از دو نوع کت استفاده می نمایند: بیل و گلیجه . بیل همان کت معمولی است که نیمی از تن را می پوشاند ، ساده بوده (بدون زر و زیور و نوار دوزی) و بوسیله چند دکمه در جلو بسته می شود.

۶- گلیجه :

نوع دیگر کی است که به آن گلیجه می گویند: گلیجه برخلاف کت معمولی ، در جلوی بدنه بسته نمی شود و حالتی رها و آزاد دارد . یقه آن باز است ، که یقه و لبه های گلیجه و دم آستین و دورادور چاک لبه آستین آن براق دوزی و نوار دوزی می شود.

۷- سرداری :

طرح ۹۳- سرداری بانوان لر

سرداری پوششی است بلند تابه پشت پا و گاه اندکی کوتاهتر . دارای کمر چین ، جلوی آن آزاد و رها ، بدون دکمه ، با آستینی کمی پایین تر از آرنج (آستین سه ربیعی) و آن را اغلب از مخمل های رنگین « اکرا مشکی ، سیز و قرمز » تهیه می کنند . کناره های سرداری و دوره دامن و آستین آن به پهناهی دو تا سه انگشت یراقدوزی و نوار دوزی می شود . این پوشش در قسمت زیر بغل دارای چاک بوده ، ندوخته و باز می باشد .

« طرح ۹۳ »

۸- کفش :

کفش بانوان لر اغلب از گیوه های دست دوز کرمانشاه و فارس می باشد .

ب - لباس و پوشاک مردان «لر»

عکس شماره ۴۴۵

ب - لباس و پوشاسک مردان لر :

پوشاسک مردان لر شامل : ۱ - کلاه نمدی با سربند ۲ - پیراهن ۳ - شلوار ۴ - ستره ۵ - شال کمر ۶ - گبیوه ۷ - شولا ۸ - سرداری می باشد.

طرح شماره ۹۴

۱ - کلاه نمدی با سربند :

کلاه لرها از جنس نمد و بلندی آن حدود ۲۵ تا ۳۸ سانتی متر است. این نوع کلاه اغلب به رنگ مشکی انتخاب میشود

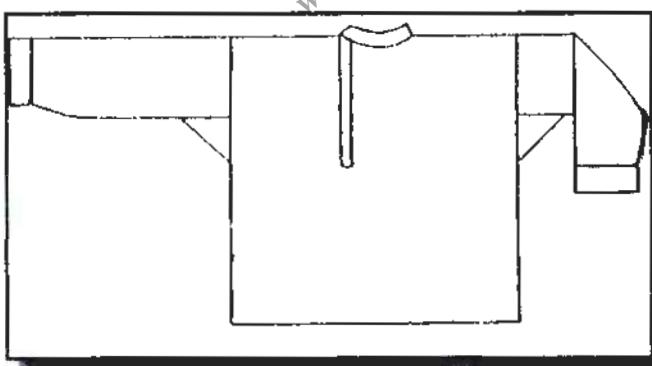
و پایین کلاه را دستمال کلاغی ریشه دار می بندند و ریشه های آذ را اطراف سر و صورت می آویزنند. طرح ۹۴ "پروژه بیکری" به تبرستان

۲ - پیراهن :

پیراهن مردان لر برشی

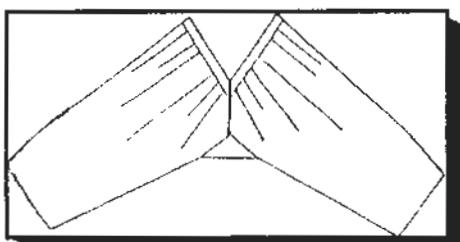
ساده دارد ، آستینش راسته و گاه با سردست است و در زیر بغل دارای مرغک می باشد.

یقه این نوع پیراهن ایستاده است و شکافی در زیر خود دارد تا سر براحتی از داخل یقه بگذرد. این شکاف چه در جلو و چه در کنار

طرح ۹۵ پیراهن مردان لر

سینه باشد . معمولاً تا حدود زیر سینه باز است. رنگ پیراهن اغلب سفید و گاهی از رنگهای دیگر نیز انتخاب می شود. طرح ۹۵

طرح ۹۶ - شلوار مردان لر

۳ - شلوار : شلوار مردان لر دارای دمپایی تنگتر از قسمت بالای آن ، بوبیله در قسمت ران با بوده ولی عموماً شلواری گناند است که کمر آن لیفه دارد و اغلب به رنگ مشکی انتخاب می گردد. میانساق این شلوار بصورت لوزی کوچک بر ش میشود طرح ۹۶

۴ - ستره :

ستره، روپوش مردان لر است. ستره دارای طرحی ساده و بلند تا به وسط ساق با است. جلوی آن باز و دارای دو جیب در دو پهلو است. ستره بدون یقه برگردان و بی دگمه است و فقط به وسیله شال کمر نگاهداری میشود و به این طریق دور آن بر روی هم می آید. « عکس شماره ۴۴ »

۵ - شال کمر :

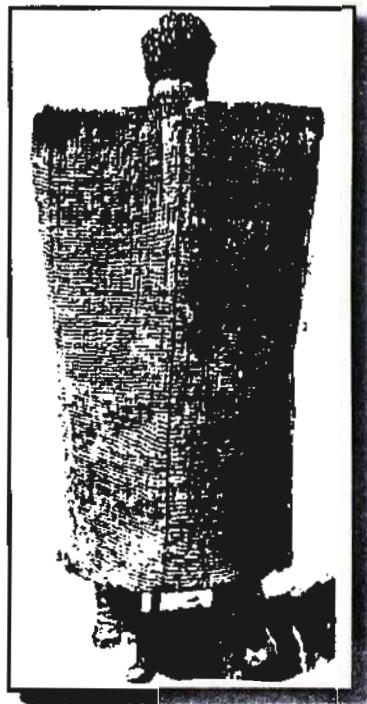
مردان لر شالی گلدار، کم عرض ولی طویل بر روی ستره به دور کمر می پیچند.

۶ - کفش (گیوه) :

کفش مردان لر، گیوه دست بافت و دست دوز کرمانشاهی است؛ به تبرستان

۷ - شولا :

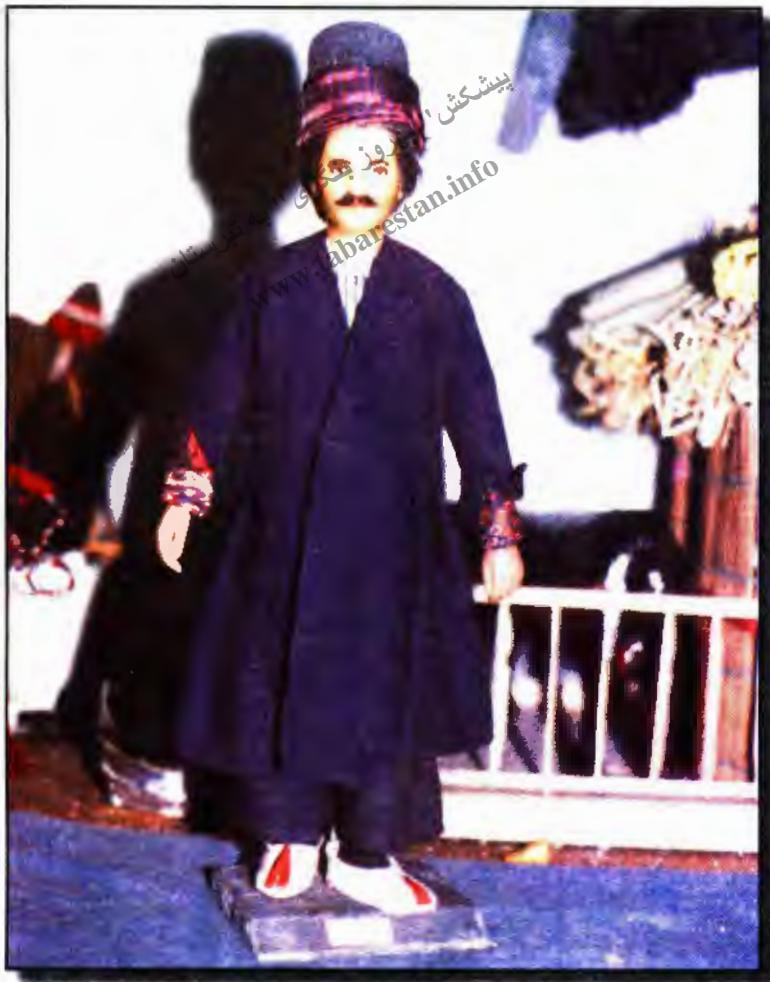
چوپانان لر، شولا بی از جنس پارچه ضخیم بافت و کلفت که بدون آستین و بلند می باشد بر روی لباس بر تن می کنند. « طرح ۹۶ الف »

طرح ۹۶/الف - شولای چوپانان لر

۸- سرداری :

سرداری روپوش آسترداری است که مردان لر آن را بر روی ستره خود بر تن می کنند. این روپوش در قسمت کمر دارای چند چین پلیسه باز است که این پلیسه ها از یک پهلو شروع شده و پس از گذشتن از پشت لباس در پهلوی دیگر خاتمه می باید.^{۱۴۵} عکس شماره ۱۴۵

عکس شماره ۱۴۵ سرداری مردان لر

پوشش زنان و مردان

ایل بختیاری

الف - لباس و پوشش بانوان:

عکس شماره ۴۹

الف - لباس و پوشاك بانوان :

پوشاك بانوان بختياری شامل : ۱- کلاهک « نيمه عرقچين » ۲- روسري بنام مينا ۳- پيراهن ۴- شلته « تبان » ۵- يله « كت » ۶- چادر توري ۷- گيوه مي باشد.

۱- کلاهک « نيمه عرقچين » :

کلاهک بانوان بختياری از پارچه های الوان و مخلی دوخته میشود. برش کلاهک دوستکه ای است، يكی در پشت و آن ديگری در بالاي سر قرار می گيرد بخش پشت سري ، پارچه ای بيدناريه شكل است که دارای دنباله اي پهن بوده که اين دنباله تا بندگانه می باشد. نزديك پاين گردن ميرسد. روی خط نيمدايره را پارچه ای ديگر به پهناي چهار انگشت لب به لبگردانده و دوخته اند. اين قسمت بر روی سر و در

طرح ۹۷- کلاهک بانوان بختياری

حدود بالاي پيشاني قرار می گيرد و بر آن ، زر و زبور و سكه های تزييني فراوان دوخته و منجوق دوزي می کنند. بر گوشه های اين کلاهک بندی دوخته اند که به زير چانه می اندازند تا کلاهک بر روی سر استوار بماند. * طرح ۹۷ *

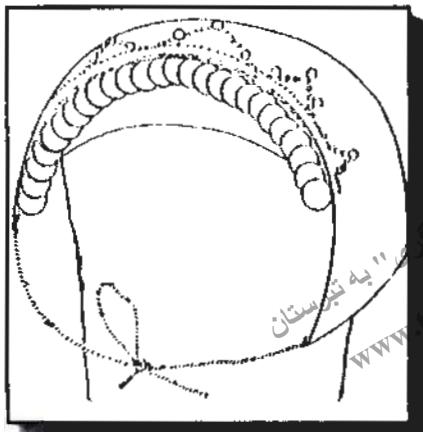
۲- روسري « مينا » :

روسري زنان بختياری که به « مينا » معروف است. يك روسري کم عرض در حدود يك متر و طول ۳/۵ متر است که روی کلاهک بر سر می نهند. رنگ آن از رنگهاي الوان انتخاب شده اما بدون گل و بوته است .

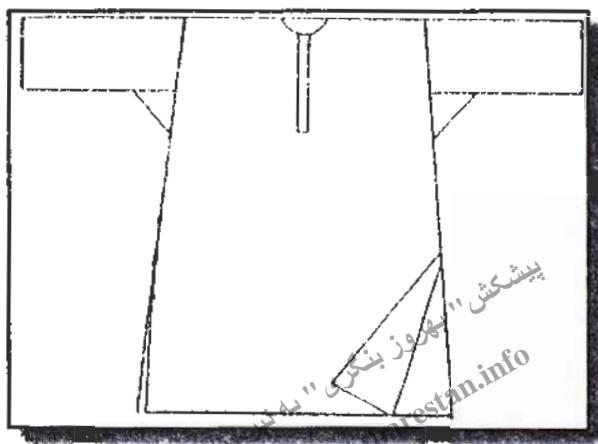
طرح شماره ۹۸

« مينا » را با سنجاقهاي بلند به کلاهک مربوط می سازند و

پس از پيچیدن آن در پشت سر و زير چانه باقی مانده آن را در جلوی سينه رها می سازند. * طرح ۹۸ *

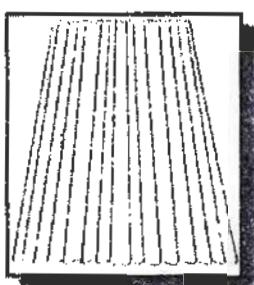
۳- پیراهن :

طرح ۹۹ پیراهن بانوان بختیاری

آن نزینتاتی از پولک دوزی یا سکه های زینتی صورت می گیرد. طرح ۹۹

پیراهن باتوان بختاری داری
برشی ساده است آستینش ساده و یقه
آن گرد و در زیر گردن چاک دارد
تا سر براحتی از داخل یقه بگذرد. قد
این پیراهن تابه وسط ساق پا میرسد و
در دو پهلو از پایین دامن تا حدود
کمر چاک دارد. جنس پارچه این
پیراهن از ساتن رنگی و اغلب بدون
گل و بوته است و گاه بر جلوی دامن

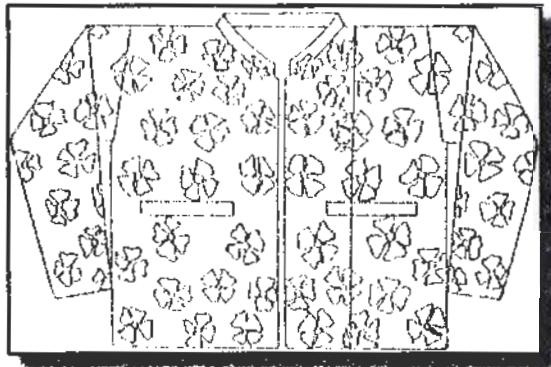

طرح شماره ۱۰۰

۴- شلیته « تنبان »

تبان ، شلیته ای لیفه دار و پرچین است که مقدار پارچه آن
حدود ۶-۸-امتراست و همیشه از مخلملهای الوان خوشرنگ که گامی
در زینه خود گل و بوته دارند. تهیه می شود. طرح ۱۰۰

۵- یل « کت » :

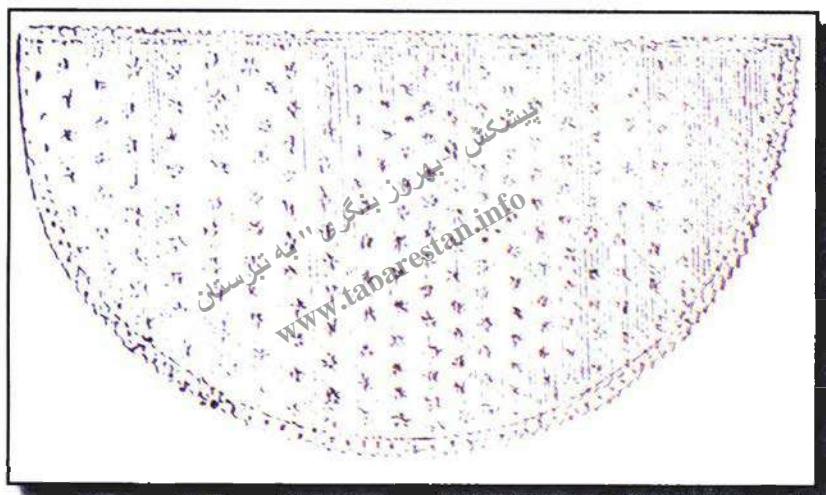
طرح ۱۰۱ کت (یل) بانوان بختیاری

بل یا کت بر روی پیراهن
پوشیده میشود. این پوشش از مخل
گلدار یا ساده تهیه شده و یقه آن
ایستاده و گاه گرد است و در قسمت
جلو باز می باشد که بوسیله دگمه بر
روی هم آمده و بسته می شود.
طرح ۱۰۱

۶- چادر توری :

چادر زنان بختیاری از جنس پارچه توری و گاه مزین به تارها و نقش ها و حاشیه های زرین است.

سراسر کناره های چادر اغلب دارای زر و زیور و سکه های ترینی می باشد. « طرح ۱۰۲ »

طرح ۱۰۲ چادر بانوان بختیاری

۷- گیوه :

پای پوش بانوان بختیاری از نوع گیوه هایی است که در استان فارس تولید می گردد.

ب - لباس و پوشش مردان ایل بختیاری

عکس شماره ۴۷

ب - لباس و پوشش مردان بختیاری :

لباس و پوشش مردان بختیاری شامل : ۱ - کلاه ۲ - پراهن ۳ - شلوار ۴ - سرداری ۵ - شال کمر ۶ - گیوه است.

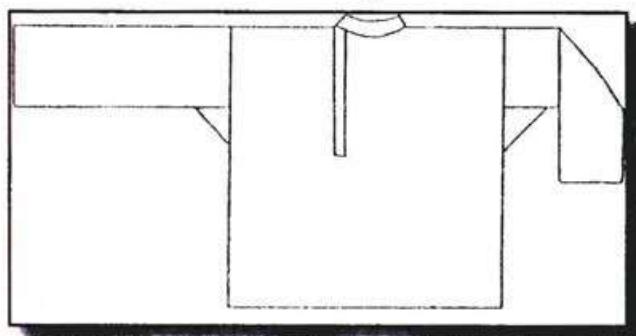

« طرح شماره ۱۰۳ »

کلاه مردان بختیاری از نمد نهجه می شود. کلاه نمای در رنگهای سفید، شتری، قهوه ای روشن و سیاه تولید می گردد. و بلندی آن از کلاه نمای گرها کمتر و کلگی آن نیم گزینه است.

طرح ۱۰۳

۲- پراهن :

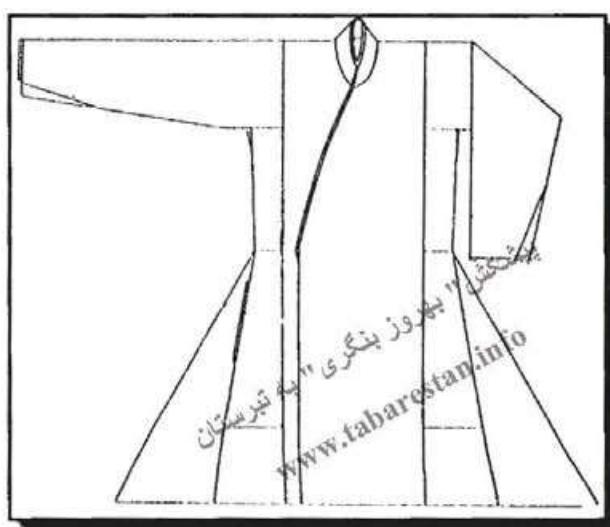
طرح ۱۰۴ - پراهن مردان بختیاری

پراهن مردان بختیاری شاهت کامل به پراهن مردان گر دارد. جنس آن از کتان و رنگش سفید و گاه رنگی است. این نوع پراهن با آستین راسته و مُرغک در زیر بغل، باقدی متوسط و یقه ای که گاه از قسم وسط جلوی

پراهن و گاه در قسمت پهلوی گردن چاک دارد، مشخص می گردد؛ طرح ۱۰۴

۳- شلوار :

شلوار مردان بختیاری نیز همان شلوار مردان لر است. برش ساده دارد. عرض آن از پائین تا به کمر یکسره پهن و هر یک ساق در حدود نیم متر است. دوساق شلوار را میانساقی بهم متصل می کند، ضمن آنکه کمر شلوار لیفه دار می باشد.

طرح ۱۰۵ - سرداری مردان بختیاری
سرداری در زیر بغل شکاف دارد. یقه سرداری حالتی ایستاده دارد و معمولاً از پارچه‌های مرغوب تهیه می شود. **۱۰۵ طرح**

۵ - شال کمو :

مردان بختیاری، چون لرها و کردها شالی به کمر بر روی سرداری می بندند که ساده و سفید می باشد و گاه هم گلدار است.

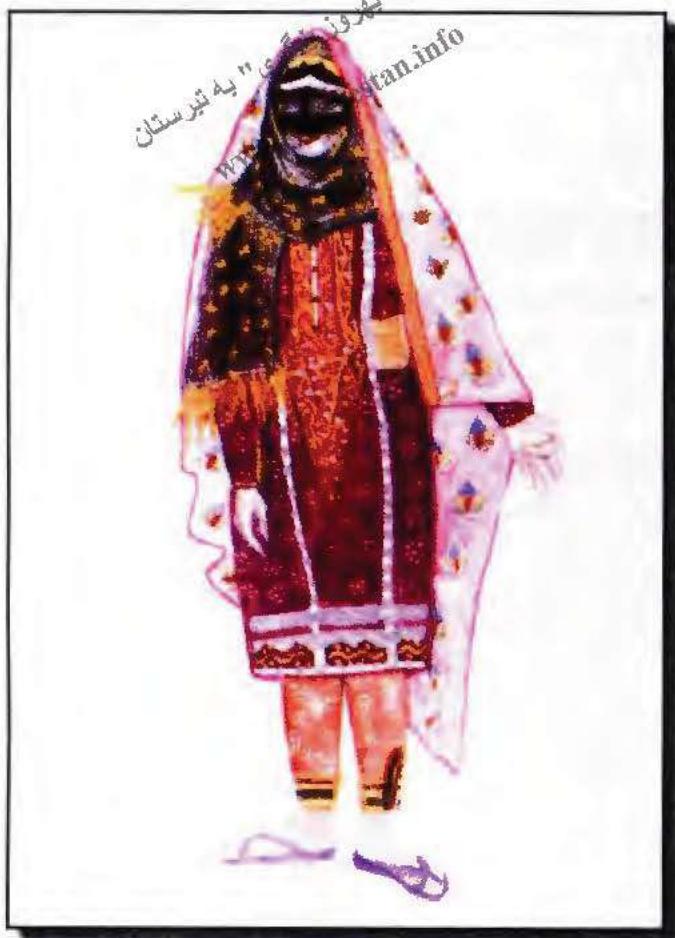
۶ - گیوه :

گیوه مردان بختیاری، از نوع گیوه‌هایی است که در استان فارس تولید می شود.

علاوه بر پوشش یاد شده چادرنشینان بختیاری، علاوه بر پوشش معمولی خود از «چوقا» یا «چوخا» یا «شولا» استفاده می کنند. که همان عبای دهقانی است. این پوشش را بیشتر بر تن گله داران بختیاری می توان دید.

پوشش محلی اقوام مختلف ایران / حوری سلوکی

لباس بندری

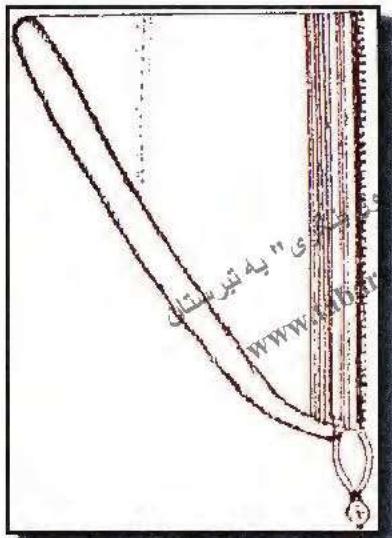

عکس شماره ۴۸

لباس و پوشش بانوان بندری :

لباس و پوشش بانوان بندری شامل ۷ تکه می باشد:

- ۱- کلامک ۲- روسری ۳- پیراهن ۴- شلوار ۵- کفش ۶- چادر ۷- نقاب

طرح ۱۰۶ - کلاهک بانوان بندری

۱- کلاهک :

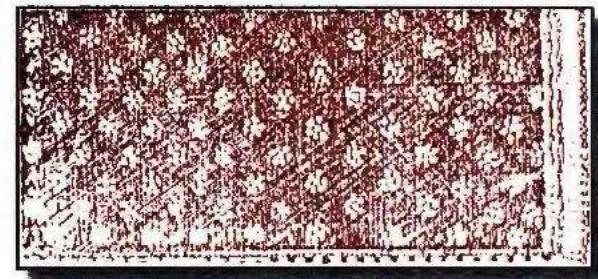
کلاهک بانوان بندری، پارچه ای است همگوشه، آستردار و به رنگهای مختلف که بر روی سر قرار می گیرد. دو گوشه این لجکی را که در پشت سر قرار می گیرد، توسط قیطان بهم متصل می نمایند. و بر دنباله کوتاه قیطان زیوری گرد و کوچک می آویزند.

حاشیه جلوی کلاهک را زردوزی و نواردوزی میکنند و گاه سگه های تزئینی از آن می آویزند.

طرح ۱۰۶

۲- روسری :

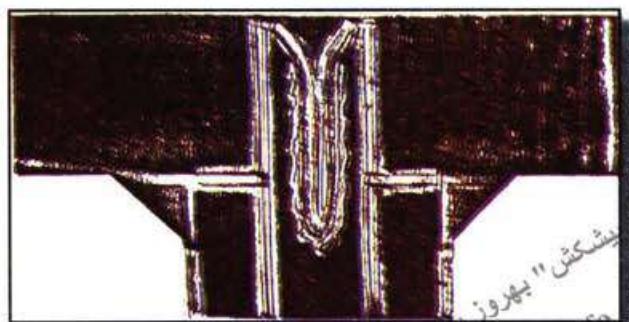
روسربی از جنس پارچه توری ۱ مشبک ۱ به رنگهای مختلف نظیر مشکی، سرمد ای و گاه سبز و قرمز انتخاب میشود و به شکل مستطیلی به طول حدود ۱/۵ متر و عرض ۴۵ سانتی متر است. بر روی این روسربی خوس دوزی و گلابتون دوزی ۱ که هر دو از سوزندوزیهای سنتی استان هرمزگان محسوب می گردند. میشود.

طرح ۱۰۷ - روسربی بانوان بندری

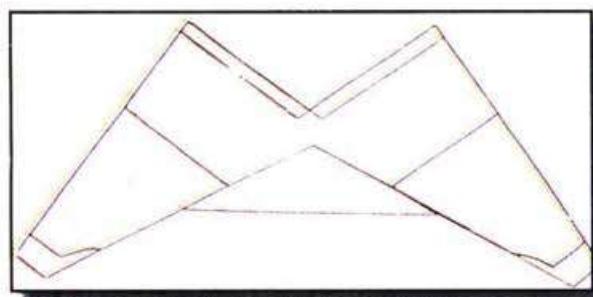
ضمناً حاشیه آن در عرض دارای ریشه از نخ گلابتون و همچنین منگوله های کوچک و ظریف است. طرح ۱۰۷

۳- پیراهن :

پیراهن بانوان بندري از جنس پارچه های نازك گلدار انتخاب ميشود و قد آن تا حوالى زانو ميرسد. اين پيراهن داراي آستین بلند با زير بغلی « مرغك » بزرگ و يقه هفت « يقه مثلثي شكل » می باشد و اغلب از رنگهاي مشكی و بنفش و تيره انتخاب می گردد تا تزيينات الوان و زرین بر روی آن جلوه يشميري يابد. دور يقه اين پيراهن گلابتون دوزي و قيطان دوزي ميشود و از زير يقه تا حوالى كمر داراي چاکي است که با دكمه ها و بندينگ های پارچه ای بسته می شود و اطراف آن نيز گلابتون و قيطان می دوزند « عکس شماره ۴۸ و طرح شماره ۱۰۸ »

۴- شلوار :

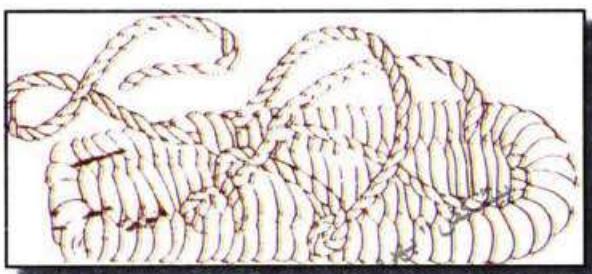

طرح ۱۰۹ - شلوار بانوان بندري

شلوار بانوان از دو ساق و دمپای تنگ و يك ميانساق پهن و لوزي شكل تشكيل ميشود و بطور معمول از دو رنگ و دو جنس پارچه تهيه ميگردد. معمولاً قسمت بالايي شلوار از جنس چيت های گلدار و بخش پائيني ، (ميان ساق و ساقها) از

پارچه های مرغوب و لطيف اطلسي و ساتن گلدار و رنگين تهيه ميشود. دمپای شلوار زنان بندري را بادله دوزي ياشك دوزي می کنند. البته زنان مناطق شهری از انواع پارچه های « بوليستر » برای تهيه شلوار استفاده می کنند که بر روی آن از دمپا تا زير زانو گلابتون دوزي می گردد. كمر اين شلوار ليفه اي بوده و دمپای آن بطرف داخل دوبا چاک دارد. که گاهی اين چاکها بوسيله زيب باز و بسته می شوند. « طرح ۱۰۹ »

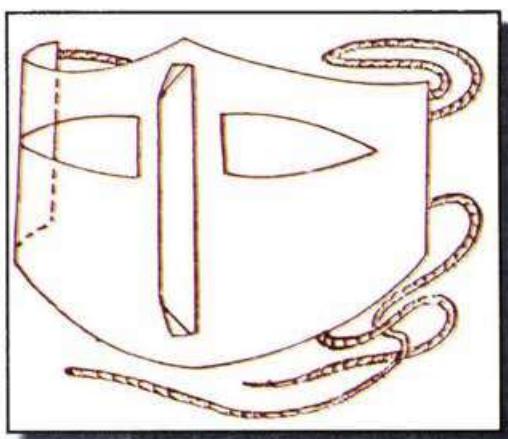
۵- کفش :

کفش بانوان بندri از نوع صندل . که کفشهای است معمولاً دارای چند تسمه که در لای انگشتان شست قرار می گیرد . البته بانوان بندri از کفشهای بانوان بلوج نیز استفاده می نمایند . ضمناً در حال حاضر بسیاری از بانوان بندri از کفشهای پلاستیکی استفاده می کنند که دارای دو بند در جلو می باشد که در یکی انگشت شست و در دیگری سایر انگشتان پا قرار می گیرد . طرح ۱۱۰

۶- چادر :

بانوان بندri ، چادری از جنس توری روشن و گلدار و یا تیره و زیبودار مستطیل شکل و گاه نیمگرد بر سر می کنند .

طرح ۱۱۱ - نقاب بانوان بندri

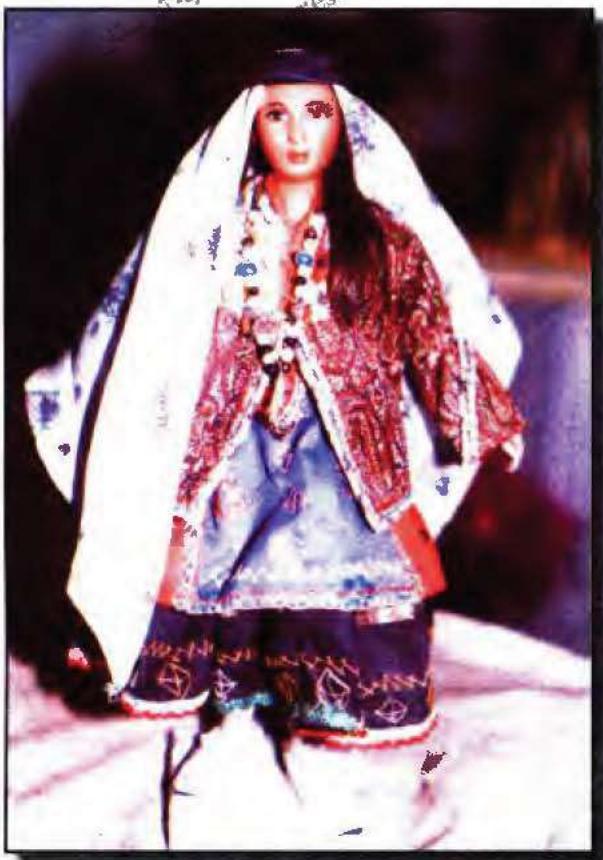
بانوان بندri نقابی از جنس پارچه مشکی و گاهی چرمی و ظریف، بشکل نیمگرد و به اندازه ای که پهناهی صورت را پوشاند ، استفاده می کنند . این نقاب دو سوراخ در جلوی چشمها دارد و در راستای بینی جوفی به درازای ۱۰ سانتی متر و پهناهی در حدود ۲ سانتی متر دارد که چوبی بصورت تیغه در آن نهاده اند . در بالا و دو گوشه طرفین نقاب ،

قیطانهایی در دو جای نزدیک بهم دوخته اند که با گره زدن آنها در پشت سر ، نقاب را در چهره استوار نگاه می دارند . امروزه بسیاری از بانوان بندri از نقابهای پلاستیکی که معمولاً از پاکستان وارد می شود ، استفاده می کنند . دختران بندri معمولاً کمتر از نقاب استفاده می نمایند و کلام می توان گفت که پس از ازدواج این نقاب مورد استفاده قرار می گیرد . طرح ۱۱۱

پوشش زنان و مردان در

استان اصفهان «ایرانه»

الف - لباس و پوشش زنان ایرانه:

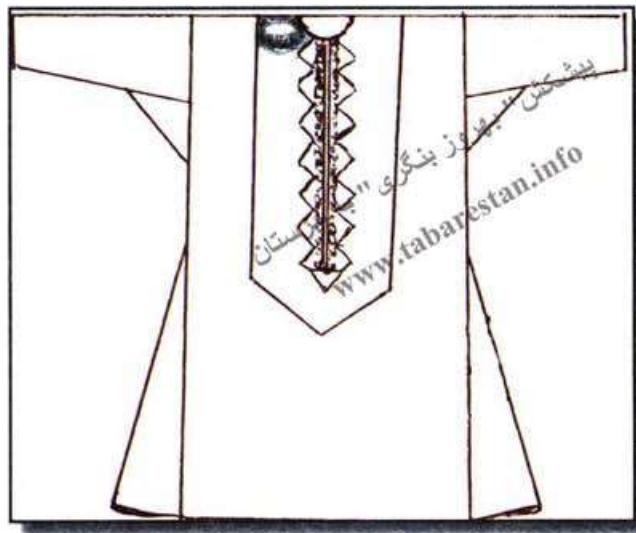
عکس شماره ۲۹

الف - لباس و پوشش زنان ابیانه :

لباس و پوشش بانوان در ابیانه شامل : ۱- پیراهن ۲- شلیته ۳- یل ۴- روسربی ۵- سربند ۶- چادر شب ۷- جوراب ۸- پای پوش « گیوه » می باشد.

۱- پیراهن :

پیراهن بانوان ابیانه راسته ، گشاد و بدون انحنای حلقه آستین بوده و قد آن تا بالای زانو می باشد. این پیراهن در زیر بغل دارای مرغک بوده و فاقد مج در سر آستین می باشد. آستین این پیراهن در قسمت حلقه گشاد بوده و به طرف مج آستین به تنگی می گراید. یقه پیراهن گرد است و در وسط جلو چاکی تا حدود ۱۰ سانت پائین تر از دور کمر دارد،

طرح ۱۱۲- پیراهن بانوان ابیانه

بر دوره چاک پیش سینه ای می دوزند که پارچه ای به رنگی غیر از رنگ پارچه پیراهن می باشد. روی این پیش سینه و در دو طرف چاک با انواع نوارها و یا برآق ها تزئین می شود که البته معمولاً بیشتر از دو ردیف نمی باشد. در کنار این نوارها پارچه های رنگارنگ را بصورت مثلث های دولا آمده نموده و این مثلث هارا در طول چاک ، در کنار هم می دوزند. این پیراهن تماماً دولا دوخته می شود و در طرفین تا حدود باسن چاک دارد که در میان چاک پارچه ای از جنس و رنگی دیگر « معمولاً از رنگ و جنس پارچه پیش سینه » را به شکل مثلث می دوزند، « این مثلثها را در اصطلاح خیاطی گوده می نامند » تا پای دامن پیراهن گشادر شود. پای دامن این پیراهن بوسیله انواع سوزندوزیهایی که بصورت شلالهای متقطع می باشند تزئین می شود . در گذشته جنس این پیراهنها از تافته و به رنگهای اغلب اتابی و آبی انتخاب می شده اما امروزه از انواع پارچه ها و از جنسها و رنگهای مختلف استفاده می شود. « عکس شماره

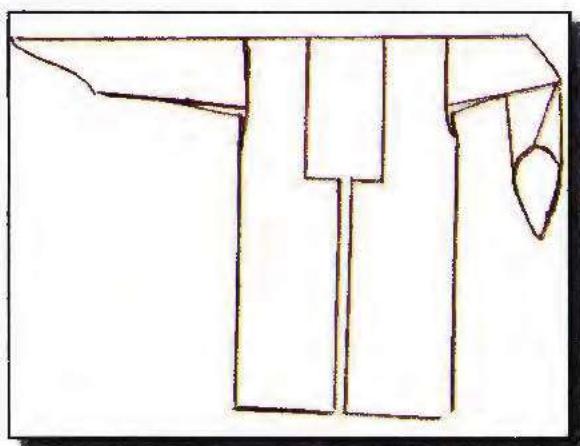
۳- شلیته :

طرح ۱۱۳- شلیته بانوان ابیانه

شنیله بانوان ابیانه بصورت بیزامه گشاد « دامن شلواری های امروزی » دوخته میشود. با این تفاوت که بسیار پرچین بوده و قد آن تا وسط ساق پاهاست. این شلیته در دور کمر لیفهای بوده و با بند یا کش جمع میشود و چون شلیته این بانوان بصورت شلوار است. در نتیجه این بانوان شلوار بلند به پائمه کنند. جهت تهیه این شلیته از ۷-۸ متر پارچه استفاده می نمایند. جنس پارچه آن از مقال یا کرباس رنگ گرده و یا پارچه های نخی گلدار می باشد که در قسم حدوداً وسط قد و پای دامن آن دو یا چند ردیف نوار دوزی یا یراق دوزی انجام می دهند و روی فاصله این نوارها را با سوزن دوزیهای مشابه سوزن دوزیهای پیراهن خود ترتیب می کنند. طرح ۱۱۳

۳- یل :

طرح ۱۱۴- یل بانوان ابیانه

یل بانوان ابیانه عبارت از گنجی است که بلندی آن حدوداً تا روی رانها می باشد راسته بوده و آستین بلند آن تا مچ دست است و دارای سبوسه کوچکی می باشد. این آستین در زیر بغل چاک دارد. یقه یل خشتی « چهار گوش » است، که دور یقه و دور چلو و پای دامن و دور سبوسه آستین آن در ردیف نوار دوزی یا

براق دوزی دارد. « عکس شاره ۴۹ »

بانوان ایانه جهت تهیه یل خود در گذشته اغلب از پارچه تافته استفاده می نمودند اما امروزه از انواع پارچه ها، مخصوصاً پارچه های ترمه استفاده می نمایند.

۴ - روسربی :

روسربی بانوان در این سامان عبارت از پارچه چهارگوش بزرگی است به ابعاد تقریباً $1/5 \times 1/5$ متر که آن را از قطر تازده دولا و لجکی کردید و بر سر می نهند.

۵ - سوبند :

سربند این بانوان عبارت از پارچه کلااغی ^{بهرزو ز بیشتر} ای لامشکی است که آن را از قسمت جلو سر و بر روی پستانی تا پشت سر بصورت حلقه ای برده و ^{بده} ^{فیلیزند} تا روشنگری ^{بین} روی سرshan استوار بماند.

۶ - چادر شب :

گاهی بانوان ایانه از چادر شب استفاده می کنند که عبارت از پارچه چهارخانه ریزی است به رنگهای سفید و آبی که بیشتر دستباف خودشان است. این چادر شب چهارگوش و در ابعاد تقریباً 2×2 متر می باشد که آن را دولا و لجکی می کنند و به دور کمرشان می بندند.

۷ - جوراب :

جوراب بانوان ایانه پنهان ای و دستباف خودشان است.

۸ - پای پوش « گیوه » :

بانوان ایانه از گیوه که اغلب بافت مردانشان است استفاده می نمایند.

ب - لباس و پوشش مردان ایوانه

عکس شماره ۵۰

ب - لباس و پوشش مردان بیانه :

پوشش مردان ایانه شامل: ۱- پراهن ۲- شلوار ۳- قبا ۴- شال کمر ۵- کلاه ۶- جوراب ۷- پای پوش «گیوه» است.

۱- پراهن :

پراهن مردان ایانه همانند پراهن مردان گیلان و مازندران بوده ، دارای یقه گرد است که در قسمت پهلوی گردن چاک دارد و آستین آن دارای پیزیر یغلی یا مرغک می باشد

۲- شلوار :

شلوار مردان این سامان گشاد و بلند نامعجاً که گشادی دمای آن در حدود ۹۰-۱۰۰ سانتی متر است. کمر این شلوار لیفه ای بوده و پارچه آن از جنس تختی ^{دست باف} (کثراً دیت ^{توپه} رنگ سیاه انتخاب میشود.

۳- قبا :

قبای مردان ایانه دارای یقه چپ و راست می باشد که بر کناره دو بر قبا از بالا تا پائین پارچه دیگری بشکل مثلث «کله قنده» می دوزند. تا (همانند قبای مردان ترکمن) پای دامن قبا گشادر شده و دوبر آن بیشتر بر روی هم بیايد. این قبا در دو پهلوی خود چاک دارد که بلندی چاک آن تا حدود باسن می باشد و دربالای چاکها جب فرار گرفته است که کیسه جیب در زیر قبا و بصورت مخفی دوخته می شود. زیر بغل این قباها چاک داشته و دوخته نمی شود. معمولاً این قباها را از پارچه های راه راه انتخاب می کنند و آستین آن را بپ راه می دوزند.

۴- شال کمر :

شال کمر مردان ایانه دستباف بانوانشان بوده و اغلب شیر شکری می باشد که آن را بر روی قبا به دور کمر خود می پیچند.

۵- کلاه :

مردان ایانه کلاهی نمدی بر سر می کنند که فرم کلگی آن گرد بوده و طاق آن «ارتفاع آن» کوتاه می باشد.

۶- جوراب :

جوراب مردان ایانه همانند بانوانشان می باشد.

۷- پای پوش :

پای پوش مردان ایانه همان گیوه دستباف خوشان می باشد.

فهرست منابع و ا

- ۱- پوشاک محلی گیلان - کتاب درسی سال چهارم رشته خیاطی نظام قدیم ، مخصوص دانش آموزان گیلانی « حوری سلوکی .
- ۲- پوشاک زنان ایرانی - وزارت فرهنگ و هنر - جلیل ضیاء پور
- ۳- تحولات فرهنگی ایران - ابراهیم صفائی پژوهشکش
- ۴- پوشاک ایلها ، چادرنشیان و روستایان ایران - انتشارات فرهنگ و هنر - جلیل ضیاء پور ، چاپ دوم
- ۵- مجله هنر و مردم ، شماره ۶۵ - بررسی مدارک مربوط به پوشش ایل‌بازارستان - جلیل ضیاء پور - یحیی ذکاء
- ۶- آداب و رسوم ملی ایران - شورای عالی فرهنگ و هنر ۱۳۵۵ - آذرنوش ، آذر تاش
- ۷- افسانه های اشکور بالا - مرکز پژوهش های مردم شناسی و فرهنگ عامه وزارت فرهنگ و هنر ۱۳۵۲ کاظم سادات اشکوری
- ۸- مقدمه ای بر شناخت ایلها ، چادرنشیان و طوایف عشایری ایران در ۲ جلد چاپ اول - پائیز ۱۳۶۶ ایرج افشار « سیستانی »
- ۹- کوچ نشینی در ایران (پژوهش درباره عشایر و ایلات) سکندر امان اللہی بهاروند. بنگاه ترجمه و نشر کتاب ، ۱۳۶۰ .
- ۱۰- جشنها و آداب و معتقدات زمستان ، جلد اول - تهران انتشارات امیر کبیر ۱۳۵۲ - سید ابوالقاسم انجوی شیرازی
- ۱۱- لباس زنان در ایران از سده سیزدهم هجری تا امروز ، اداره موزه ها و فرهنگ عامه ، اداره کل هنرهای زیبای کشور - ۱۳۳۶ - یحیی ذکاء
- ۱۲- از شهر تهران چه میدانیم - تهران - صائب ۱۳۴۵ - هوشنگ باختی
- ۱۳- نظری به بلوچستان - تهران - مازیار ۱۳۵۳ - محمد برقمی
- ۱۴- کتابشناسی و فرهنگ عامه و مردم شناسی ایران - علی بلوکباشی - مؤسسه فرهنگی منطقه تهران - اسفند ۱۳۵۰
- ۱۵- تاریخ سیستان - تهران - زوار - ۱۳۱۴ - ملک الشعراه بهار

- ۱۶- آئین ها و باور داشتهای گیل و دیلم - بنیاد فرهنگ ایران ۱۳۰۵ - محمود پاینده
- ۱۷- فرهنگ گیل و دیلم ، تهران ، امیر کبیر ۱۳۶۶ - محمود پاینده لنگرودی
- ۱۸- نقش قبیله های اسکان یافته کوچ نشین ایران در دوران نوین « پیرامون تاریخ نوین ایران » ترجمه سیروس ایزدی - میگورز - چاپ اول - و.و.تروتسکوی
- ۱۹- حرکت تاریخی کرد خراسان در دفاع از استقلال ایران ، مشهد ، چاپ کوشش - بهمن ۱۳۵۹ - کلیم الله توحدی « اوغازی »
- ۲۰- هنرهای زیبای کشور « فرهنگ عامه » اداره کل موزه ها و فرهنگ عامه - حسین خلج
- ۲۱- تاریخ لباس ایران (پوشک محلی ایرانیان) کتاب دو سی سال چهارم رشته خیاطی نظام قدیم
- ۲۲- سفرنامه از خراسان تا بختیاری - ترجمه فره وشی « همایون فره وشی » کتابخانه این سینا و مؤسسه مطبوعاتی امیر کبیر ۱۳۳۵ - هانری رنه دالمانی
- ۲۳- منابع و مأخذ عشایر ایران - مؤسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران - چاپ اول - بهمن ۱۳۶۶ - دیر خانه شورای عالی عشایر ایران
- ۲۴- زار و بادو بلوج - کتابخانه طهوری ، چاپ اول ، مرداد ماه ۱۳۵۶ - علی ریاحی
- ۲۵- مسافت در ایران و ارمنستان - مترجم : علیقلی اعتماد مقدم - بنیاد فرهنگ ایران ۱۳۴۷ - آمده. پ.ژویر.
- ۲۶- عقاید و رسوم عامه مردم خراسان - تهران - بنیاد فرهنگ ایران ، ۱۳۴۶ - ابراهیم شکورزاده
- ۲۷- پوشک ایلها و چادر نشینان ایران - وزارت فرهنگ و هنر ۱۳۴۶ - جلیل ضیاء پور
- ۲۸- خراسان بزرگ - انتشارات امیر کبیر - سال ۱۳۶۳ - تألیف احمد رنجبر
- ۲۹- مخصوصی درباره لباسهای سنتی مناطق مختلف ایران - سال ۱۳۶۷ - مؤلف حسین یاوری
- ۳۰- بلوچستان - تهران - انتشارات این سینا ۱۳۴۵ - ذیبح الله ناصح .
- ۳۱- لباسهای سنتی و محلی ارامنه - انتشارات آکادمی هنرهای تجسمی ارامنه، انتیتوی تاریخ شناسی ملل ارامنه - ایروان ۱۹۶۷ - مؤلف : ارaklı پادریکی
- ۳۲- لباس و پوشک زن ارمنی - انتشارات کمیته نمایشگاه و انتشار آلبوم . انجمن « هایگین » چاپ اول - تهران ۱۳۵۳ - مؤلف : لیما گریگوری
- ۳۳- رساله ها و پایان نامه های مرتبط با موضوع عده ای از دانشجویان مراکز یاد شده و با تشکر از همکاری صمیمانه مسئولین محترم موزه مردم شناسی تهران ، علی الخصوص آفای علی رفیعی ، مستول کارگاه خیاطی موزه

آقای علی رفیعی در سال ۱۳۴۱ بعنوان مسئول کارگاه دوخت در موزه مردم شناسی تهران استخدام شدند و تا کنون نیز با همین سمت مشغول انجام وظیفه می باشند. ایشان با علاقه و پشتکاری که دارند از جمله هنرمندان بزرگی هستند که تمدن و فرهنگ ایرانی را زنده نگه می دارند . آقای رفیعی در مورد پوشک تاریخی و سنتی و محلی ایران اطلاعات بسیار وسیعی داشته و با علاقه بسیار این پوشک را در اندازه های مختلف تهیه و گاه همراه با ماکت های مربوط در موزه مردم شناسی تهران به نمایش گذاشته اند. قابل ذکر است که ایشان در برخی از موزه های شهرستانهای کشور نیز بصورت مأمور فعالیت داشته اند.

حوری سلوکی

دیماه ۱۳۷۵

ISBN : ٩٦٤ - ٠٦ - ٥٩٧٣ - ٨

شابک :

قيمة: ٣٥٠٠ ريل